Dorpat ab

ms. Diez. A. Fol. 3.

Ex
Bibliotb. Regia
Berolinenſi.

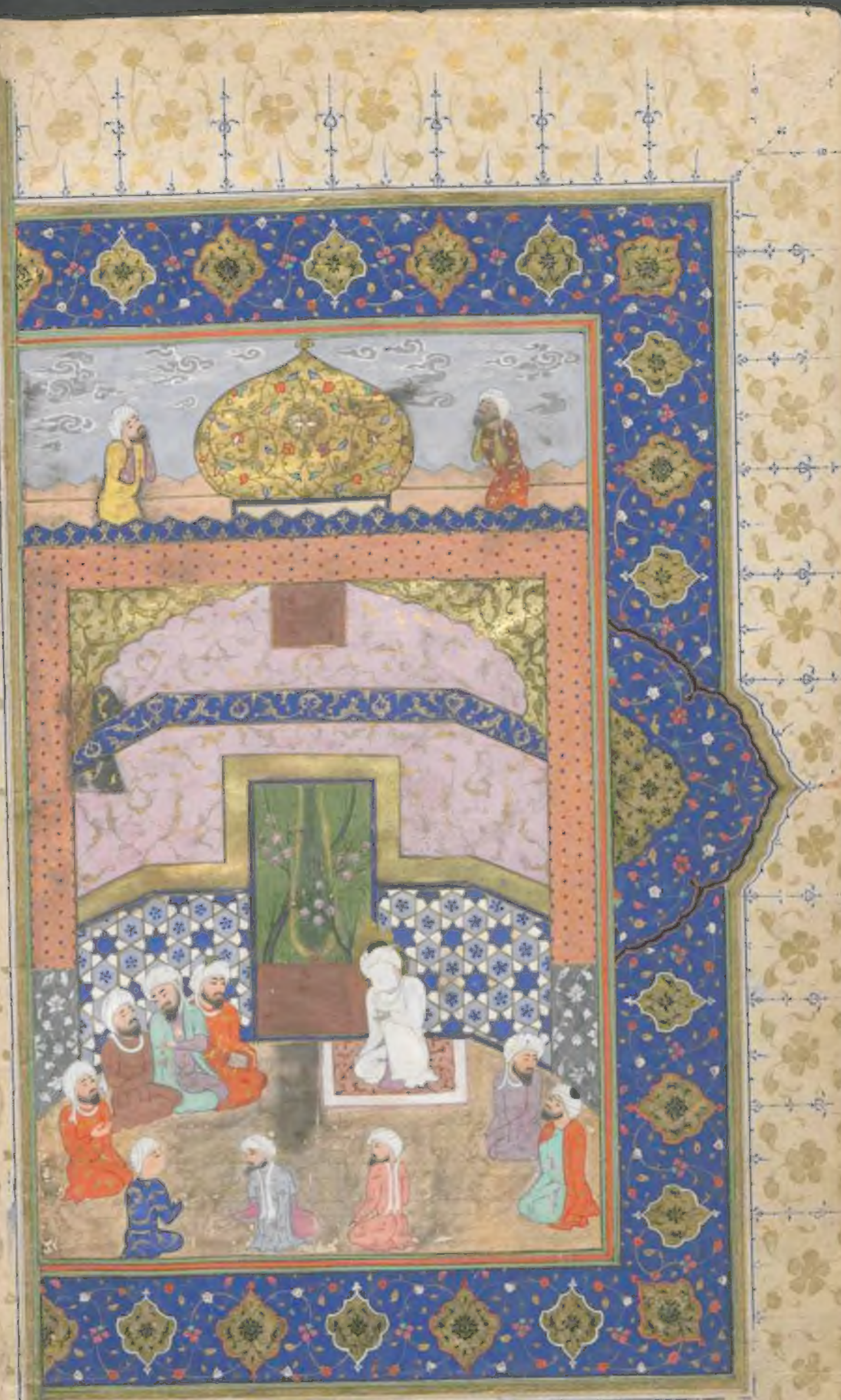

إن هذا لهو القصص الحق وما

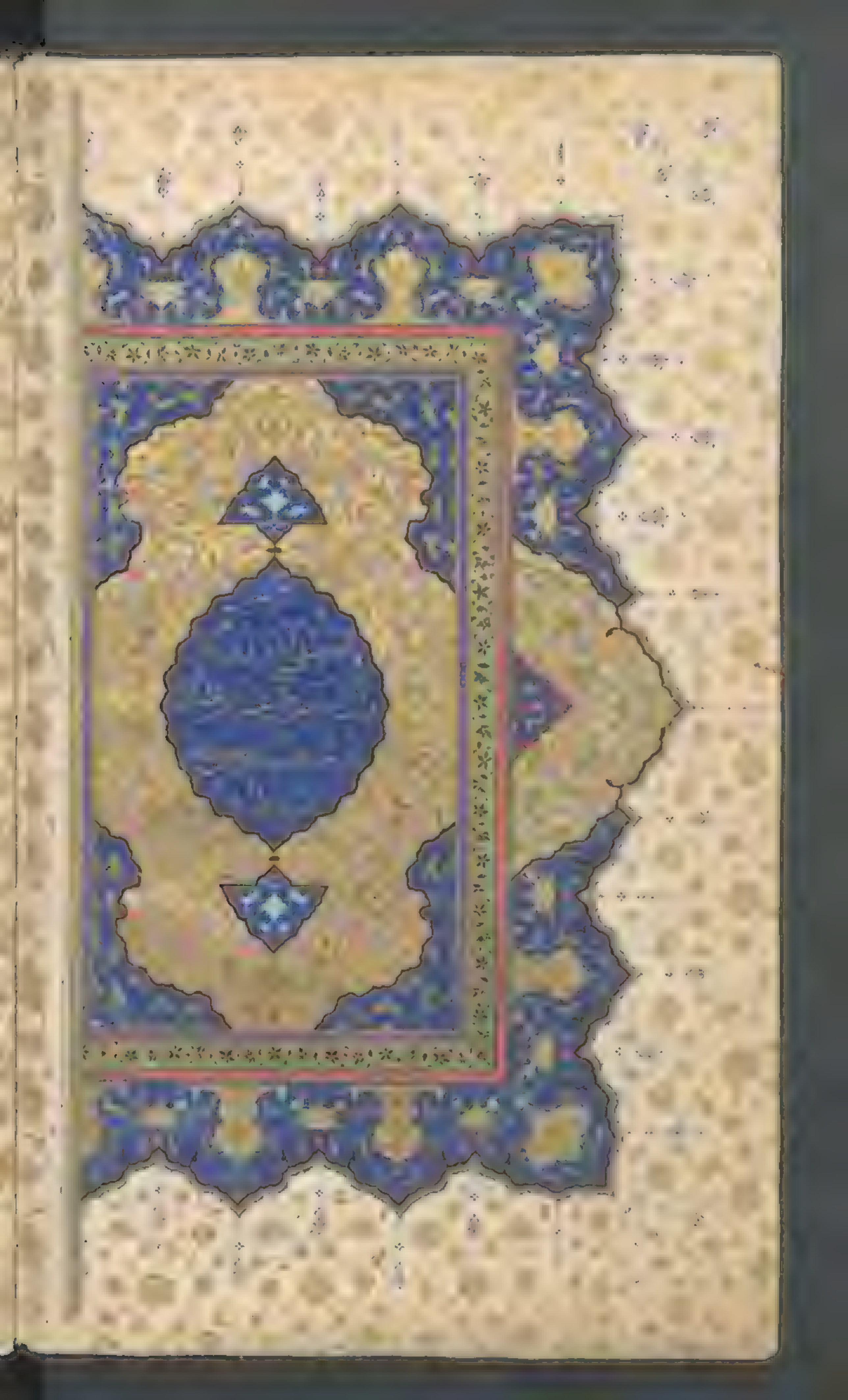

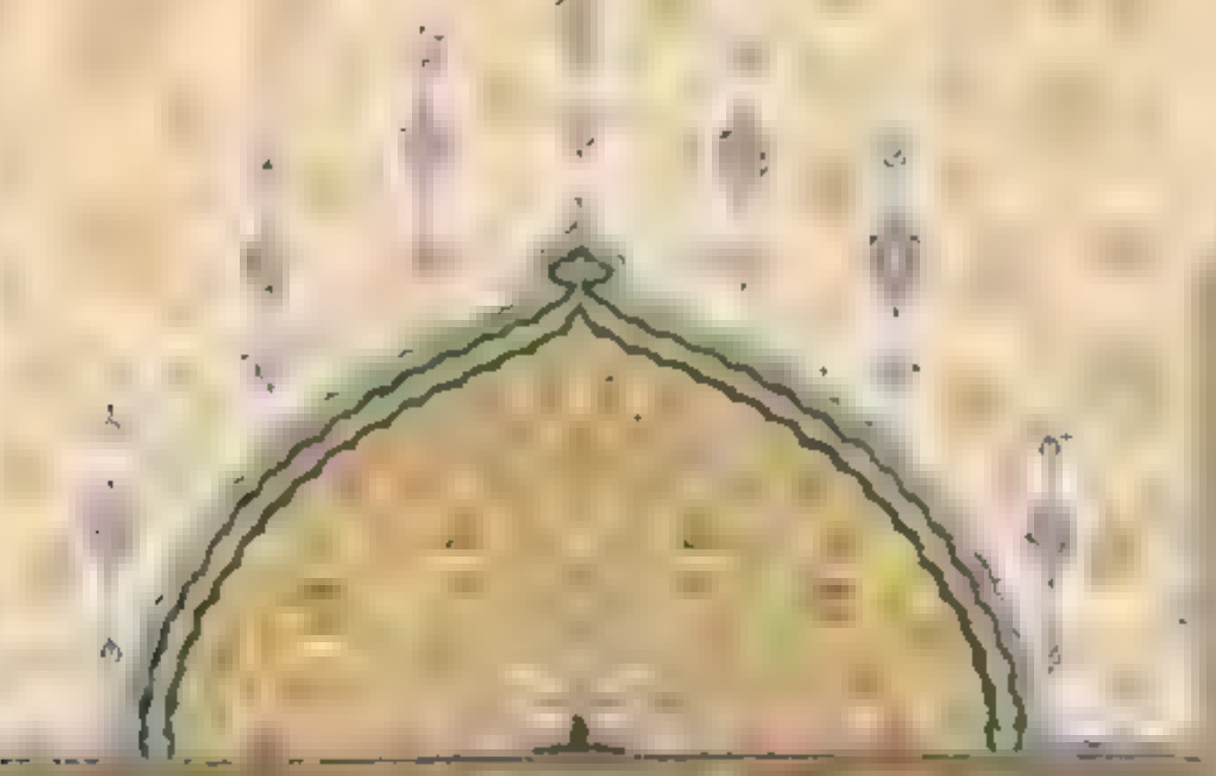

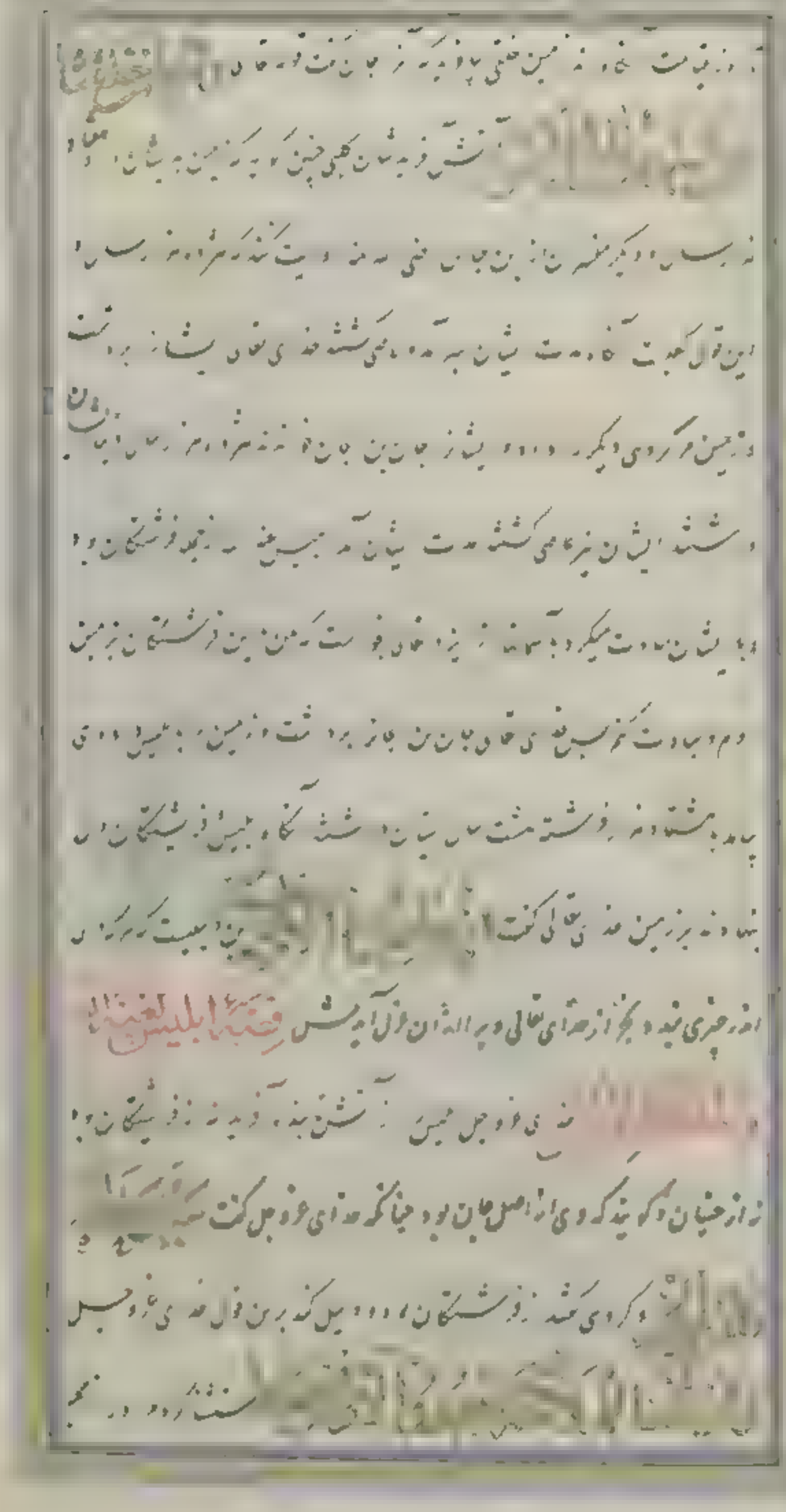

فرشتگان و اگر فرشته نبودی این امر بر وی لازم نگشتی چه خدای عز و جل گفت ما فرشتگان را
گفتیم که آدم را سجده کنید همه سجده کردند الا ابلیس و گروهی گفتند که وی فرشته نبود که
خدای تعالی وی را از آتش آفریده بود و این نیز حجت نبود زیرا که خدای را عز و جل فرشتگان
هستند از آتش آفریده اگر از فرشتگان بود یا نه از جمله سکان آسمانها بود و با فرشتگان
عبادت می کرد و چنان بود که اندر هفت آسمان سجده گاهی نمانده بود که وی عبادت
نکرده بود و سجده نیاورده و سه هزار سال شاگردی رضوان کرده بخازنی بهشت
افتاده و مقاتل حسن میگوید که خدای گفت ابلیس را کان من الجن ای من
خزنه جنه و اصله من جنان و اندر جمله قصه وی چنان بود که هفتصد هزار فرشته از جمله و
بوده و سالار همه ایشان بود و با آسمان هفتم عبادت میکرد هشت هزار سال با این فرشتگان
از سابق علم خدای تعالی شقاوت اندر وی کار کرد گفت بار خدایا با آسمان هفتم عبادت
کردم هشت هزار سال دستوری ده تا با آسمان ششم همچنین عبادت کنم اگر سعادت با وی
یار بودی برتر نخواستی نه فروتر بایستی گفتی بحجاب برتر آید با آسمان ششم دستوری
دادش همچنین هشت هزار سال عبادت میکرد باز فروتر خواست با آسمان پنجم همچنین
تا با آسمان دنیا آمد هشت هزار سال عبادت میکرد بزمین نگریست زمین را جان بن الجان
داشتند هژده هزار سال و عاصی گشته بودند و مدت ایشان بسر آمده بود ابلیس علیه اللعنه

زمین

گرفتی و اگر خواب گران بودی هرگزش شفقت نبودی حوا را چون بیافرید آدم گفت این چیست
گفت بخت تست تا با وی آرام گیری پس آدم دوست گرفت حوا را و حوا نیکوروی بود چنانکه
آمده است که خدای تعالی نیکوروئی آدمیان را صد جزو کرده بود نود و نه جزو حوا را داد و یک
جزو همه خلق را چون بهشت اندر آمدند خلق بهشت متعجب افتادند از نیکوئی جمال حوا و آدم هیچکس را
نخواست جز او و چون نعمت بهشت بخوردند نیکوتر شدند تا آن وقت که قضا کرد خدای
تعالی تا بیامدند و از آن درخت منهی بخوردند با ابلیس لعین قصهٔ درآمدن
ابلیس [illegible] چون ابلیس لعنه الله سجده نکرد
آدم را خدای تعالی گفت برو که من ترا رانده درگاه خود کردانیدم ابلیس گفت ای بار خدایا
تو گفتی که ضایع نکنم کردار کسی و من صد هزار سال خدمت کردم خدای تعالی گفت چه خواهی بدین
کردارها که کردی ابلیس لعنه الله گفت زندگانی خواهم تا روز قیامت و آنکه مرا بر آدمیان
گماری و دست دهی تا من ایشان را بفریبم و با خویشتن بدوزخ برم چنانکه خدای تعالی گفت
قال رب اخرجنی الی یوم یبعثون [illegible] گفت
[illegible] گفت یک راه که برانی از درگاه از بهر
آدم و از کافران کردی مرا دست ده تا بر راه ایشان بنشینم و راه راست بر ایشان
کج گردانم خدای تعالی گفت دست دادم مگر بر آن کسان که خاص منند و من نگاه دارم ایشانم

که از خانه بیرون رود و آنرا سبب کرد تا آدم بیرون آید چه بودی اگر بیرون نیامدی جواب
آنست که روا نبودی که از وی فرزندان خواست بودن بعضی از فرزندان کافر خواسته
بودند و بعضی مؤمن و همه اندر پشت آدم بودند اگر آن فرزندان همانجا بیامدندی هم کافر و هم
مؤمن اندر بهشت بودندی و این روا نبودی پس سبب کرد بیرون آمدن را تا کافر از
مؤمن جدا کرد و تا مؤمن را بهشت برد و کافر را بدوزخ سپرد تا فرق بود میان دوست
و دشمن سؤال در آوردن آدم بهشت چه حکمت بود جواب آنست که خدای تعالی خواست
تا بوی بهشت بفرزندان وی رسد تا مؤمن را رغبت افزاید و کافر را حسرت زیادت شود
خدای تعالی حکم کرده بود در ازل که مؤمنان را بخرد تن و مال ایشان را بهشت و نادیده
موقوف بود هر دو تا همه بدیدند تا سعی تمام کشیده بود دیگر حکمت آن بود که فرشتگان گفتند
که بهشت بکردار توان یافت و کردار ما بیشتر از آدمیانست بهشت ما را بود خدای تعالی
آدم را بهشت برد بی کردار تا خلق بدانند که بهشت بفضل خدای تعالی توان یافت دلیل
دیگر آنکه درخت سبب بیرون آمدن وی بود که خدای تعالی بفرمود تا لخت آدم را برابر آن
درخت نهادند که از آن نهی کرده بود جواب گویند که آدم علیه السلام چون در بهشت آمد
همه بهشت و نعیم بهشت بدید هیچ چیز وی را خوشتر از این درخت نیامد گفت بار خدایا این درخت
مرا ببخش تا خاص مرا بود خدای تعالی گفت ترا بخشیدم ولیکن نخوری گفت چرا گفت زیرا که

بر خوان کریمان نان خویش نخورند از این معنی بود که گفت مخور چون آدم علیه السلام در بهشت
ذلت کرد چه حکمت بود که در بهشت نیامرزیدش و آنجا پند نرفتش جواب آنست که ای آدم
اینجا ذلت کردی اگر هم اینجا توبه دهم یک عاصی آمرزیده باشم پس برو بزمین و صد هزار
عاصی بیار تا بیامرزم تا خلق بدانند که من کریم و رحیمم سوال دیگر آن بود که فرشتگان
گفتند که بهشت جای پاکانست و زمین جای عاصیان خدای تعالی خواست که بنماید که نیکی و بدی
بجای تعلق ندارد بلکه نگاه داشت من بود و دوست سبب ساخت تا آدم گناه در بهشت
کرد و توبه که طاعت بود بر زمین تا خلق بدانند که وی آن کند که خواهد و مگر خدای تعالی
منشور زمین بنام آدم کرده بود ذلت سبب کرد تا بدان سبب بولایت خویش رسد
تا خلق بدانند که خدای تعالی خواهد که بسبب معصیت ولایت دهد و خواهد بسبب طاعت چون حکمت
خدای تعالی فراز آمد ابلیس لعنه الله بیامد تا بدر بهشت و هر کسی را طاعت میکرد از پاسبانان
بهشت چون وی همه را شناخته بود که خازنی بهشت کرده بود هر کرا خواند اجابت نکرد گفتند
آنکس که خدای تعالی رانده بود با وی سخن نگوییم طاوس را گفت مرا حقا بسیار است در گردن
تو در بهشت دشمنی داشته ام پنهان سوی آدم مرا راه کن پیر خویش مرا نهان کن تا مگر حیله
سازم و دشمن خویش از بهشت بیفکنم طاوس گفت من این دل ندارم ولیکن دلالت کنم بیامد
و مار را بگفت و طاوس مار را با خویشتن یار کرده تا نزدیک کردند و آن ملعون را بسر خویش

بیامرز مرا و فرزندان مرا از پس من خدای تعالی گفت یا آدم تو فرمان برداری نکردی اندر بهشت
اکنون ترا آمرزیده‌ام با فرزندان تو هر که بگرود و اشک نبارد آدم علیه السلام اندر خواست
تا خدای تعالی ویرا دستوری دهد تا بسر اندب رود که آنجا نعمتهاست بسیار و مکه جای خشکست
آدم علیه السلام دستوری یافت آنجا رفت و بنالید از گرسنگی خدای تعالی جبرئیل را فرستاد
و گفت یا آدم کشت کن آنجا تو دیدی رفتن بآسانی یافتی و خوردی بعد از آن تخم آوردش
جو و گندم و پنبه و آدم را علیه السلام بیاموخت تا زمین شیار کند و یوغ بگردن نهاد و میکشید
و گویند که ده سال یوغ میکشید تا آنگاه که خدای تعالی ویرا گاو داد و در قصه چنین آمده است
که سیم روز کشته‌ای سبز شدی و رسیدی و دیگر روز بدرویدی و سیم روز بکوفتندی
و چهارم روز پاک کردندی و پنجم روز آرد کردندی و ششم روز بخوردندی چنین گویند که چون
کشت برآمد گفت یا جبرئیل بخورم گفت هنوز وقت نیست تا گویم پس از شش روز که پاک کردند
آنگ ساختند و حوا آس میکرد و میگریستند و میگفتند یا اسفی علی الجنة جبرئیل بیامد و گفت مژده
مر ترا که خدای تعالی ترا بهشت رساند پس چون آس کردند گفتند بخوریم گفت نه خمیر کن آدم گفت
بخوریم گفت نه تا بپزید آدم علیه السلام هیزم آورد و آتش افروخت تا آنگاه که پخت بصد رنج
و بلا تا آنگاه که وقت خوردن رسید گفتند این شقاوت و رنج از که بما رسید جبرئیل گفت
خدای تعالی میگوید نگفته بودم

قَرَنَتْ بِهِ فَلَمَّا اَثْقَلَتْ دَعَوَا اللّٰهَ

خدای تعالی گفت [illegible]

خدای تعالی گفت بزبان ایشان ای محمد خبر ده فرزند آدم را که قربانی آوردند از یکی پذیرفته شد و از
دیگری ناپذیرفته گفت این ناپذیرفته مر آن پذیرفته را که بکشم چون قابیل از مادر بزاد با وی خواهری
بود چون بزرگ شدند خدای تعالی مناکحت فرمود که خواهر پیشین به پسر پسین دهید قابیل را
رای بدین خواهر بود که با وی متولد شده بود هر دو بیامدند و گفتند قربانی کنیم هر کرا پذیرفته آید
این خواهر وی را بود پس هر دو گوسفند قربان کردند و بآتش دادند قربان هابیل پذیرفته
شد و از آن قابیل نپذیرفت و نسوخت قابیل گفت ای هابیل من ترا بکشم گفت اگر تو مرا کشی
من آهنگ تو نکنم زیرا که بترسم از خدای عز و جل قوله تعالی [illegible]
[illegible] گفت نخواهم که گران بار شوی از گناهان
من و از گناهان خویش یعنی چون مرا بکشی همه گناهان بر تو بار شود و گناه کشتن و گناهان تو جمع
گردد و از دوزخیان گردی و جزای ظالمان دوزخست چنانکه خدای تعالی خبر داده است که
[illegible] یعنی دل بنهاد بر کشتن برادر و بکشت و زیان
کار گشت اندرین قصه چنین آمده است که سنگی بر سر هابیل زد و وی را بکشت و بعد از آن بترسید
از پدر و نمیدانست که چگونه کند متحیر گشت گروهی با نهاد هابیل را بر گردن نهاده تا آنگاه که خدای
تعالی سبب کرد تا دو کلاغ بیامدند و جنگ کردند و یکی دیگری را بکشت و زمین بکاوید و کشته را

و آنجا پنهان کرد قابیل من از آن کلاغ کمتر نیستم زمین بکاوید و هابیل را در آنجا نهاد و نخستین

کشته و مرده آدمیان آن بود چنانکه خدای تعالی فرمود

خدای تعالی کلاغی را بفرستاد تا زمین بکاوید که بنماید وی را

مرده پنهان کردن چه از آن برادر خویش را بپوشید و پشیمان شد و گویند پشیمان از بردن

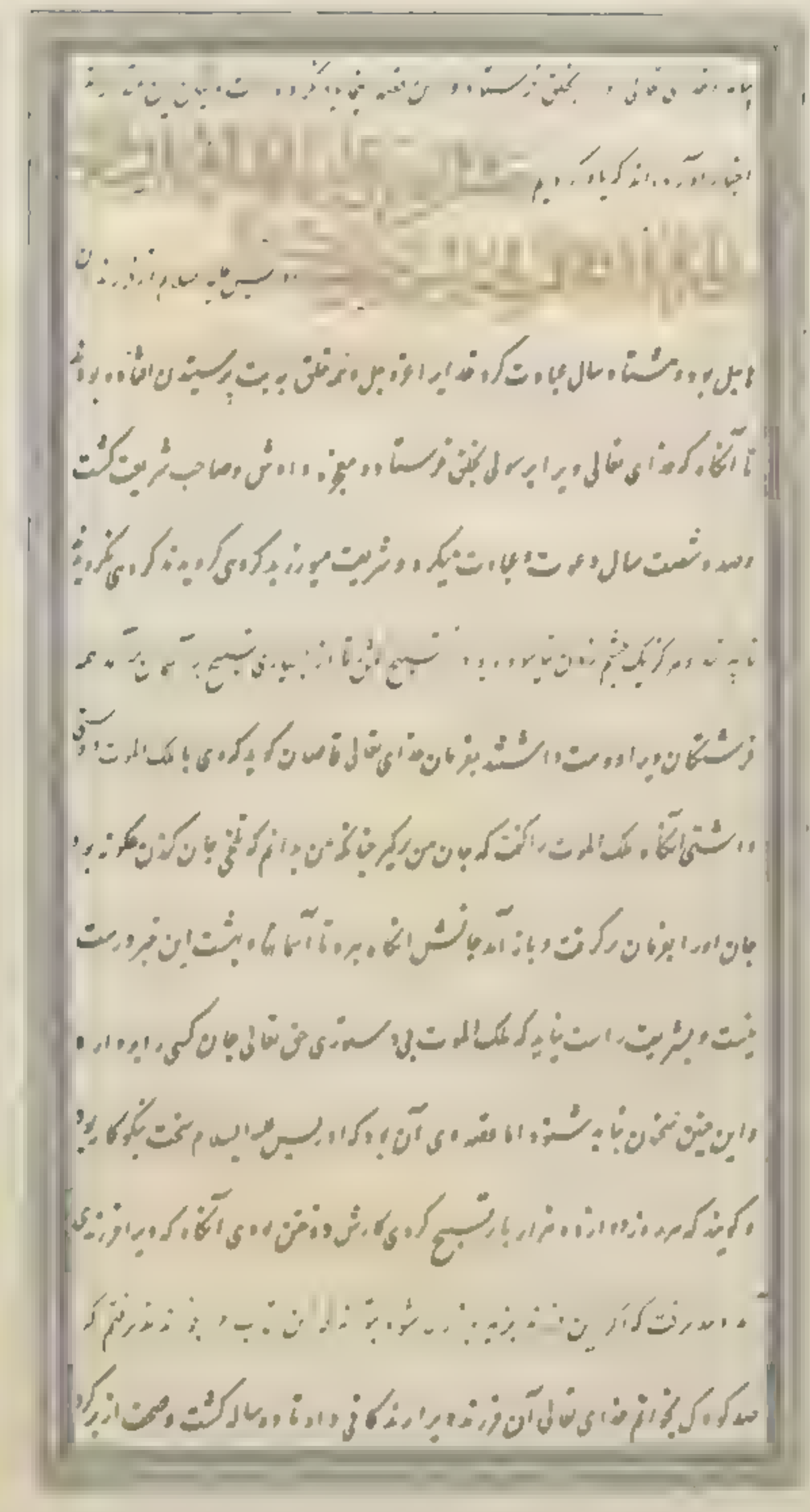

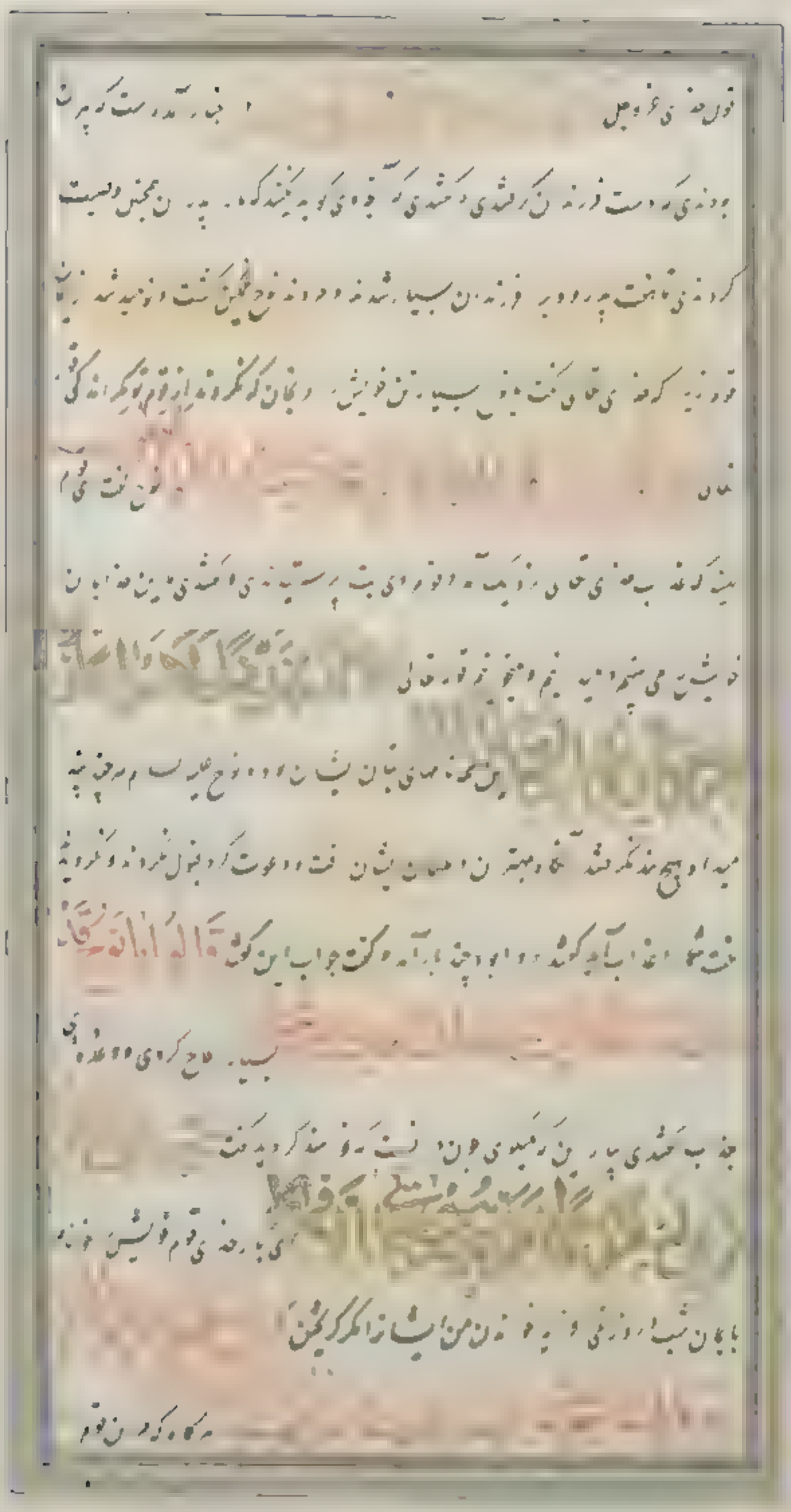

خدای تعالی گفت زمین را که ای زمین تو آب باز گیر و ای آسمان تو آب خویش باز گیر هر دو آب
خویش باز گرفتند و کشتی نوح علیه السلام بر کوه جودی راست بایستاد و در اخبار چنین آمده است

که همه جهان آب گرفته بود از شرق تا غرب تا هر کوهی که در جهان بلندتر بود چهل گز آب
از و برتر بود و همه هلاک گشتند و نوح علیه السلام با قوم در کشتی آمد و پسران و دختران

فرزند از اهل من بود و تو وعده کردی که ترا و اهل ترا برهانم قوله تعالی

جبرئیل علیه السلام آمد و گفت خدای تعالی میگوید که این فرزند از اهل تو
نیست زیرا که بر دین تو نیست و وی کار نیک نکرد چنانکه مسلمانان کردند زینهار تا از من کاری
نخواهی که شایسته رحمت و مغفرت نباشد پند میدهم ترا تا کار نادانان نکنی نوح گفت یا رب
از تو میخواهم تا نگاه داری مرا تا نخواهم کسی را که ندانم

أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَإِلَّا تَغْفِرْ لِي وَتَرْحَمْنِي أَكُنْ مِنَ الْخَاسِرِينَ

نوح گفت اگر نیامرزی مرا و رحمت نکنی من از زیانکاران باشم آنگاه نوح علیه السلام پس از
شش ماه بجودی فرود آمد چنین گویند که خدای تعالی وحی کرد بهمه کوهها که من نوح را بر سر شما
فرود خواهم آورد همه کوههای دنیا سر بر آوردند جودی سر فرو افکنده بود گفت مرا محل آن کجا باشد
که خدای تعالی مغفرت چون نوح بر سر من فرود آرد خدای تعالی کشتی نوح را بروی فرود آورد
چنانکه گفت [illegible] آنگاه گفت

گفت ای نوح فرود آی بکشتی بسلام ما و برکتها بر تو و بر این قوم که با تو اند و بر امتان
که از پس تو اند هر که مسلمان بود هر گروهی که دنیا شان دهیم آنگاه عذاب کنیم عذاب سخت نوح علیه السلام

بکشتی بیرون آمد و آن آب از سر کوهها فرود آمد و برفت و نوح چهل روز بر سر کوهی بود با خلقی که
با وی بودند آنگاه آب اندک اندک فرو نشست تا آنگاه که بر زمین رسید و گویند که نوح علیه
السلام کبوتری را فرستاد تا بیامد و بر سر آب نشست تا بنگرد که آب تا کجاست کبوتر بیامد آب
تا زانوی وی بود از برای اینست که وی را از زیر ساق موی نیست که در آن آب بسوخت نوح
علیه السلام بر وی آفرین کرد از برای آنست که مردمان مهربانند بر کبوتر نوح علیه السلام شادی کرد
و از کشتی بیرون آمد چون آب فرو نشست جهان همه سبز و خرم گشت و درختان بسیار شد و آن
کسان که با وی بودند همه پراکنده گشتند و در جهان وطن ساختند و آنچه از کشتی بیرون آمدند
آدمیان هشتاد تن بودند و از آنست که دوازده زمین شامست که قریه شمانین خوانند نخستین
دهی که اندر جهان بعد از طوفان بود گویند اینست و گویند وی را سه پسر بود و چهار دختر و دختران
همه تسلیم شده بودند و نام پسران وی یکی حام دوم سام سیم یافث و دختران یکی را ریتا دوم
زعورا سیم تکیا چهارم اسما هر پسری را با عیال وی با تنی چند بکناره جهان فرستاد و همچنین هر دامادی
را با دختری بنواحی دیگر فرستاد همچنین بهفت گوشه جهان فرستاد و گفت خانها آبادان کنید
چنین گویند که حام را بنواحی هند فرستاد و حام سیاه چرده بود و سبب آنکه روزی نوح علیه السلام
خفته بود باد پیراهن وی برگرفت و عورت وی گشاده شد حام بخندید خدای تعالی رنگ وی
سیاه کرد و نیز وی را سام بانگ برزد و یافث برخاست و بپوشید از بهر آنست که فدای

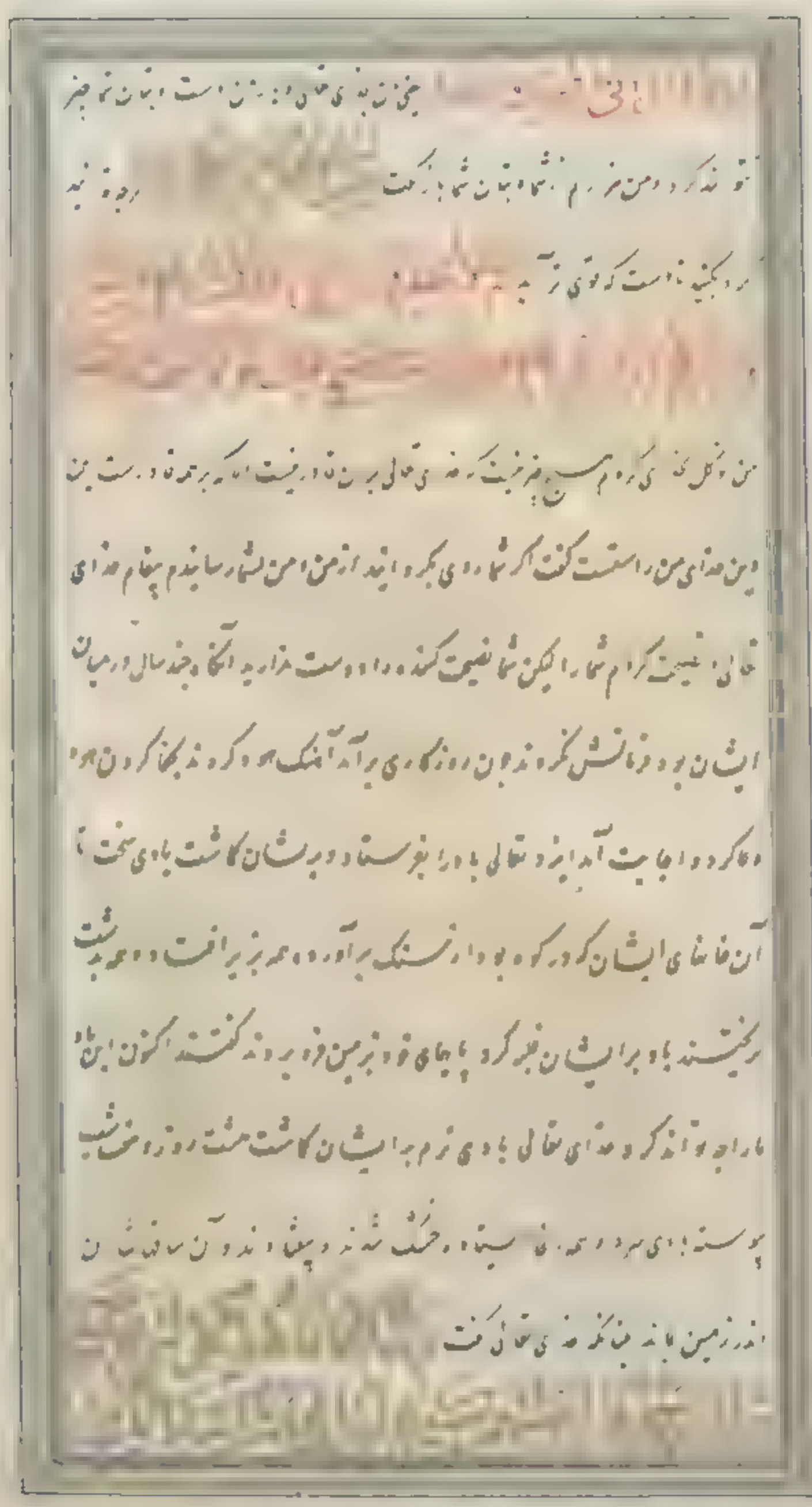

[illegible] هلاک کردیم بباد سرد و چند روز بگذاشتم بر ایشان

هشت روز و هفت شب پیوسته دیدند آن قوم را افکنده چنانکه درختان خرما که با

بشکند و بیخ وی اندر زمین بماند و وی شکسته و افتاده چون همه هلاک شدند و هود علیه السلام

زمیان ایشان با تنی چند که گرویده بودند بسلامت بیرون آمد و مالهای ایشان هر کجا که

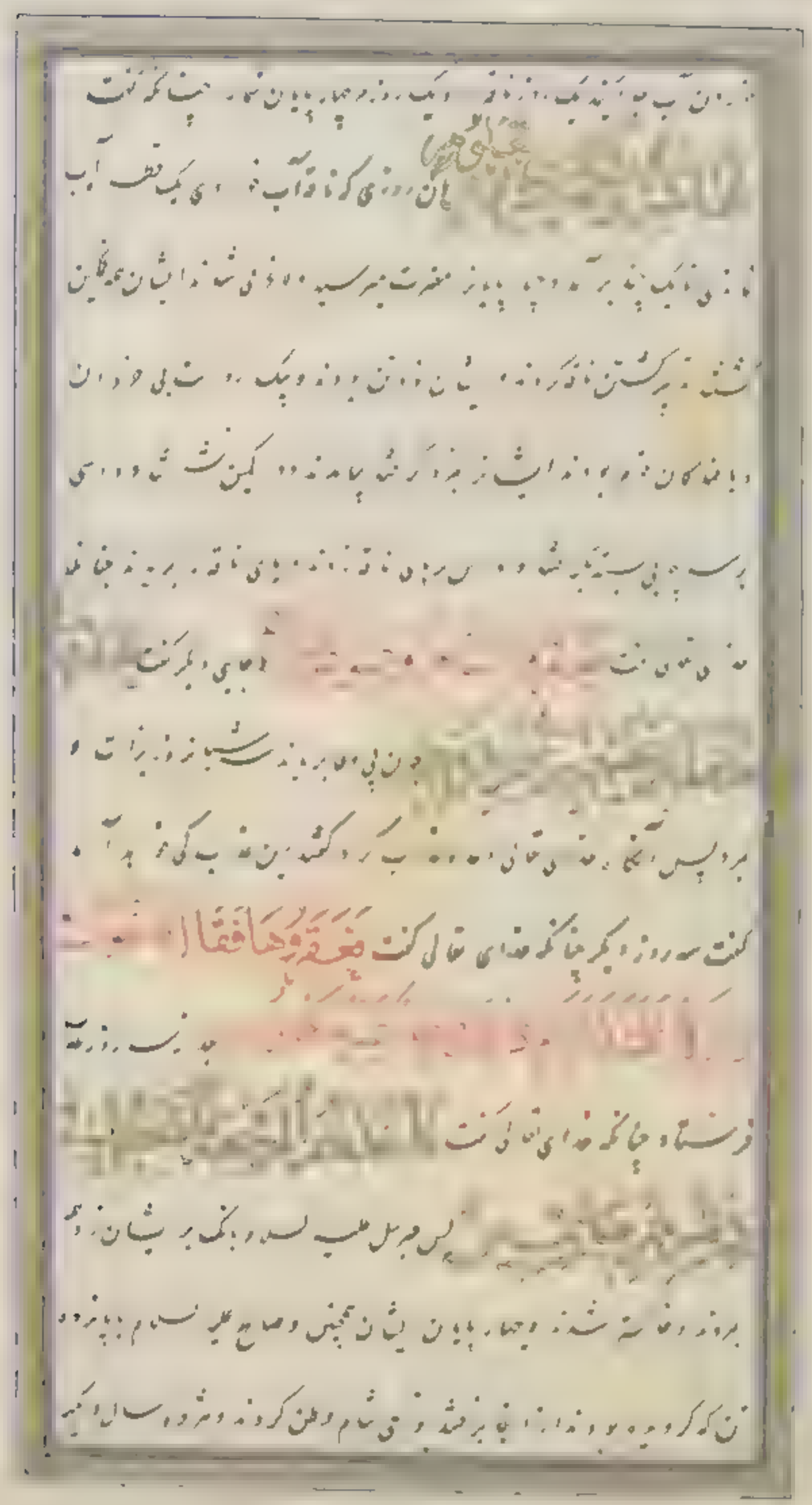

[illegible] آب [illegible] یک روز [illegible] و یک روز [illegible] چهارپایان [illegible] چنانکه گفت

[illegible] آن روزی که ناقه آب [illegible] یک قطره آب

[illegible] یک چند بر آمد و چهارپایان [illegible] مضرت میرسید [illegible] ایشان [illegible]

[illegible] بر کشتن ناقه کردند [illegible] ایشان [illegible] بودند و یک [illegible] بی خردان

[illegible] ایشان [illegible] پیامدند [illegible]

[illegible] ناقه [illegible] ناقه [illegible]

[illegible] گفت [illegible] جایی دیگر گفت

[illegible] چون پی [illegible] سه شبانروز [illegible]

[illegible] پس [illegible] خدای تعالی [illegible] گفتند این عذاب کی خواهد آمد

گفت سه روز دیگر چنانکه خدای تعالی گفت فَعَقَرُوهَا فَقَالَ [illegible]

[illegible] جدا [illegible] روز [illegible]

فرستاد چنانکه خدای تعالی گفت [illegible]

[illegible] پس جبرئیل علیه السلام بانگ بر ایشان زد همه

بمردند و خاکستر شدند و چهارپایان ایشان همچنین و صالح علیه السلام با پانزده

تن که گرویده بودند از آنجا برفتند و [illegible] شام وطن کردند و هژده سال دیگر

[illegible]

بزیارت و شریعت می‌ورزید و میان وی و میان ابراهیم علیه السلام رسول نبود و اما پیغمبران بودند

چنانکه در خواب دیدندی ولیکن وحی نیامدی بدیشان و صاحب شریعت نبودند و کتاب

نبودشان تا وقت ابراهیم علیه السلام تا آن وقت که خدای تعالی مر ابراهیم را فرستاد و الله اعلم

خدای تعالی گفت

این نیز هم نخواهم که بکشت چنانکه خدای تعالی گفت [illegible]

[illegible] آنگاه گفت [illegible]

گفت [illegible] آوردم بدان کس که زمین و آسمان آفرید پاک و مسلمانم من از مشرکان نیم اکنون درین

سؤال هست یکی آنکه ابرهیم علیه السلام هرچند بوی وحی نیامده بود هم پیغمبر بود روا بود که ستاره

و ماه و آفتاب را خدای گفت جواب آنست که چیزی که خدای تعالی در کتاب خود یاد کرده بود این را

چون و چرا نبود دیگر علیه السلام اندر طلب بود و روا بود هر چیزی گفتن و بازگشتن از آنچه استدلال

نظر بود تا آنگاه که صواب نیامد نه بینی که چون دانست که ناشایست این چیزها مر خدای را نشاید

گفت انی وجهت چنین گویند که ابرهیم علیه السلام این سخنان انی گفت که دانسته بود که خدای

تعالی یکیست و از قوم آن زمانه بعضی ستاره پرست بودند و بعضی آفتاب پرست و ابرهیم

علیه السلام این که گفت بر طریق انکار گفت نه بر طریق اقرار تا لازم گردد بر ایشان که بر چنین چیزها

میگروند نشاید مر خدای را زیرا که گردنده را گردانیده بود هر چیزی که گردنده بود و عاجز

خدای را نشاید جواب دیگر آنست که ابرهیم علیه السلام چنین گفت هذا ربی ای هذا صنع ربی

از صنع بر صانع استدلال کرد دلیل بر آن آنست که شمس مؤنث است اگر مراد وی ذکر رب

بودی هذه ربی گفتی بلکه هذا ربی اشارت کرد بصنع صانع نه بینی که گفت وجهت وجهی الی آخره

و نگفت انی بری مما تشرکون پس درست شد که بر سبیل اشارت بود بصنع صانع

[illegible] ابراهیم گویند [illegible] گفت [illegible]

[illegible] گفتند چاره [illegible]

بر چشم مردمان تا وی خود مقر آید و قیل الملک یبقی بالعدل مع الکفر و لا یبقی مع الظلم مع

[illegible] گفت من بروی خشم نرانم و عذاب نکنم تا خود مقر آید یا کسی بروی گواهی

دهد [illegible] نکنم آنگاه پرسیدند ابراهیم را علیه السلام که این تو کرده

[illegible]

[illegible] گفت این بزرگتر شان کرده است بپرسید اگر جواب دهد و این

جای سخنست و سوالست گویند ابراهیم علیه السلام آن سبیل بخت گفت و دعوت کرد

[illegible] گفت بپرسید شان اگر سخن گویند [illegible] که تا ایشان بدانند که این

بتان چیزی را بکار نیایند و نفع و ضرر نبود از ایشان نبینی که همه فرو ماندند قوله تعالی

[illegible] خویشتن بازگشتند

و سر پیش افکندند و گفتند تو خود دانی که اینها سخن نگویند آمده است که چون ابراهیم علیه

السلام این سخن بگفت بسیار خلق را بدل اندر آمد [illegible] نیکو بد آنگاه ابراهیم

علیه السلام گفت [illegible]

[illegible] گفت مپرستید از دون خدای تعالی مر آنرا که شما را

[illegible]

نمیرسم گوئی زنده باشد ندیمان گفتند ای ملک اگر وی کوه بودی نیست کشتی نمرود گفت بایستی
که وی را دیدی و ایمن گشتمی کاخی عظیم ساختند از مس و بالای آن برآمد و این بر سر کوه بلند بود
چون نمرود نگاه کرد دید که ابرهیم علیه السلام بر تختی نشسته بر لب حوض و از کسها رسته
و حله پوشیده نمرود گفت از کجا آوردی درین آتش چرا ترا نسوخت ابرهیم گفت خداوند
من مرا نگاه داشت و این که می بینی همه وی داده است نمرود گفت نعم الرب ربک یعنی نیک
خداوندیست خداوند تو گفت اگر من بدو بگروم مرا بپذیرد گفت بلی پذیرد و عمر تو دراز کند
و ملک تو زیاده گرداند نمرود گفت خیز بیرون آی تا بخدای تو ایمان آورم و ترا عفو کنم که این
چنین خداوندی که تراست خدمت وی را سزاست آنگاه ابرهیم علیه السلام از میان آتش
بیرون آمد و حوض آب بجای خویش باز شد چون نمرود باز گشت گفت مرا آرزوست که ابرهیم
و خدای او دوستی گیرم روی بوزیران کرد و گفت چگونه کنم دیدم حالش و سزاست که چنین
خداوندی را خدمت کنیم ندیمانش ترسیدند و گفتند چون ابرهیم نزدیک وی آید نمرود دنبال وی
کند و کار ما تباه شود نمرود را گفتند چندین سال دعوی خدایی کردی اکنون بندگی کنی وی را باز
داشتند از گرویدن و آن از ضعیفی ای وزیران بود و قرن بد مردم را بدوزخ برد چنانکه
نمرود گفت آن حال که من دیدم چگونه کنم آن را گفتند آن جادوییست آنگاه عمش نفت هاوز ندانستید
که آتش وی را نسوزد و بر وی کار نکند که جدان ما آتش پرست بودند و هر که از اهل بیت ما بود

آتش وی را نسوزد و برای کار بخند از بهر آن بود که نسوختنش نه از بهر جادوی و نه از بهر ابراهیم

نمرود گفت یا هاذر چگونه هلاک کنیم او را که میترسم

که نباید که مملکت من بر من تباه کند هاذر گفت من بدانم تدبیر وی و ترا بدو هلاک باید کرد که

ما هرگز دو نپرستیدیم و دو ما را دشمنست دو وی را هلاک کند نمرود گفت برو یا هاذر هرچه بایدت

بکن اینک مال هرچه بایدت ساز هاذر پدر لوط بود و لوط در آن وقت چهار ساله بود هاذر بفرمود

که چاهی بکندند و آنرا پر از کاه کردند و ابراهیم را علیه السلام بیاوردند و باز بستند و بر سر چاه

آوردند هاذر برفت و چند کره آتش برگرفت و بیاورد تا آتش در کاه زند ابراهیم علیه السلام

را در چاه افکند خدای تعالی بادی بفرستاد تا آتش در ریش هاذر زد و بیفروخت و میسوخت و اهل

شهر همه نظاره میکردند تا ببینند که ابراهیم را چگونه هلاک خواهند کرد از کرانه آوازی آمد که

یا هاذر تو آتش پرست و برادر تو نیز چگونه آتش ترا می سوزد هاذر بر جای بسوخت و همه خلق متحیر

ماندند آنگاه بادی بیامد و از آن خاکستر که از آتش مانده بود برداشت و بر روی خلق زد

که بنظاره آمده بودند و در سپاه نمرود و بچشم ایشان افتاد هر کس که آنجا هیزم آورده بود

همه نابینا گشتند بفرمان خدای تعالی و ابراهیم علیه السلام بسلامت از آنجا بیرون آمد و همه خلق

بهزیمت شدند در آن وقت ساره بنزدیک ابراهیم آمد و ساره دختر وزیر بود و در آن وقت

نیکوروی تر از وی نبود و گفت یا ابراهیم این خداوند تو عجب خداوندیست بس نیکوکارست و قادرست

ابرهیم علیه السلام حجت دیگر گفت که خدای من آنست که آفتاب را از مشرق بمغرب آرد و از
مغرب بمشرق شبانروزی چندین ساله راه تو بمغرب برآر یکبار تا بدانم که تو راست میگوی
نور تعالی [illegible]
خداوندان علم چنین گفته اند که ابرهیم علیه السلام نگفت که مرده زنده کردن چنین بود این را که
بکشتی زنده کن بهر آنکه با نادانان ستیزه نباید کرد چنانکه گفت نور تعالی
[illegible] زیرا که نادان بحجت اندر برنتابد زود بچیزی دیگر باید رفت آنگاه نمرود
فرو ماند از حجت ابرهیم گفت اگر تو بگروی و اگر نه ترسم از آنکه عذاب آید بتو نمرود گفت من چند
بار کوشیدم تا ترا عذاب کنم و تو خود را بحیله بیرون می آری من خود را با تو برابر نکنم ولیکن با جدی
تو حرب کنم و با وی برابری کنم و گفت تو میگوی که خدای من خدای آسمان و زمینست من نیز خدای
زمینم و سپاه من بیشست و اهل زمین قوی ترند من بحرب خداوند تو میروم ابرهیم علیه السلام
برخاست و بیرون رفت گفت من نادان یافتم ترا آنگاه نمرود بفرمود تا تابوتی از چوب بساختند
چهار گوشه و بندهای آن از زر و قرنهای آن از مروارید آنگاه بفرمود تا چهار کرکس کلان را
بیاوردند و هفت روز می پروردند تا قوی گشتند آنگاه هفت روز گرسنه داشتند آنگاه
چهار مسلوخ بیاوردند و از چهار گوشه تابوت بر بالا پیاده بکشید چوبها ساخته اندران و آن چهار
کرکس بچهار گوشه زرین بربستند محکم تا این کرکسان آن گوشتها میدیدند و آهنگ میکردند و

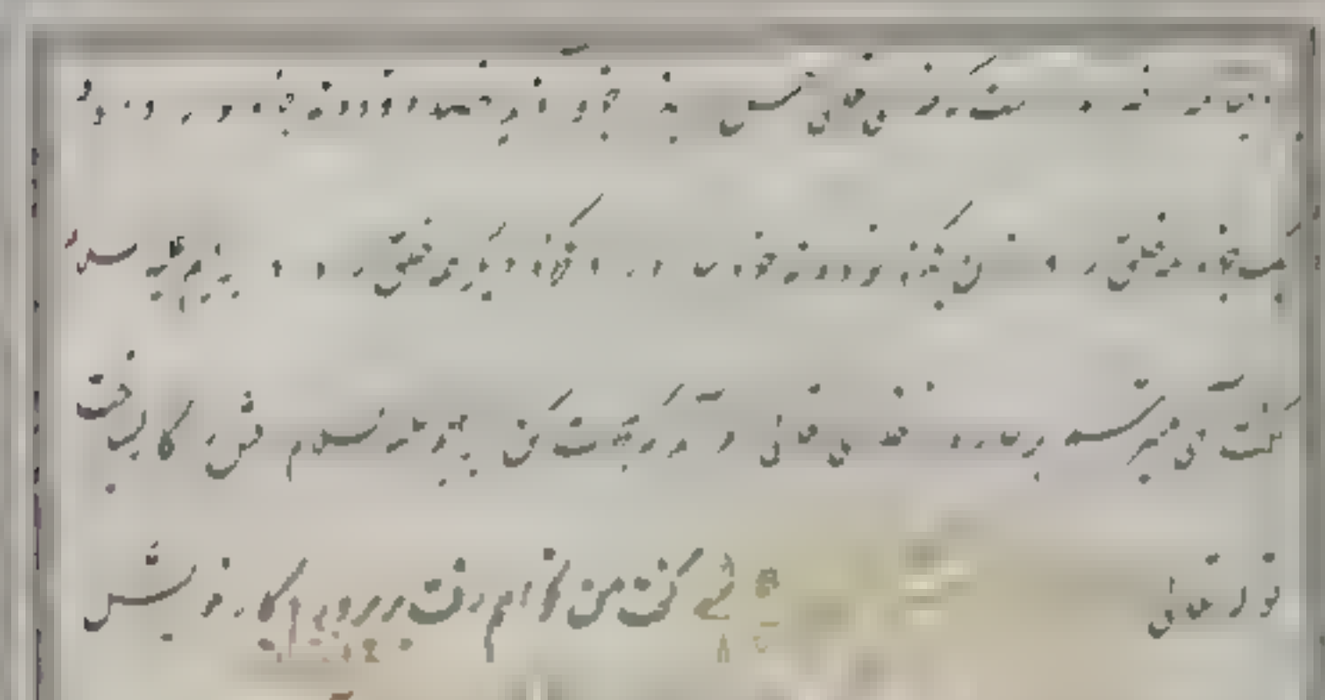

گفته بازپسین تو بازگوی آن هنگام که گفت قم مذنب الی بارئکم فاقتلوا انفسکم بر خواست و صد کوشنده بازگرد شبی دیگر

همین خواب دیدگه قم و ذبح انک بازپس بر خواست و صد کوشنده دیگر بازگرد سیم محرم خواب دیده بر خواست

و صد کشنده بازگرد شب چهارم همین دیدگفتای بازپس بنگر تا چی فرماید بازگرد ابراهیم

گفت که ای پسر من بخوابی اندر میبینم که ترا همی سرببرم بنگر تا چه بینی آنگاه ابراهیم

علیه السلام دانست که فرمان خدای عزوجل همی بباید پس ازبامگاه برخاست و گفتهای خاص

و بندگان خود را بدوستی خویش برگزیده و هرچه او را فرموده بود بکرد پس

ابراهیم علیه السلام برخاست بکار و در سن سنان برد و اندر آستین نهاد و اسماعیل علیه

السلام دست بگرفت و از خانه بیرون آمد اسماعیل ندانست که ابراهیم چه میخواهد فرمود

که بایستی تا من بازآیم اسماعیل بایستاد ابراهیم بیامد و اسماعیل را بدید گفت پدر

بجای آر آنچه ترا فرموده اند ابراهیم گفت ای اسماعیل خواب دیدم که ترا همی سرببرم

اسماعیل گفت ای پدر بجای آر آنچه ترا فرموده اند مرا صابر خواهی یافت ابراهیم

گفت ای اسماعیل مرا فرمان خدای عزوجل همی باید اسماعیل گفت پدر

بجای آر آنچه ترا فرموده اند مرا صابر خواهی یافت ابراهیم گفت ای اسماعیل

بامداد برخیز تا بکوه منا شویم و هیزم بسیار بکوه منا بباید بردن تا چون ترا

بکشم و بسوزم هیزم بسیار باشد اسماعیل گفت ای پدر بجای آر آنچه ترا فرموده اند

ابراهیم علیه السلام بامداد برخاست و اسماعیل را بخواند و هر دو بکوه منا شدند

و هیزم بسیار ببریدند و بر پشت خویش نهادند و بازگشتند ابراهیم گفت ای اسماعیل

بنگر تا چه داری اسماعیل گفت ای پدر هیزم بسیار دارم

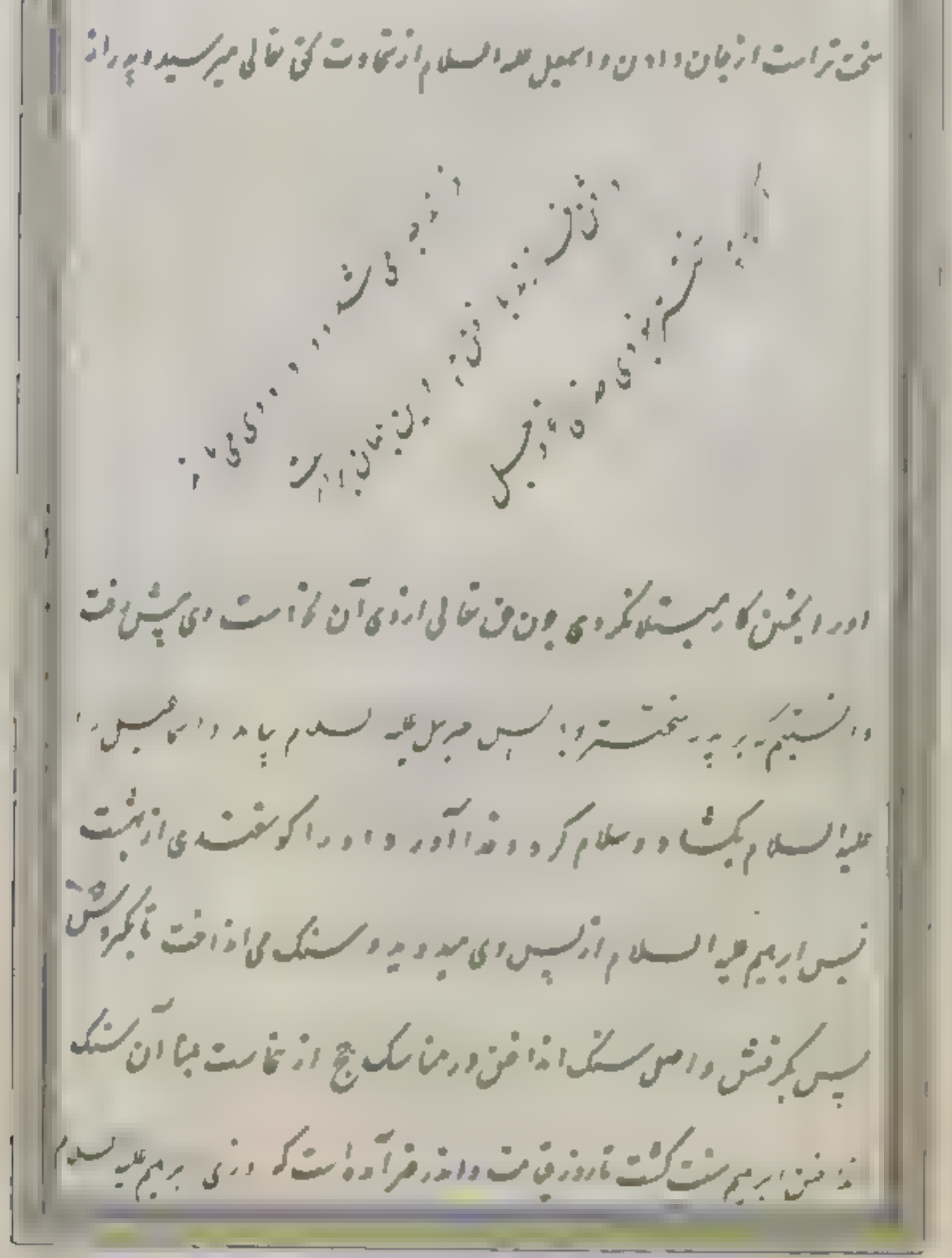

گفت یاری نوشتم آن ساعت که بآتش نزدیک شده بود این نان بگرفتن کبش یاری خواهم تا
ابراهیم علیه السلام کبش را بگرفت و بیامد و گفت اکنون جبرئیل گفت این فدای اسمعیل
است این را بکش و قربان کن ابراهیم علیه السلام آن را قربان کرد پس ابراهیم علیه السلام
شاد شد و اسمعیل نیز شادی کرد و شکر کردند مر خدای را عز و جل بر آن که ایشان را خداوند

بود درین وقت کی بیاضن [illegible] و بر بینیدن [illegible] و عذاب نوشش چنانکه خدای تعالی گفت

[illegible] پس [illegible] مدت هفت روز ساره

با سحق [illegible] گرفت و چون وقت [illegible] سخت آمد بر ساره زیرا که هرگز نزاده بود و هاجر درین

وقت چند بار ساره خشم گرفت بفرمود تا هاجر را با اسماعیل جای آواره کند ساره بزاد [illegible]

نیکو و خوبروی چنانکه از پشت وی بسیار پیغمبران آمدند چنانکه خدای تعالی خبر داد

[illegible] چون ساره خشمگین

شد بر هاجر گفت تا کی غم هاجر خورم و غم اسماعیل و تا کی رشک کشم اکنون که خدای تعالی فرزندی کرامت

کرد ایشان را برگیر و بجای بر که آنجا گیاه نروید ابرهیم گفت ای ساره این کی روا بود که فرزند

و عیال خویش آواره کنم نباشم تا خدای تعالی چه فرماید جبرئیل علیه السلام بیامد و گفت خدای

تعالی میفرماید آن کن که ساره میگوید زیرا که او را بر تو حق بسیارست ابرهیم علیه السلام گفت

ای ساره چه خواهی تا چنان کنم گفت بر ایشان را جای که گیاه نروید و آبادانی نبود ابرهیم علیه السلام

اسمعیل و هاجر را بیاورد تا بدان جای که مکه است و آنجا بنهاد و آن جای [illegible] نبات

و نه گیاه و نه [illegible] تو [illegible] ابرهیم

ساره گفته بود که چنان خواهم که چون ایشان را آنجا بنهی از شتر فرو نیایی و ننشینی و با ایشان

چیزی نخوری و نیاشامی پس ابرهیم علیه السلام بیاورد ایشان را [illegible] بیابان بنهاد و خود بازگشت و هاجر

اسماعیل

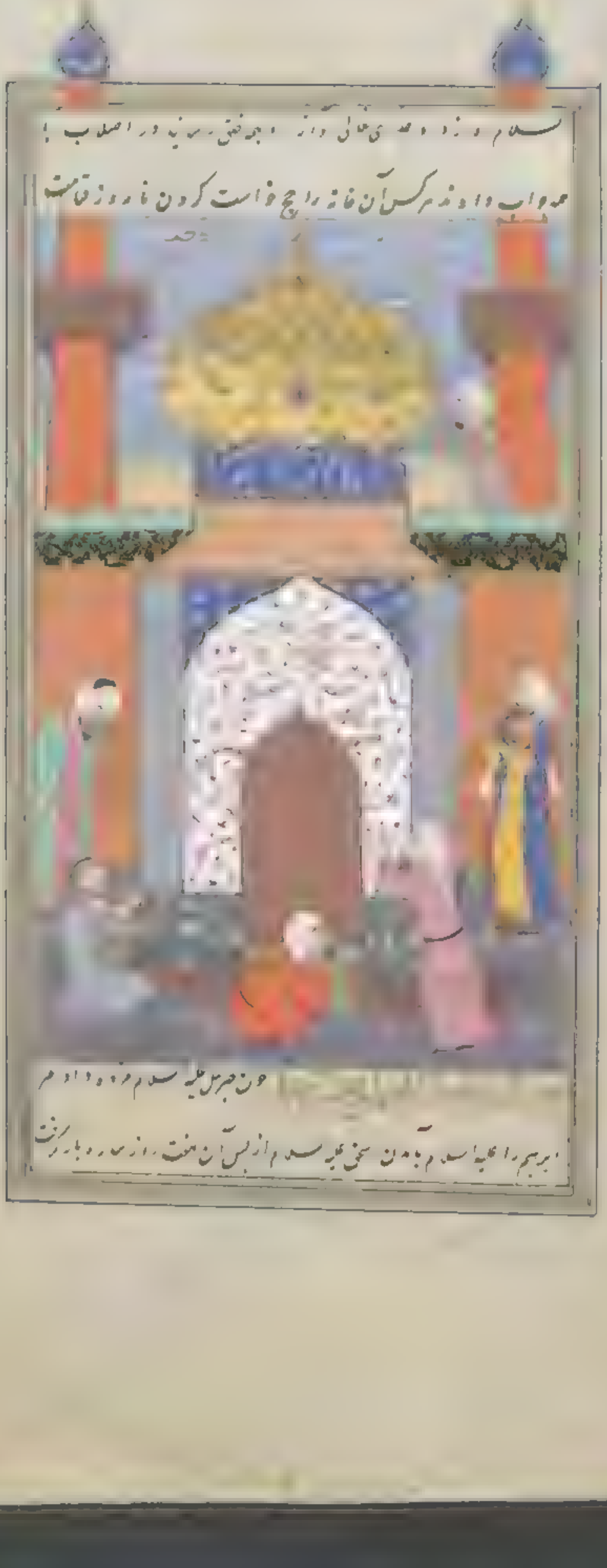

یعنی گفت ابرهیم آیا نمی‌خواهی تا ببینی که چگونه زنده میکنی مرده را خدای تعالی گفت هستم زنده
کردن مرده را ابرهیم گفت هستم ولیکن میخواهم تا دل من قرار گیرد آنگاه خدای تعالی فرمود
که [illegible]
[illegible] یعنی گفت یا ابرهیم بگیر چهار مرغ را و پاره پاره کن نزدیک خویش
و باز بر سر هر کوهی پاره بنه و باز خوان ایشان را پس بفرمودش بکوه لبنان شد و چهار مرغ
بیاورد یکی بط و دوم طاووس سیم زاغ و چهارم خروس هر چهار را بکشت و هر یکی را
چهار پاره کرد و باز بیکدیگر بیامیخت و مخالف کرد گوشتهای ایشان را آنگاه بر سر هر کوهی
چهار پاره مخالف بنهاد و خود تسبیح میگفت آنگاه بخواندشان از هر جایی برخواستند و میپریدند
و می‌آمدند نزد ابرهیم علیه السلام هفت بار گرد گرد ابرهیم می‌آمدند و میگفتند لا اله الا الله
محمد رسول الله چه حکمت بود که خواست مرده زنده کردن بعد ما که ابرهیم را یقین بوده است
جواب آنست که ابرهیم گفت مرا دوست خواندی خواهم تا برهان بنمایی تا مرا مخبر بود تا روز
قیامت تا همه خلق بدانند که خدای تعالی از بهر ابرهیم مرده زنده کرد بدانند که دوست حقیقی
بود دیگر خدای تعالی وعده کرده بود که ترا بدوستی گیرم آنگاه که نور حبیب من بتو رسد
ابرهیم گفت کی بود گفت آنگاه که از بهر تو مرده زنده کنم ابرهیم علیه السلام آنرا شتاب
میکرد و قاضی می‌نمود چون نمرود بروی مناظره کرد گفت [illegible] نمرود

خلق آمدند و آهنگ خانهٔ لوط کردند و مهتران بیامدند و بخانهٔ لوط در افتادند لوط گفت مکنید ایشان
گفتند تو ما را باز میداری چند گاه است و تو این فعل میکنی ما ایشان را میگیریم لوط گفت ایشان
غریبانند مهمان من آمده‌اند [illegible] ایشان [illegible] مکنید و بیرون روید از خانهٔ من
آهنگ دختران من و خدای تعالی خبر داد [illegible]
[illegible] و نیز گفت [illegible] یعنی بجای ایشان نکاح شما کنم
ایشان [illegible] دختران [illegible] خدای تعالی گفت [illegible]
[illegible] هر چند [illegible] سخن گفت [illegible] شد [illegible]
[illegible] یعنی [illegible] من با شما [illegible]
[illegible] جبرئیل علیه السلام [illegible]
گفت مترس که ایشان با تو چیزی نتوانند کرد [illegible]
لَنْ يَصِلُوا [illegible] پس آهنگ آن در کردند که جبرئیل علیه السلام آنجا بود جبرئیل علیه السلام
پر خویش بر در آن خانه نهاد هر چند کوشیدند نتوانستند آن در باز کردن و آهنگ زخم [illegible]
بردند جبرئیل علیه السلام پری بر روی ایشان مالید همه نابینا گشتند و آهنگ گریختن کردند
[illegible] علیه السلام [illegible] کردند و گفتند چون هیچ نتوانستی کرد جادوان را آوردی تا
ما را نابینا کردند ایشان فردا بروند ما ترا بکشیم و دختران ترا رسوا کنیم جبرئیل علیه

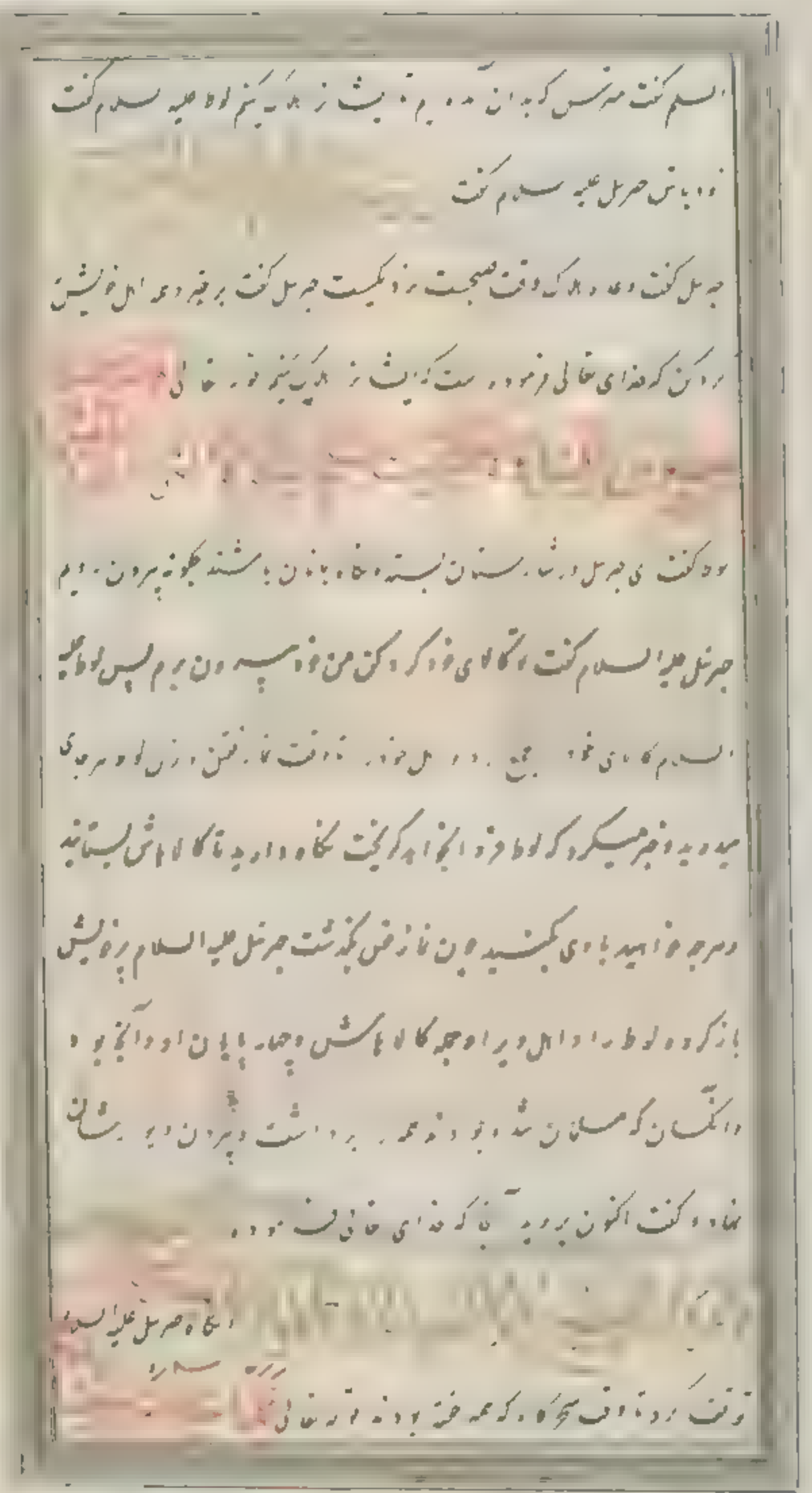

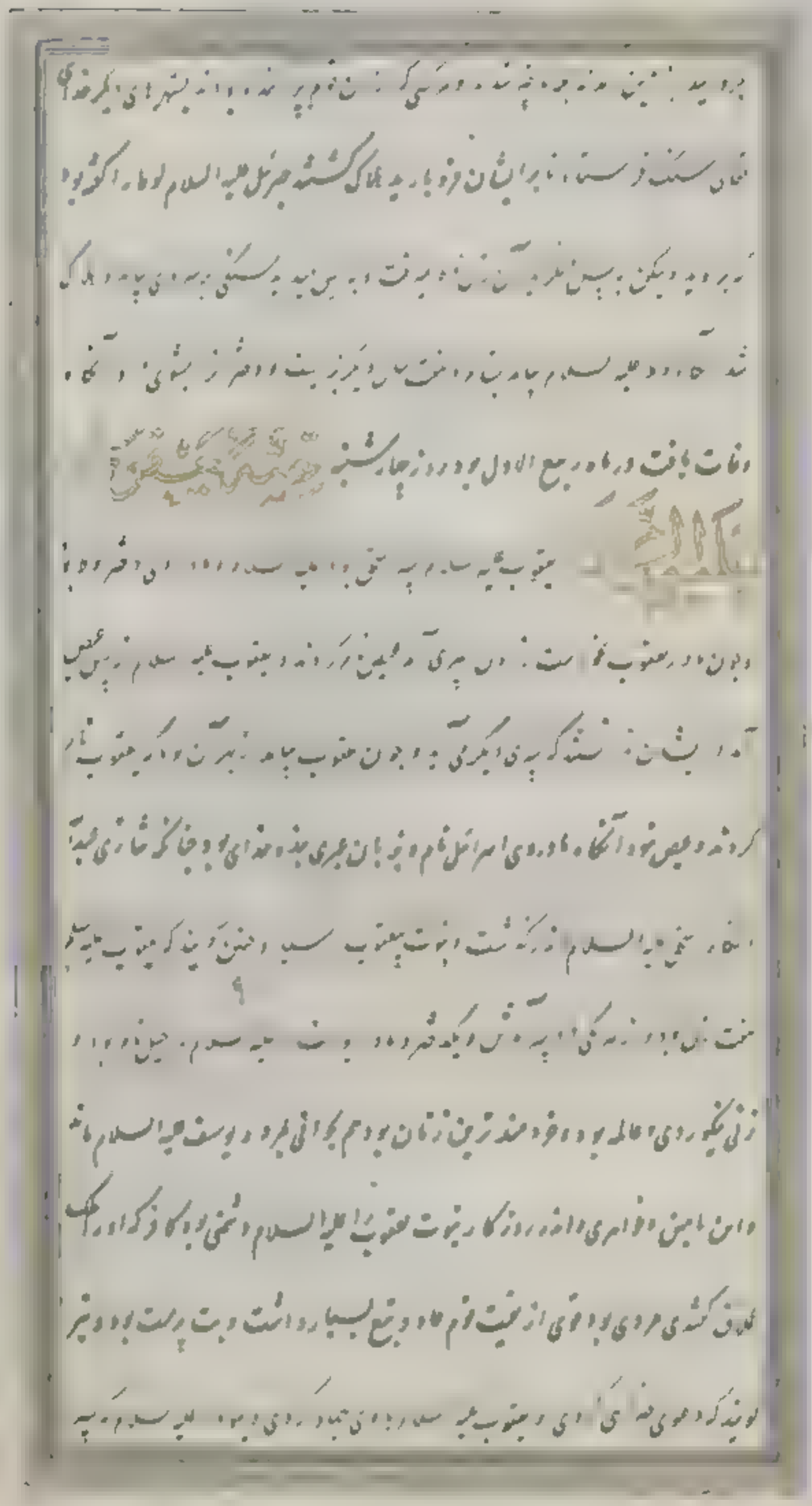

یعقوب بود [illegible] یعقوب علیه السلام

[illegible] هر یکی از ایشان هزار من سنگ بینداختی و همه نیکو روی و با خدا قائم بودند و

[illegible] و یعقوب علیه السلام بر شریعت ابراهیم بود

و او را شریعت جدا نبود و گویند که یعقوب علیه السلام کارها بفرزندان گذاشته بود و خود

بعبادت مشغول گشته و از همه فرزندان هیچ یک را چنان دوست نداشتی که مر یوسف را علیه

السلام و بنی اسرائیل از فرزندان یعقوب بودند تا وقت عیسی علیه السلام تا سه هزار سال و نیز تا وقت

رسول علیه السلام و تا اکنون هر چه جهودانند از فرزندان یعقوبند علیه السلام و یعقوب را که اسرائیل

گفتند از پنج روی گفتند یکی آن بود که مادر وی را بنده خدای نام کرده بود دوم آنکه اسرائیل بزبان

عبری بر آمدن بود و از آل ابراهیم وی بر آمده بود زیرا که نبوت و کتاب همه با وی بود سیم آنکه

یکروز بر آن محراب شد که ابراهیم و اسمعیل و اسحق آنجا نماز کرده بودند سجده کرده چهارم آنکه گویند

[illegible] خویش رفت [illegible] بسیار گشت [illegible] خبر است که بوقت موسی علیه السلام

دوازده سبط بودند هر سبطی صد و بیست هزار مرد رسیده بودند غیر از زنان و نارسیدگان و

این همه از این دوازده پسر یعقوب علیه السلام بودند و خدای تعالی فرزندان یعقوب را اسباط

خواند از برای آنکه بسیار بودند و یعقوب علیه السلام رسول بود بدان مردمان که بر ابراهیم علیه السلام

[illegible]

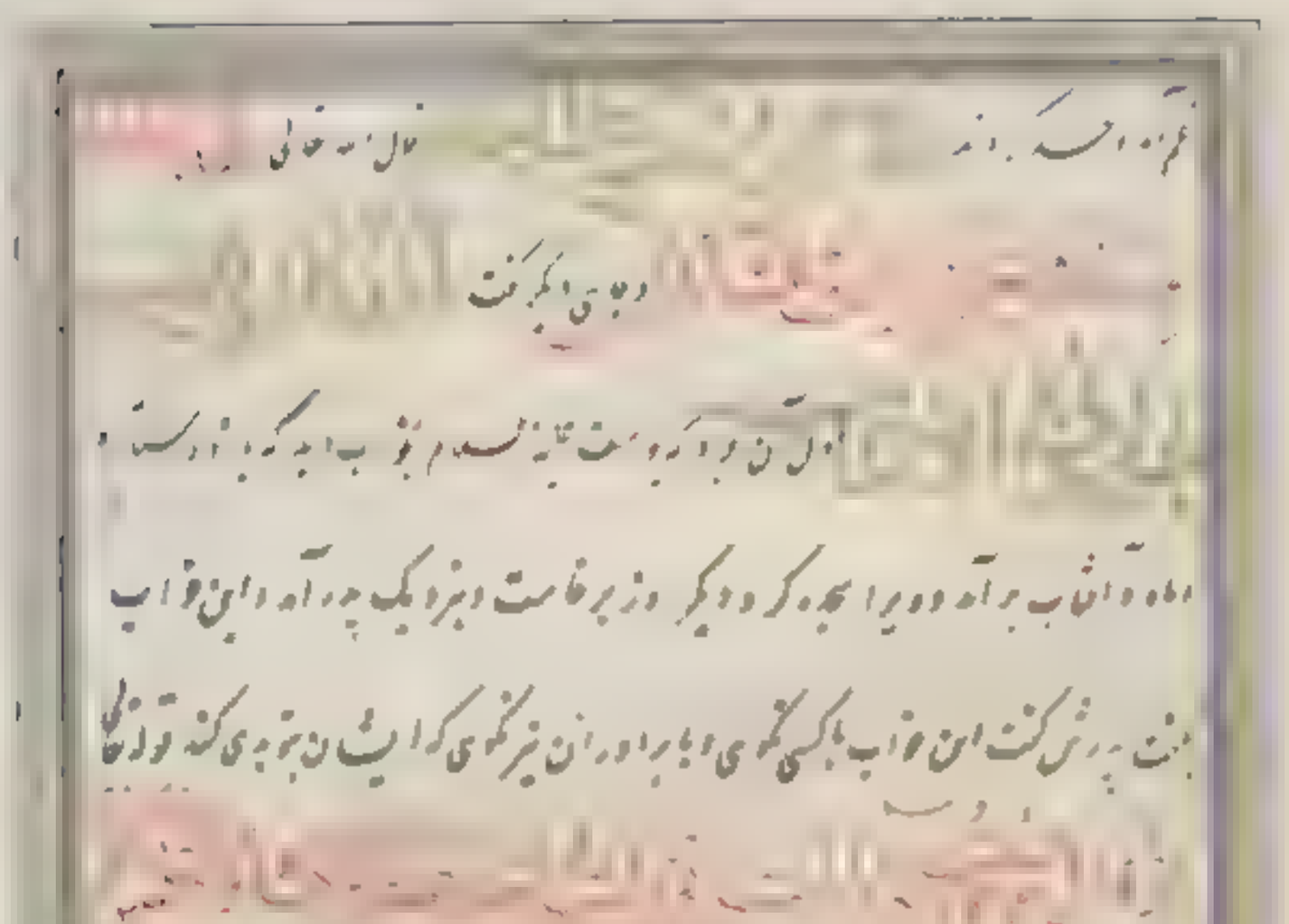

سوره آورد قوله تعالی بسم الله الرحمن الرحیم [illegible]

[illegible] معناه قال ابن عباس رضی الله عنه [illegible] یهود و نصاری

کتابست این قرآن که بفرستادیم بتو روشن تر و تمامتر گویند سبب نزول این سوره آن بود که

رسول صلی الله علیه وسلم بمدینه آمد و مهاجران گفتند که ما اصل و انساب آنجا گذاشتیم و بخشنودی

خدای تعالی هجرت کردیم و ما را دل تنگ میشود [illegible] یکدیگر میگفتند کاشکی [illegible]

از قرآن که [illegible] دل ما بدان خوش می بودی [illegible] نزدیک سید عالم و بگفتند

جبرئیل علیه السلام بیامد و این سوره بیاورد دیگر گویند سبب نزول این سوره از بهر عایشه

بود رضی الله عنها و عن ابیها که رسول صلی الله علیه وسلم او را بحربی با خود برده بود و اندر

هودج نشسته بود و دلش تنگ می شد مر رسول را گفت صلی الله علیه وسلم که چه بودی اگر خدای

تعالی بر تو چیزی فرستادی از قرآن تا آنرا می خواندمی و بدان مرا دل گشاده گشتی

و راه بر آن بگذاشتمی رسول علیه السلام دعا کرد جبرئیل علیه السلام بیامد و این سوره بیاورد

جناب خدای تعالی گفت [illegible] یعنی گفت

ما این قرآن را فرستادیم بزبان عبری تا شما [illegible]

[illegible]

یعنی ما قصه گفتیم یا محمد نیکوترین قصه بدانچه وحی کردیم بتو و اگر چه تو پیش از این غافل بودی از قصه

یعقوب گفت خدای تعالی یاری دهنده منست بدین که شما میگویید آنگاه یعقوب
علیه السلام آن پیرهن بستد و بروی خویش نهاد و بگریست و گویند چندان بگریست که نابینا
شد تضرع میکرد تا جبرئیل علیه السلام بیامد یعقوب گفت ای جبرئیل مرا از حال یوسف آگاه
کن جبرئیل گفت خدای تعالی داند یعقوب گفت چه بودی اگر خدای تعالی مرا بغم فرزندان مبتلا
نکردی و یا چه بودی که نگاه داشتی ویرا جبرئیل علیه السلام برفت و باز آمد و گفت خدای
تعالی میگوید که نگاه داشت یوسف از آنکس چشم میدار که بویش سپردی نه از من چون یعقوب
علیه السلام دانست که عتاب آمد و خطاب تضرع و گریستن زیادت کرد آنگاه جبرئیل گفت
یا جبرئیل هر که بمیرد به حال که بمیرد نه جان وی عزرائیل قبض کند گفت آری یعقوب گفت چه باشد اگر
برادرت عزرائیل را بپرسی که جان یوسف را قبض کرده یا نه جبرئیل برفت و از عزرائیل پرسید عزرائیل
گفت جان یوسف نزدیک من نیامده یعقوب علیه السلام زاری زیادت کرد چنین گویند که سبب جدا
شدن یوسف علیه السلام از یعقوب علیه السلام آن بود که روزی یعقوب مهمانی کرده بود و تو می را و درویشی
مستحق بیامد بوی بریانی درخواستی کرد یعقوب را علیه السلام فراموش شد و بکاری مشغول گشت و بدان
درویش چیزی نرسید خدای تعالی گفت آنچه آرزوی تست هم در این جهان از تو بستانم تا خلایق بدانند
که هرچه خواهم کنم آنگاه از پس سه روز یا هفت روز کاروانی بر سر آن چاه رسید و آنجا
فرود آمدند کسی را بآب فرستادند چون دلو بچاه رسید یوسف علیه السلام

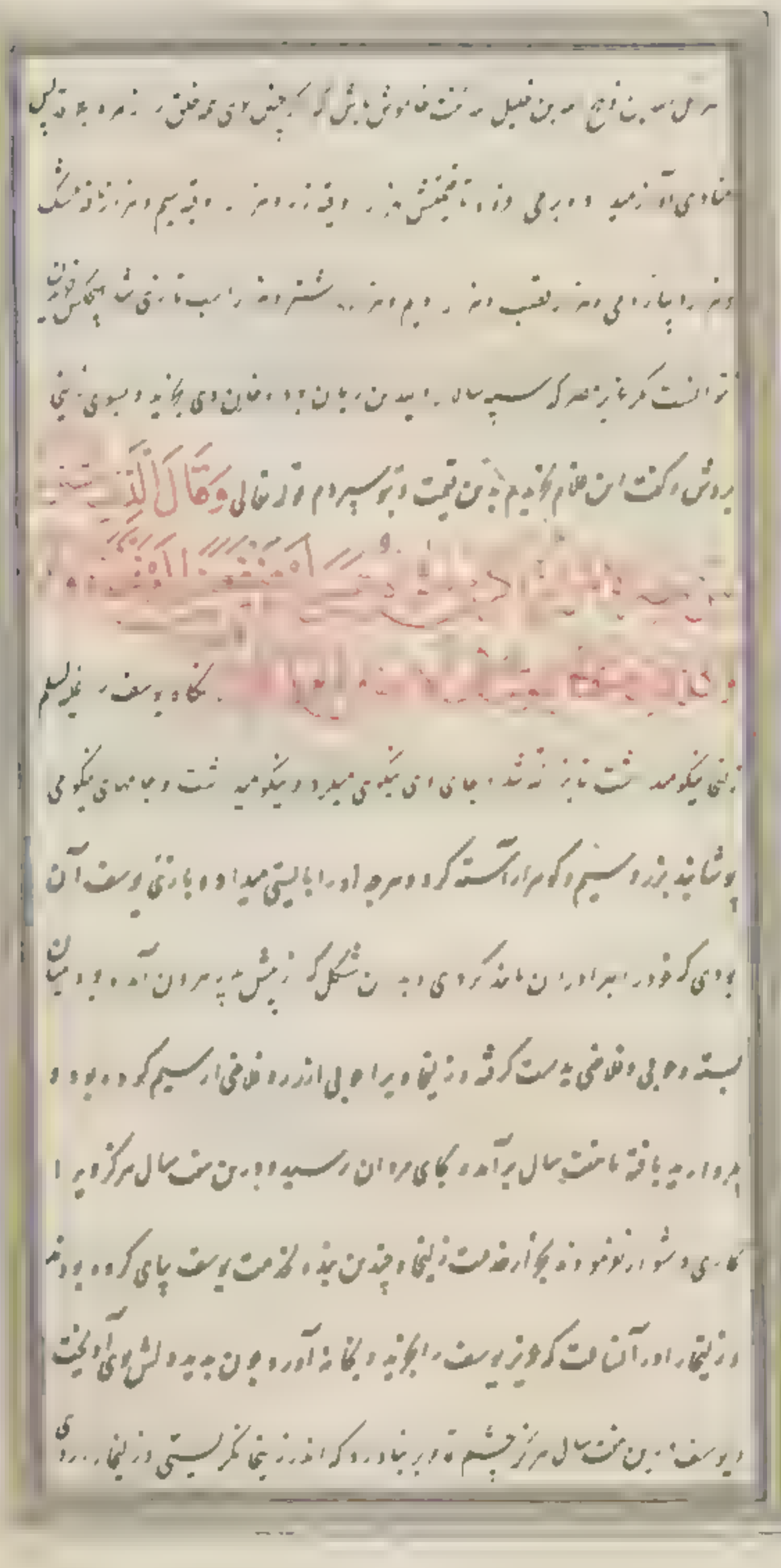

که ترا نیکو میدارد و من حیله آن بسازم چون در آید شری بسیار کنم که در جای میرد و جمله مملکت
و خزانه ترا باشد اما آنکه نجابت آفریدگار تست هرچه راست صدقه کنم تا وی از تو خشنود
گردد از جمله نان مملکت تا یوسف علیه السلام باندیشه افتاد چنانکه خدای تعالی گفت [illegible]
[illegible] برای برهان ربه یوسف علیه السلام چون پیغمبر بود روا بودی که وی اندیشه
[illegible] گفته اند اهل علم که در آن وقت پیغمبر نبود که بفعل نکرد و خدای تعالی اندیشه فعل ناکرده
عفو کرد از خلق پس باندیشه بی فعل چنان عزیمت بود دیگر مفسران گفته اند لقد همت به وهم بها مقدم
و مؤخر است لولا ان رأی برهان ربه وهم بها چون بدین فعل نگری سوال نیاید باز مردمان
دیگر گفته اند که همت به از زلیخا وهم بها ای وهم الفرار بها دیگر گفته اند زلیخا اندیشه کرد بکرد
بر نا یوسف اندیشه کرد که اگر در من آویزد بزنمش تا برهان دید که روا نبود زدن تو ویرا
و اهل حقیقت گفته اند که این بود اندیشه یوسف علیه السلام که اگر این زن کسی نبودی من این
را بزنی خواستمی که این روی بدین خوبی جز من کسی را نشاید و در خور منست اشارت
درین آنست که خدای تعالی بنمود به بندگان خویش که یوسف دوست و صدیق منست
اندیشه کرد چندان تا روز قیامت بر وی سرزنش نباشد خود اگر اندیشه حرام کردی چه کردی
روز قیامت کردی دیگر گفته اند که برهان آن بود که چون یوسف علیه السلام در ماند و
زلیخا درها ببست هفت در و بر هر دری بندی و یوسف علیه السلام هفت بند بر شلوار افکند

برانست و آهنگ [illegible] زلیخا دست بر روی زد و موی بلند [illegible] بگرفت و از
پس یوسف بدوید و یوسف در آویخت و پیراهن یوسف از پس پاره شد و آن هفت بند که بر
افکند و بر دیگ [illegible] زلیخا سر برهنه از پس وی میدوید [illegible] سید [illegible]
چون زلیخا عزیز را بدید فریاد برآورد که ای عزیز خلاصی داری که با من درآویزد و تباه
[illegible] کند چنانکه خدای تعالی خبر میدهد [illegible]
[illegible] یعنی جزای کسی که بر اهل [illegible] باشد و تباه کاری
کند آنست که او را بزندان کنی و یا عذاب سخت کنی و خداوندان اشارت چنین گفته اند که زلیخا
در این وقت چند سخن خلاف یاد آمد و از خود بیفکند و بر یوسف بست یکی آنکه یادش آمد که
بیا که عزیز یوسف را هلاک کند زندان بوی یاد آمد دیگر آنکه یادش آمد که حدیث زندان
کردم نباید که من گمان برده اند که کشتن نمیخواهم عزیز یوسف را گفت من ترا امین کردم
و محل فرزندان دادم نه محل بندگان این جزای آنست یوسف علیه السلام گفت من بیگناهم
نیکو نگاه کن که زلیخا بمن درآویخته و من میگریزم عزیز فرو ماند و متحیر گشت گفت ای یوسف
من ندانم که گناه تراست یا او را ولیکن می بینم که روی تو از خاک بگشته است و موی تو آشفته است
و او را می بینم روی خراشیده و گریسته ندانم که گناه کیست یوسف گفت من بیگناهم عزیز
گفت حجتی داری بر بیگناهی یا نه یوسف علیه السلام گفت [illegible] عزیز گفت [illegible]

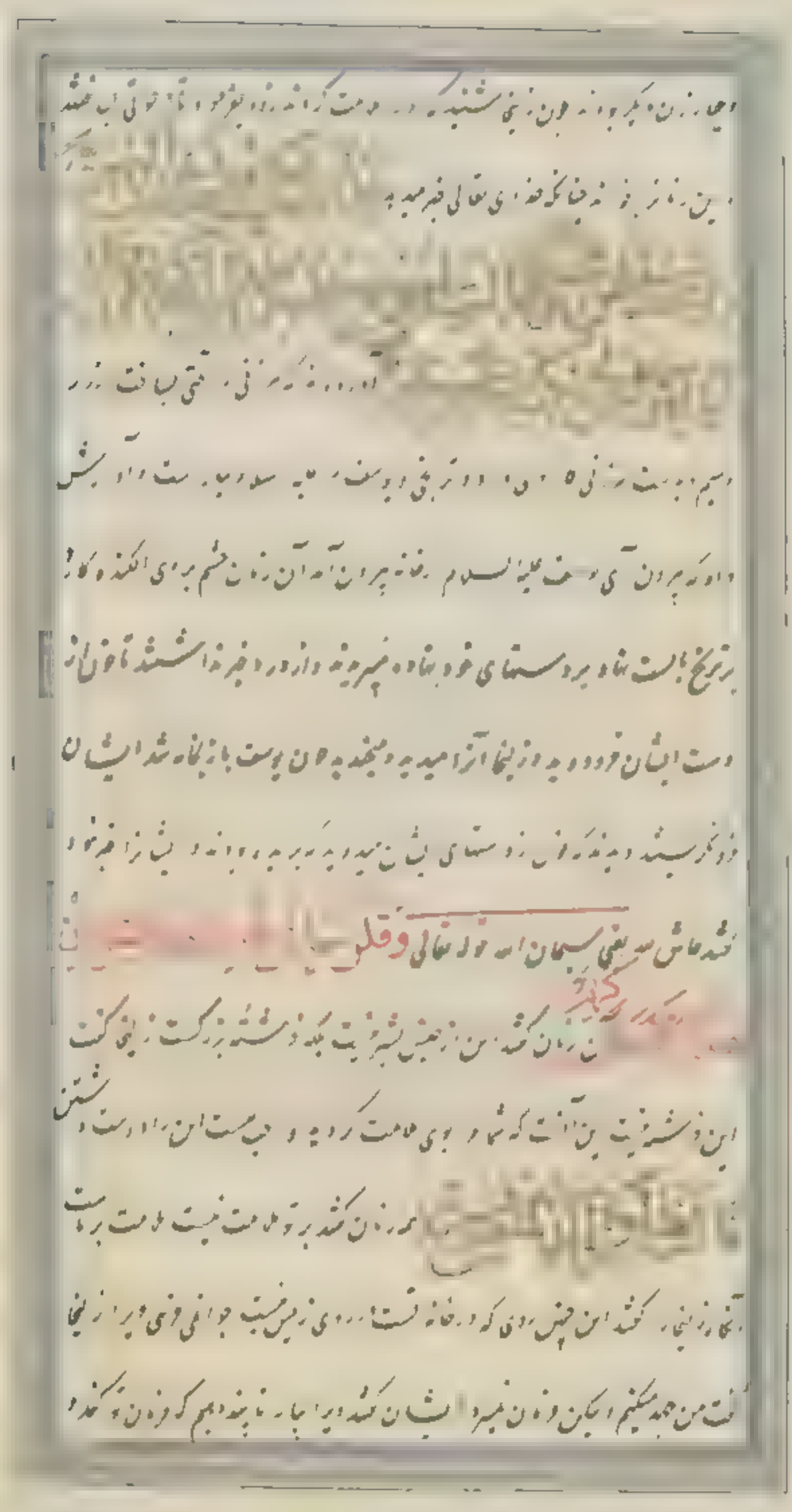

[illegible] ایشان آن [illegible] دیگر [illegible] بسیار [illegible] دیگر [illegible] چون [illegible]

خود [illegible] [illegible] آورده [illegible] چرا [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] گفت

[illegible]

گفت من این کار نکنم خدای تعالی داند که من زندان دوستر دارم [illegible]

کار [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

و از جمله گناهکاران باشم [illegible] دست بریدن چه حکمت بود که چون عاشق زلیخا بود چرا

دستش نبرید و دیگران بریدند جواب آنست که هر کسی با چیزی خوی کرده باشد از آن

چیز [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

یوسف خوی کرده بود از آن دست نبرید و ایشان که خوی نکرده بودند ببریدند

اشارت اندرین آنست که خدای تعالی مؤمن را به مرگ بفرشتگان نماید و در

آمدن ملک الموت هر نوع سخنان گوید چنانچه در مناقب ادریس پیغمبر صلوات الله

علیه گفته اند که از بسیاری درس گفتن و علم خواندن او را نام ادریس شد پیش از آن

او را نام دیگر بود [illegible] جمله ملایکه مشتاق زیارت ادریس شدند و پیوسته دستوری

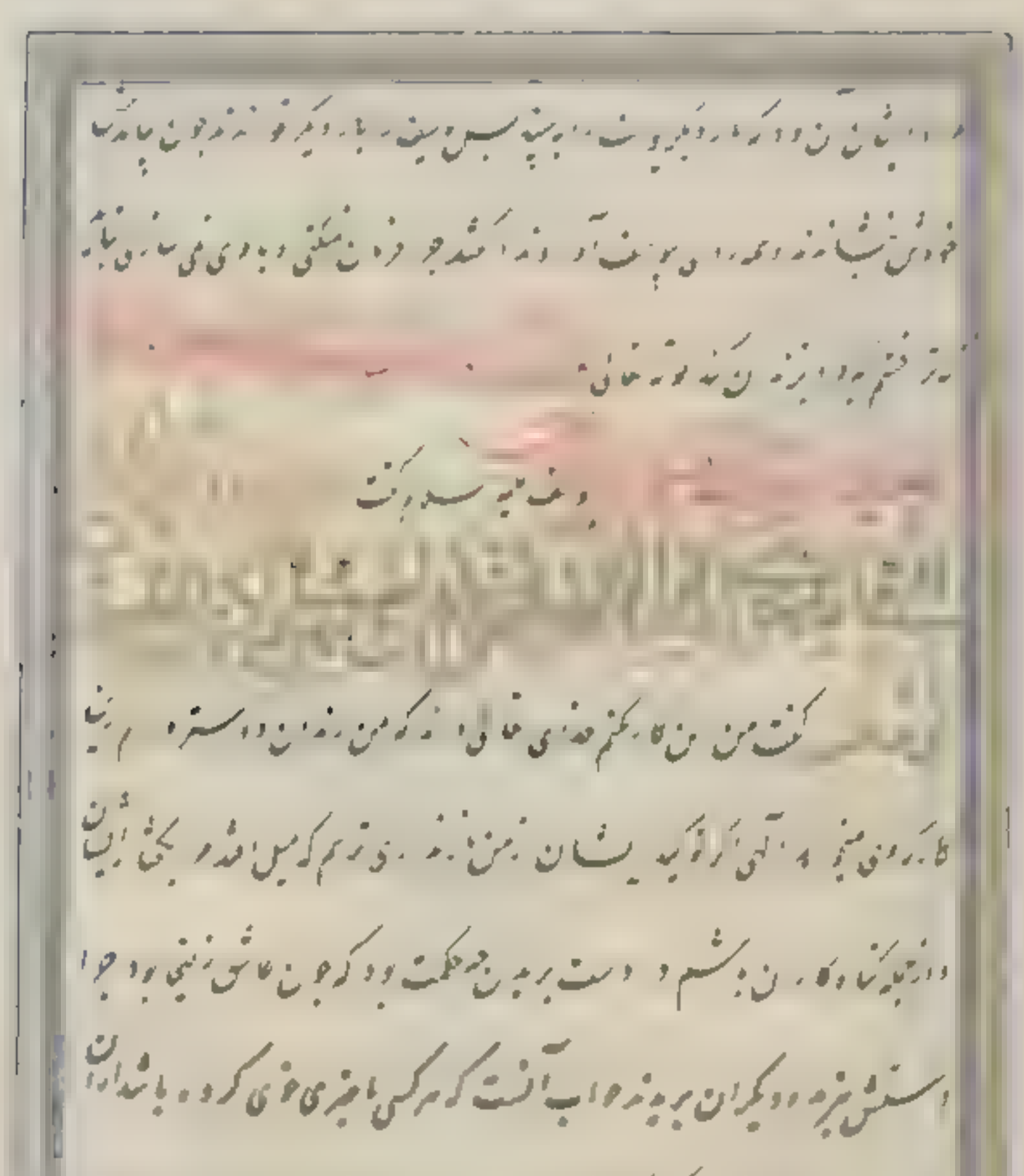

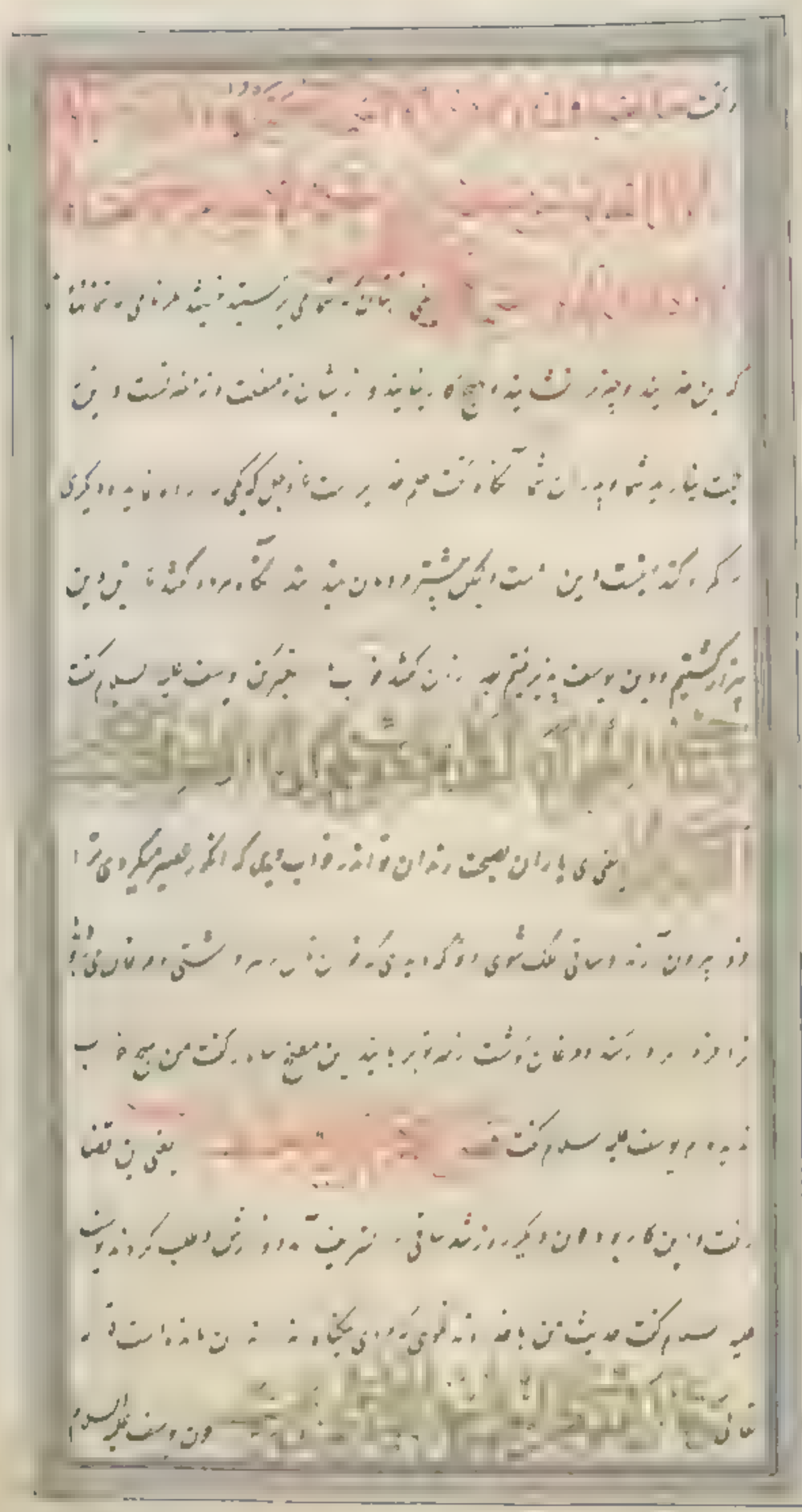

ثواب که او را امید و باک نیست هر چه میکشد از سختی چنین گفته اند که یوسف علیه السلام سه جای
بخندید آن وقت که در چاه انداختندش بخندید گفتند این غلام دیوانه است قالوا جن الغلام
قال ما جننت ولکن من احب فی حب مولاه فلیعقر الحب ماویه دیگر آن وقت که فروختندش بخندید
قالوا جن الغلام قال ما جننت ولکن من لم یرض بخدمة مولاه ابتلا بمولا سواه دیگر آن وقت
که چون بزندان کردند بخندید قالوا جن الغلام قال ما جننت ولکن من قصر فی خدمة مولاه فالسجن
ماویه یعنی گفتند این غلام دیوانه است یوسف گفت من دیوانه نه ام ولیکن هر که بخدمت خداوند
خود تقصیر کند زندان جای وی شود یوسف علیه السلام هفت سال و هفت روز بماند زلیخا بزیارت
یوسف شدی با این پنج زن که یوسف را علیه السلام دیده بودند و عاشق و مشغول بودند و پیوسته
یوسف را چیزی میفرستادند درین هفت سال که در زندان بود ولیکن یوسف هیچ قبول
نکردی و هر طعام که فرستادندی همه بزندانیان دادی و خود همه روز روزه داشتی
و جبرئیل علیه السلام بیامدی و علم تعبیر خواب آموختی و نیز گویند که خدای تعالی الهام دادش
و خدای تعالی قضا کرد بخلاص یوسف ولید ریان را که ملک مصر بود خوابی دید و آن خواب
سبب بیرون آمدن یوسف گشت چنانکه خدای تعالی خبر میدهد [illegible]

[illegible]

ملک گفت من نیز

خواب دیدم که هفت گاو فربه بیامدند و هفت گاو [illegible] بخوردند و هفت خوشه سبز دیدم که

هفت خوشه خشک بخوردند شما که دانایید از ندیمان من تعبیر کنید اگر تعبیر خواب توانید

یعنی گفتند این خواب طبیعی است و

ما خواب طبیعی تاویل نتوانیم کرد و وزرا و امرا همه فرو ماندند ساقی [illegible] آمد از یوسف که

چه گفته بود از پیش ملک بیرون آمد و گفت من شما را تاویل این خواب خبر آرم ساقی بنزدیک

یوسف علیه السلام آمد و عذر خواست بدانچه فراموش کرده بود یوسف علیه السلام گفت

آن حکم و قضای خدای تعالی بوده است آنگاه ساقی گفت یُوسُفُ أَیُّهَا الصِّدِّیقُ

[illegible]

یعنی ای راست گوی راست دارنده دین و ملک خواست تعبیر این خواب از هفت گاو و

هفت خوشه که منتظر اند این خواب را یوسف علیه السلام گفت هفت سال کشت کنید غله آن بیابید

بعد از آن هفت سال دیگر تنگی آید و قحط بود و هیچ غله نیاید این مرد بنزدیک ملک شد و خواب

ملک بگفت ملک را همه را عجب آمد لَعَلِّی أَرْجِعُ إِلَی النَّاسِ [illegible] ملک گفت

بپرس از وی تا چه حیله سازیم و بگوی که ملک را همه خلق پسند آمد و خبر ترا پسندیدند و

دل مشغول شد بدان هفت سال تنگی و نمیدانند که حیله آن چیست فضل کن و حیله آن بیاموزان

یوسف گفت هرچه درین هفت سال کشت کنید بدروید و در خوشه بگذارید و بنهید تا تباه نشود

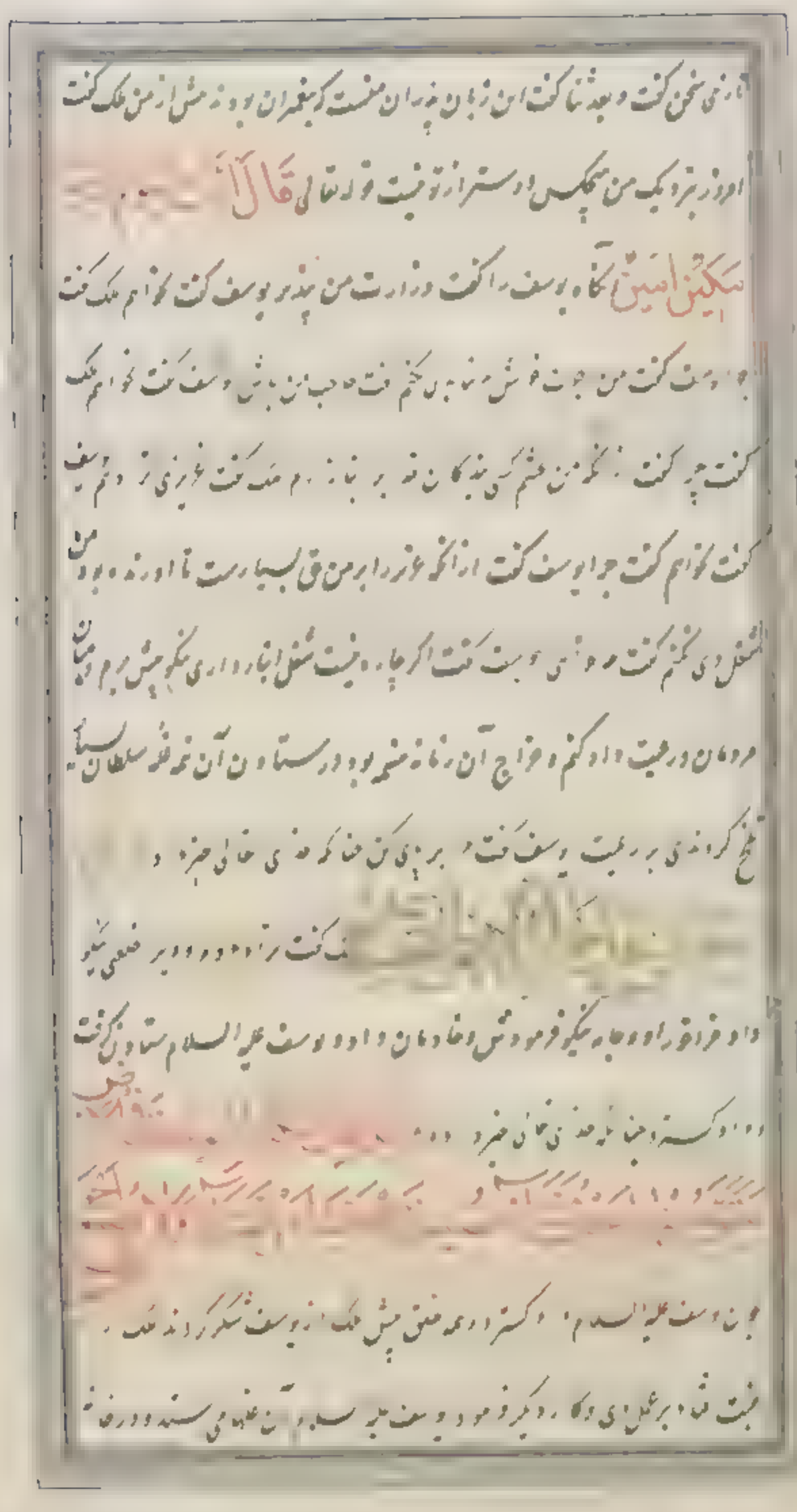

كَانُوا يَعْمَلُونَ ؟

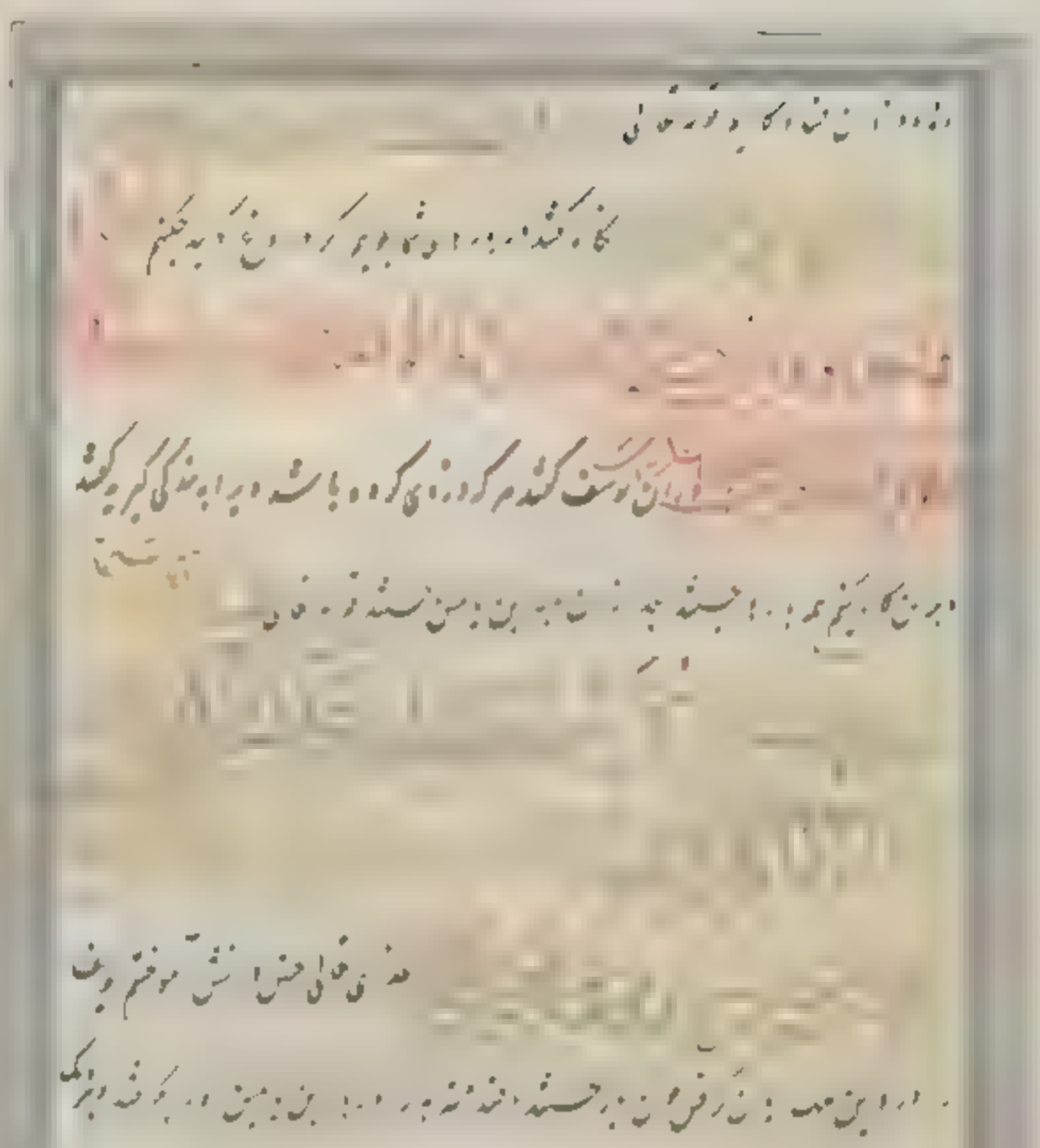

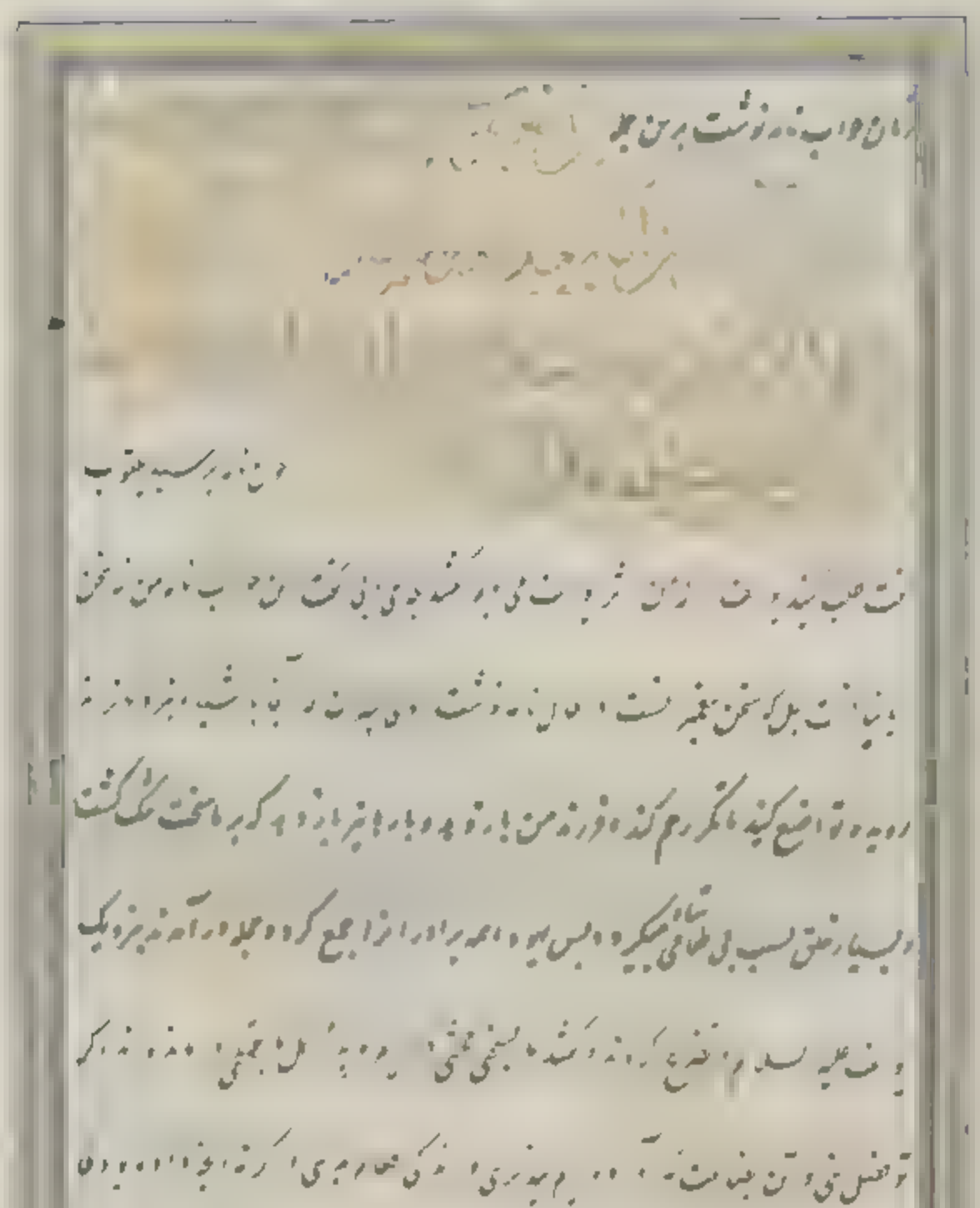

پیراهن یعقوب رسید خدای تعالی باد را فرمان داد تا بوی یوسف بیعقوب رسانید و دختران
یعقوب در نزد وی نشسته بودند که یعقوب گفت من بوی یوسف شنیدم قوله تعالی
[illegible] انی لاجد ریح یوسف اگر شما مرا خرف ندانید و با دیوانه
و یا راست گوی ندانید گفتند [illegible] دوستی [illegible] قوله تعالی [illegible]
[illegible] چون ساعتی شد و دان در رسید آواز داد که البشارة
البشارة بیوسف و مملکته و ابن یامین و اخوته یعقوب علیه السلام برجست و دو دان را بر اندر
گرفت و گفت بگو تا حال چیست گفت یوسف را یافتیم عزیز مصر ویست و این همه گفت و گوی
ما را با وی بوده است تا ابن یامین را باز گرفت و نیکو داشت و آن همه حیلت بوده است
تا ابن یامین را باز گیرد و آن دزدی هیچ نبوده است یعقوب علیه السلام دختران را گفت
نه شما را گفتم که بوی یوسف می یابم و دان گفت اینک یهودا میرسد و پیراهن یوسف می آرد
تا تو بر چشم نهی و بینا شوی تا همه اهل بیت را برگیریم و بمصر بریم و از تنگی و بلای قحط برهیم
یعقوب علیه السلام گفت این همه مژده دادی ولیکن مژده من ندادی گفت مژده تو چیست
یعقوب گفت یوسف بر کدام دینست که اگر وی از دین ما برگشته است هرگز وی را نه بینم این
همه غم من آن بوده است نباید که از دین پدران ما برگشته باشد و دان گفت بر دین تو
و بر دین پدران تست یعقوب علیه السلام بسجده افتاد و هزار بار در سجده گفت یا حافظ

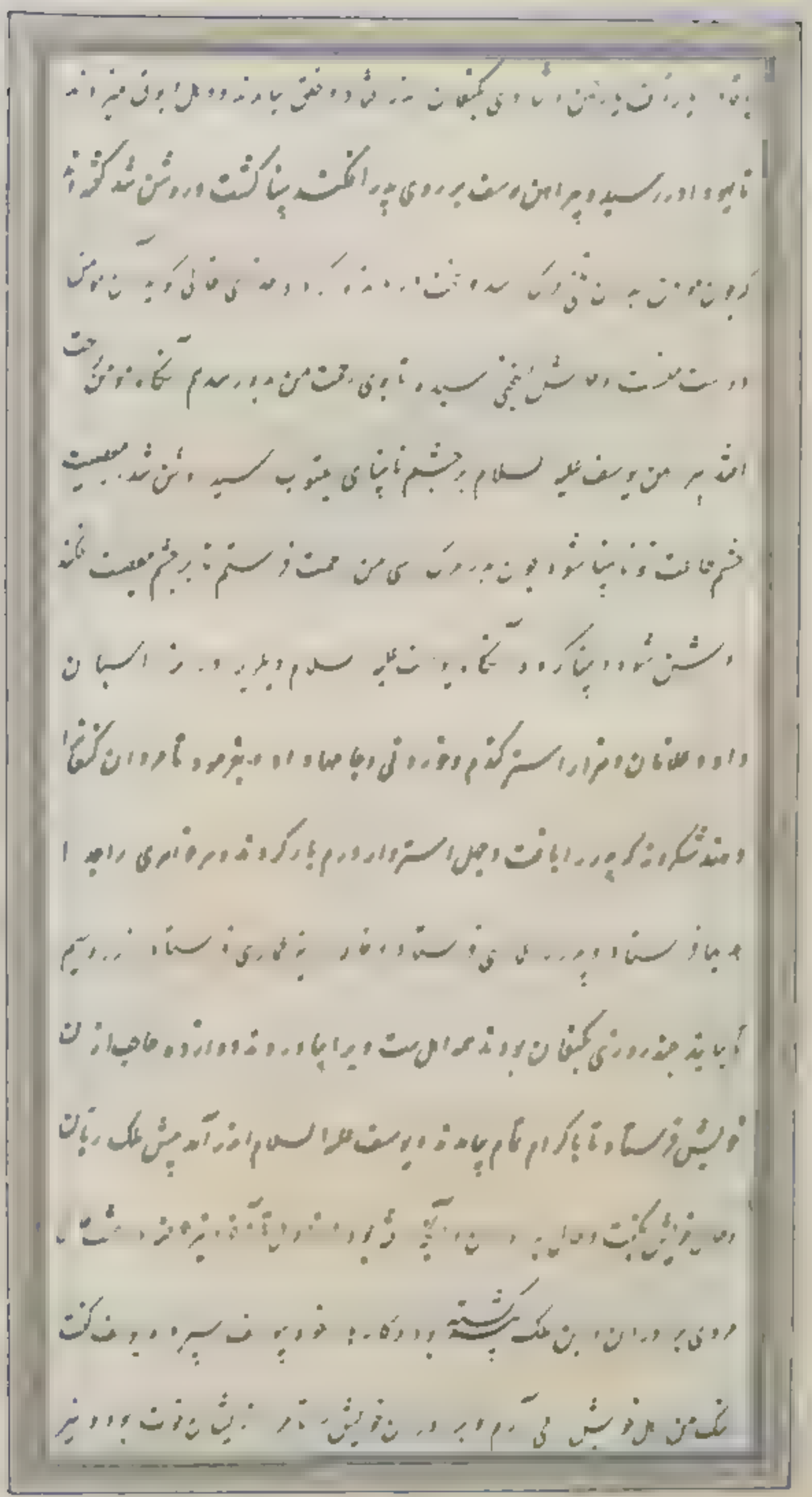

تا چندان مال جمع شد که اندازه نبود یوسف علیه السلام جمله مال و زر و سیم برادران را داد
و ملک ولید ریان بیامد بدیدن یعقوب علیه السلام ایزد تعالی وی را مسلمانی روزی کرد
از برکت یعقوب علیه السلام ملک متحیر گشت دانست که دین وی حق است و گفت من
از یوسف شاکرم که همه مملکت وی راست میدارد یعقوب علیه السلام گفت این قضای
خدای تعالی است وی گفت آن خدای که تو میخوانی و میدانی و برادرانت میخوانند و میدانند
مرا رغبت است که بوی بگروم ولیکن پنهان از رعیت و لشکریان مسلمان شد آورده اند که
در سرای ملک ریان هفت سنگ آسیا افکنده بود از زر سرخ هر یکی پنجاه هزار من
آن روز که ملک ریان بدیدن یعقوب آمد و یعقوب را بدید چون خواست که بخانه اندر آید
پای ملک اندر آن سنگ آمد از رنج آن مدهوش شد چون یوسف علیه السلام بدید آن
آسیا سنگ برگرفت و چند گام بستر انداخت و گویند شمعون آن سنگ پنجاه هزار من
بیک دست برگرفت و بازی مینمود که ملک را عجب آمد و گویند که روزی لاوی بدشت
بود شیر بر گلو گرفته می آورد چنانکه کسی گربه گیرد و هر یکی را سالاری دادند و ملک
از ایشان شاد گشت و ملک روزی یوسف را گفت که مرا می باید که برادران تو ولایتی نو
بستانند یوسف اینک آمد بفرمود که همچنین کنند هر یکی شهری از شهرهای روم
بستدند آنگاه بکرانه روم و میانه روم حرب کردند و ملک روم را بگرفتند و بیاوردند

ملک همه یوسف و برادرانش [illegible] آنگاه دیگر [illegible] مصر جای [illegible] ساختند و خداوندان
ملک و مال گشتند و اصل بنی اسرائیل از ایشان بود و یعقوب علیه السلام در اندرون
مصر بود تا آنگاه که مرگ آمد و این ملک بیست و سه سال و سه ماه دیگر بزیست و این
ملک را پسری بود مصعب نام که پدر فرعون بود و آن وقت نه ساله بود ملک ریان او را
بیوسف سپرد و مملکت بدو داد و گویند که هرچند یعقوب علیه السلام از یوسف پرسید
که برادران با تو چه کردند یوسف هیچ نمی گفت و گفتی من از گفتن آموخته ام جبرئیل یعقوب
علیه السلام آگاه کرد پسران پیش آمدند و گفتند که ما بد کردیم
[illegible] شدی [illegible]
کن و آمرزش خواه ما را از خدای تعالی که آمرزنده و رحیمست یعقوب گفت زود بود که
بخواهم گفته اند که یعقوب مهلت افکند از بهر آنکه دانست که خدای تعالی آنگاه آمرزد که
خصم خشنود شود و گفت بپرسید از یوسف که راضی شد یا نه اگر خشنود شود دعا کنم
جبرئیل آمد و گفت سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي چون بمصر اندر آمدند یوسف علیه
السلام خانه را جای نیکو فرود آورد که چون [illegible] بود یوسف گفت اگر خدا
خواسته باشد در مصر ایمن باشم از محنتها و حسد و یعقوب علیه السلام از جهان بیرون شد
نبوت بشمعون رسید و گویند که بیوسف رسید بعد از پدر بیست و چهار سال بزیست

[illegible] آنگاه برادران یوسف علیه السلام [illegible] پیغمبری [illegible] نسل ایشان

پیوسته گشت تا وقت موسی علیه السلام دوازده سبط گشته بودند و خدای تعالی ایشان را

اسباط خواند این بود قصه یوسف علیه السلام بتمامی که یاد کرده شد فاما در معنی لقد کان

[illegible] شده [illegible] عبرت آن [illegible] علیه

السلام خواب دیده بود و او را خوش آمده که آن مملکت و مرتبه ویرا باشد خدای تعالی

ویرا بندگی [illegible] آنگاه بدان جای رسانید اشارت اندرین آنست که خدای تعالی گوید با مومن

هر که بندگی خداوند نماید سزای او اینست که بندگی افکنمش با حبس و چاه تا خلق را ادب بود

و بدانند که یوسف اندر خواب دیده تو اندر بیداری و آن نور معرفت تست که ترا دیدار

دهم که سر تو بکسی دیگر مشغول نشود بجز از من نباید که دور مانی و بدان ادب یابی زیرا که

هر که مرا یافت و بر من بدل کند و کسی دیگر اختیار کند من [illegible] نپسندم که من نیوام

و از بهر این [illegible] خدای تعالی [illegible]

علیه سوار عبرت اندر جدایی بود از پدرش که همه بلاها بدید آنگاه بوی رسید زیرا که پدرش

ویرا دوست داشت قوله تعالی لن تنالوا البر [illegible] عبرت آن بود

[illegible] خواست تا همه اهل مصر را بنده یوسف گردانید نخست ویرا به بندگی افکند تا ذل بندگی بکشد

[illegible] بندگان [illegible] و شرط [illegible] آرزو [illegible] بلاها [illegible]

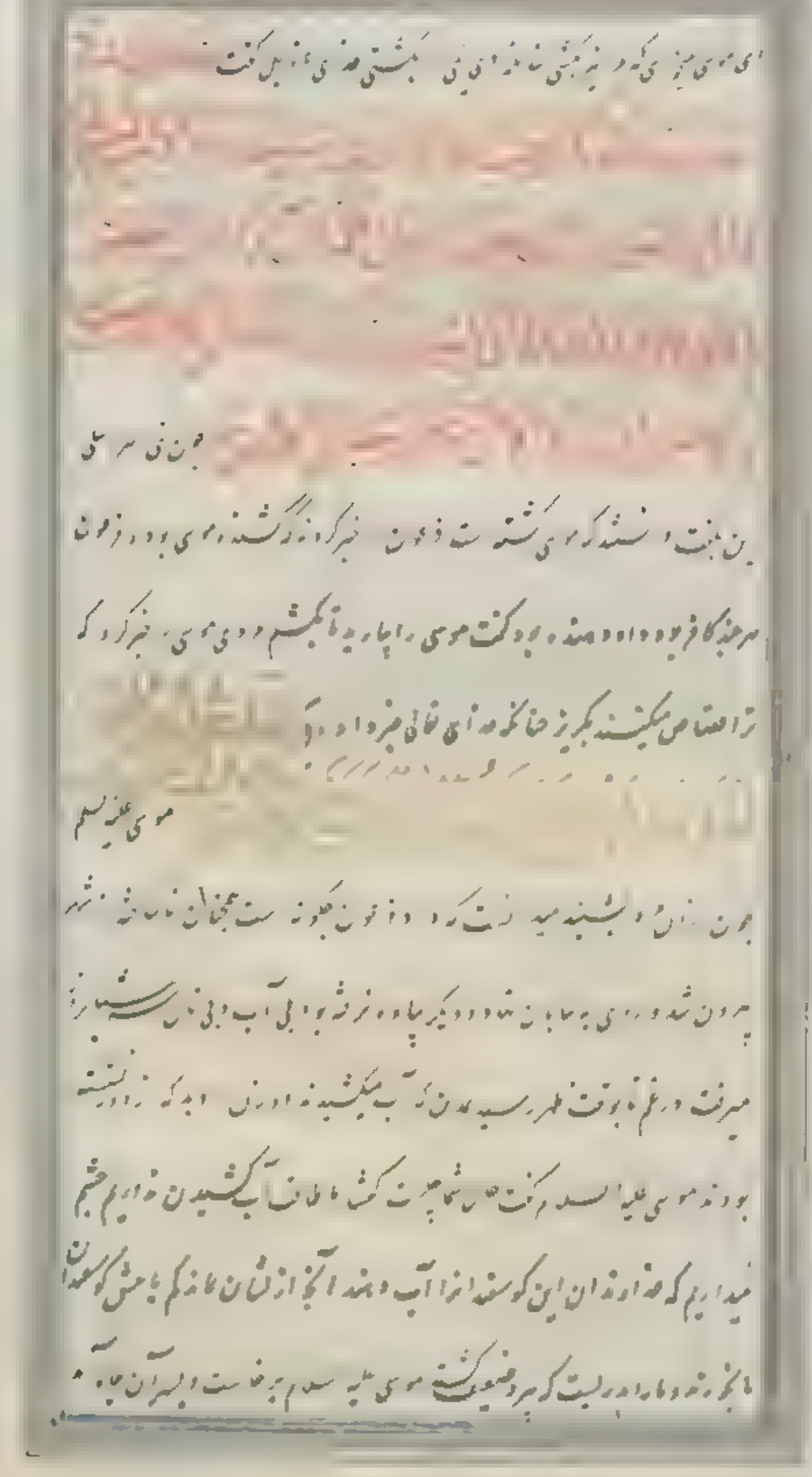

و چند [illegible] آب شنید [illegible] آب گشتند دختران دویدند و پدر را خبر کردند چنانکه خدای

تعالی خبر میدهد [illegible]

[illegible] عسی ربی

[illegible]

[illegible]

[illegible]

موسی علیه السلام چون گوسفند از آب [illegible] بنشست گفت یا رب انا الغریب

و انا الفقیر و انا المریض و آن [illegible] شنید که یا موسی [illegible] شعیب علیه السلام

دختران را گفت چگونه مردیست دختران شعیب صفتش کردند شعیب صلوات الله علیه گفت

این نشان که شما میگوئید نیست مگر پیغمبری شعیب گفت بخوانید تا ببینم و میهمانی کنم دختری

بیامد و گفت ای جوان پدرم ترا میخواند قوله تعالی

قالت [illegible] سقیت [illegible]

موسی علیه السلام گفت

پدرت از من چه میخواهد گفت این نکوئی که با ما کردی مکافات میکند موسی علیه السلام بر

خاست و بیامد گفت ای دختر تو از پس من می آی و از سنگ انداختن من راه مینمای

تا من میروم آنگاه آمد تا بخانه شعیب صلوات الله علیه شعیب خال موسی پرسید گفت آنچه

موسی

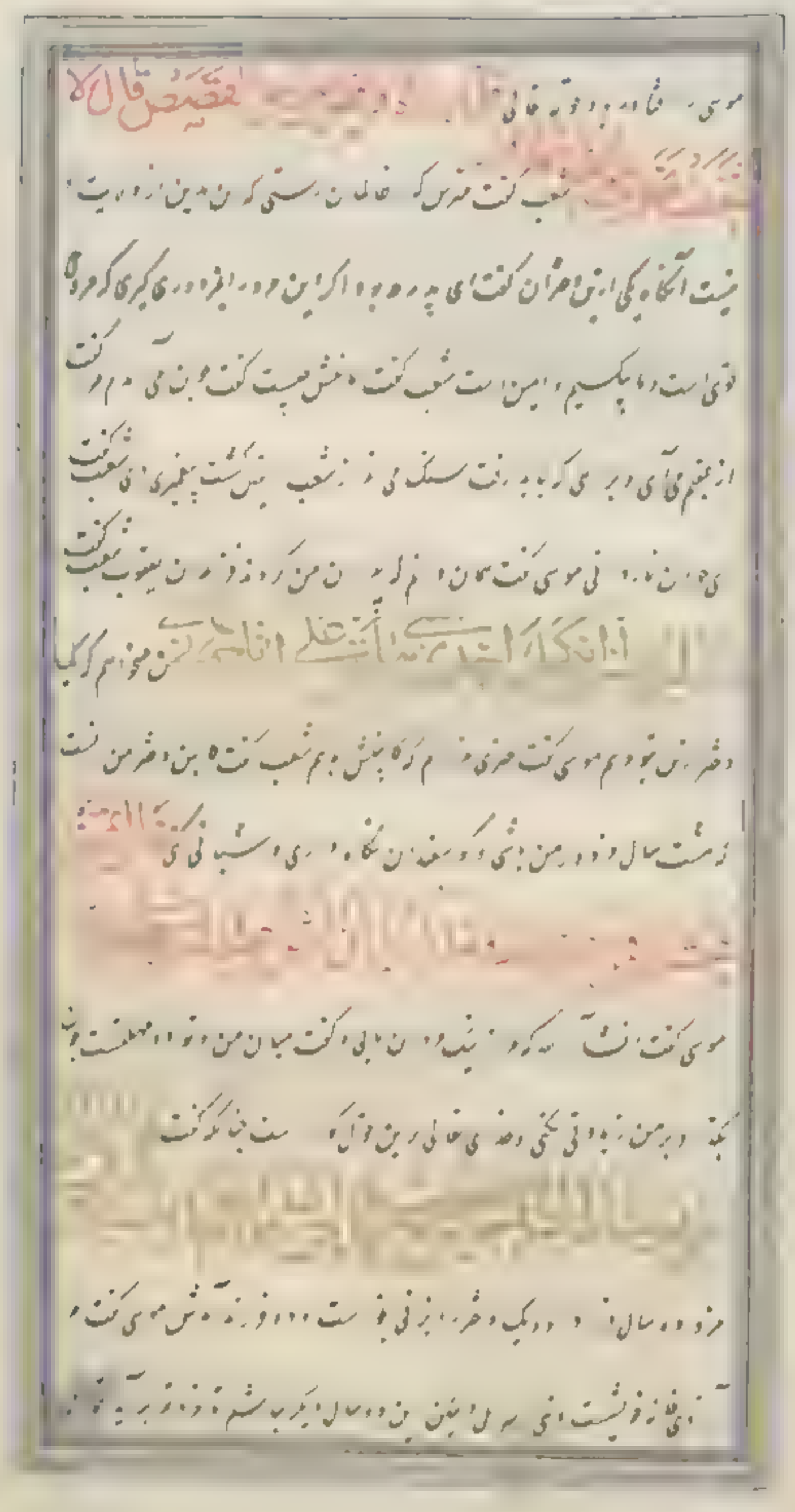

یا رسنت ای شنوده می بیند اگر فرعون قصد من کند هلاکش کنم

این آیت مقدم افتاده است زیرا که چون موسی علیه السلام
اندیشه کرد که هلاک کنم فرعون را خدای تعالی گفت این اندیشه که کرده مکن و با وی هیچ
گونه درشتی مکن سخن نرم و جواب با وی گوی چنانکه از زبان نرم و رسول کریم بود
چه حکمت بود که موسی را فرمود که با دشمن سخن نرم گوی از بهر آنکه تا مومنان نومید نگردند
اگرچه مومن گناهکار بود چون فرعون مومن نبود و رسول را فرمود تا با دشمن بخوبی کار
کند ای عاصی من اولیتر که کریمم که درشتی و درشتی نکنم با تو بلکه نیکویی کنم هرچند که عاصی
اما آشنایی من حکم کرده ام که سوی تو رسولان فرستم چون منکر و نکیر چنانکه دو رسول
را گفتم تا با دشمن من نرمی سخن گفتند ایشان را بفرمایم تا با تو سخن نرم گویند موسی علیه
السلام گفت ای بار خدای این همه رفق و مدارا بهر چه است گفت از آن که دیر بر تو
حقهاست و ترا بفرزندی گرفته بود و بنعمت و ناز پرورده از بهر این درشتی مکن تا
حجت تو بر وی لازم گردد و طغیان فرعون ظاهر شود همچنین عاصیان را مهلت دهد تا
حجت بر ایشان لازم شود بترسد و باز گردد پیش از آنکه بگیرد إِنَّ أَخْذَهُ أَلِيمٌ
چه بوده است قولا لینا آن بوده است که گفت یا موسی اگر دشنام

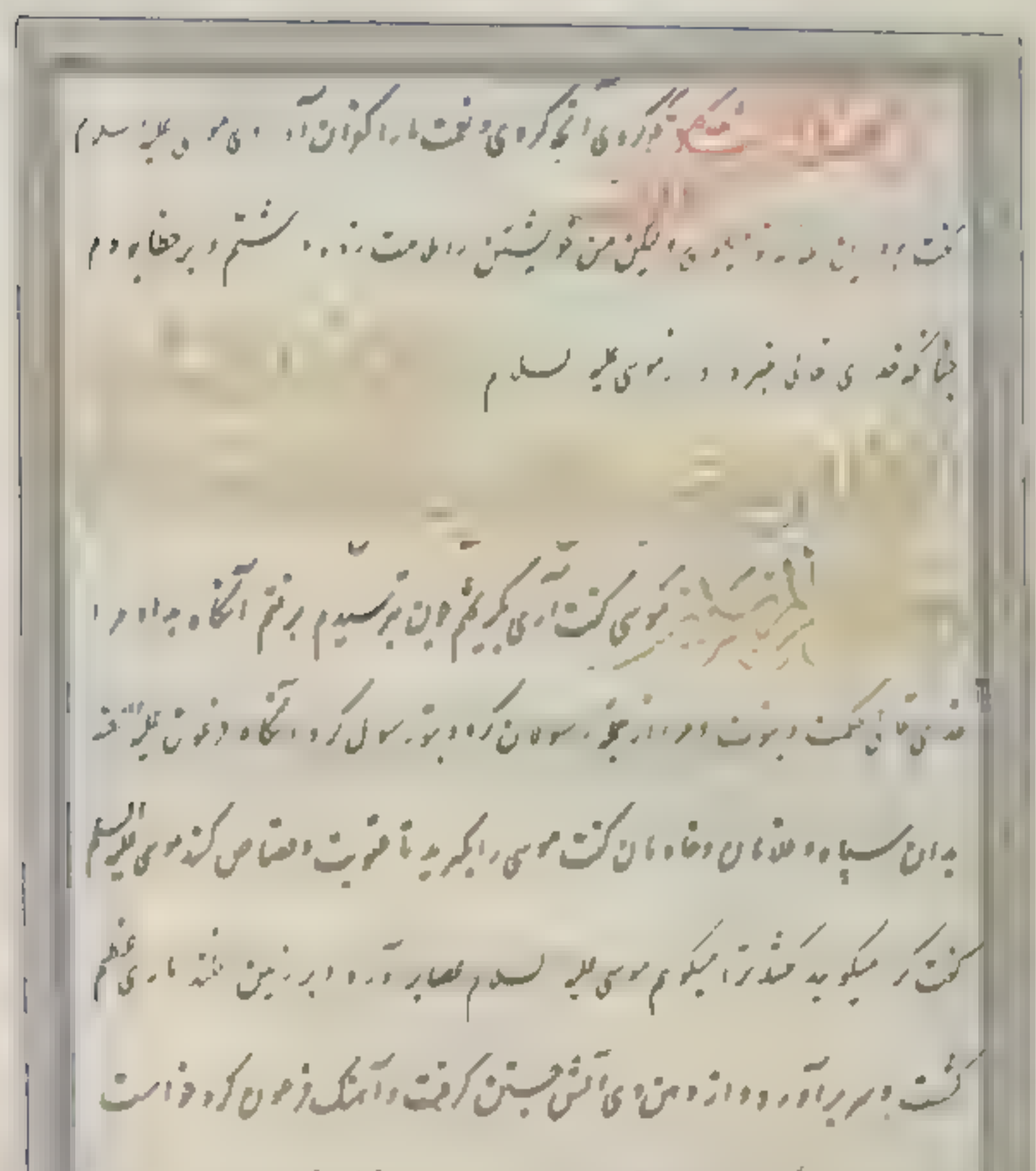

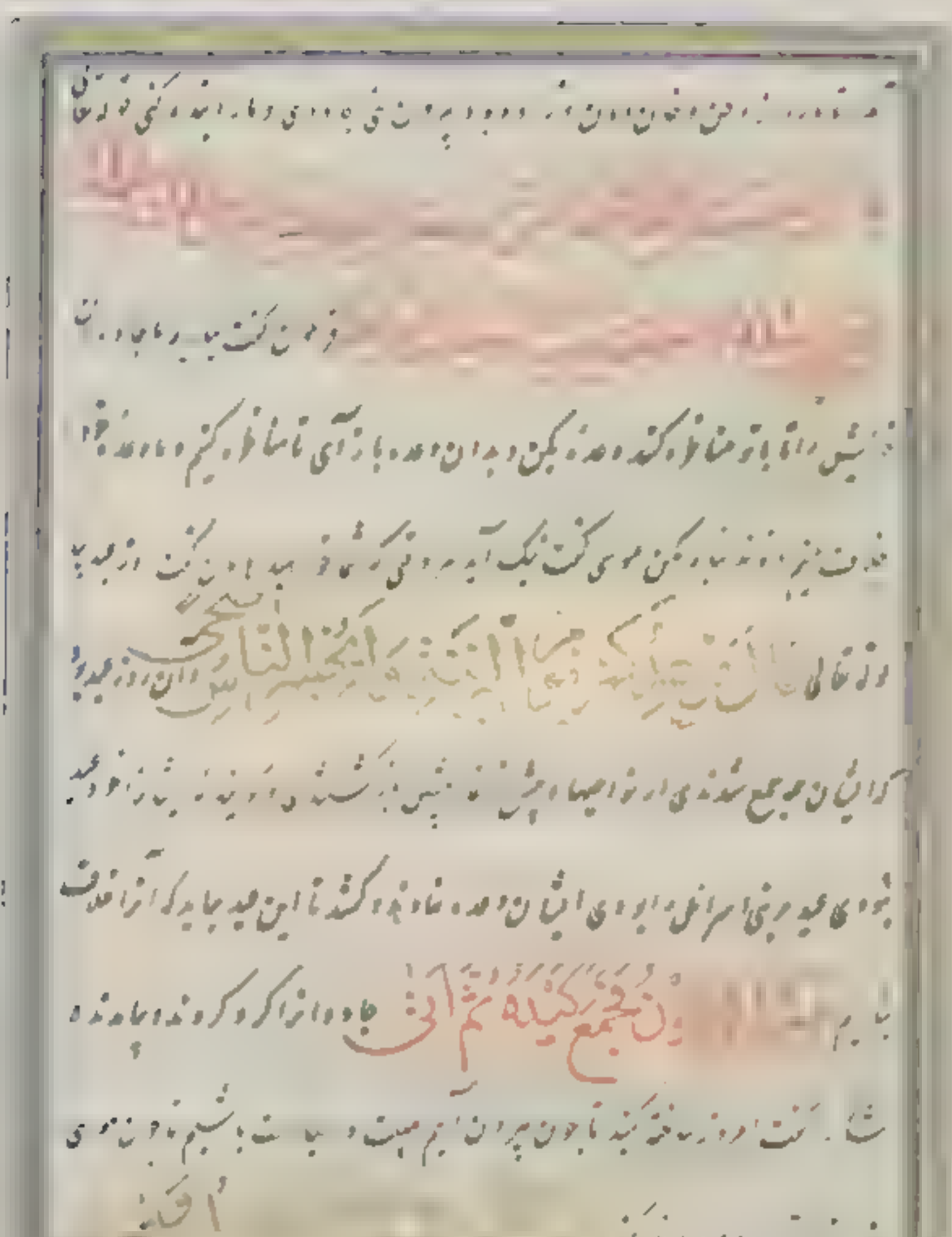

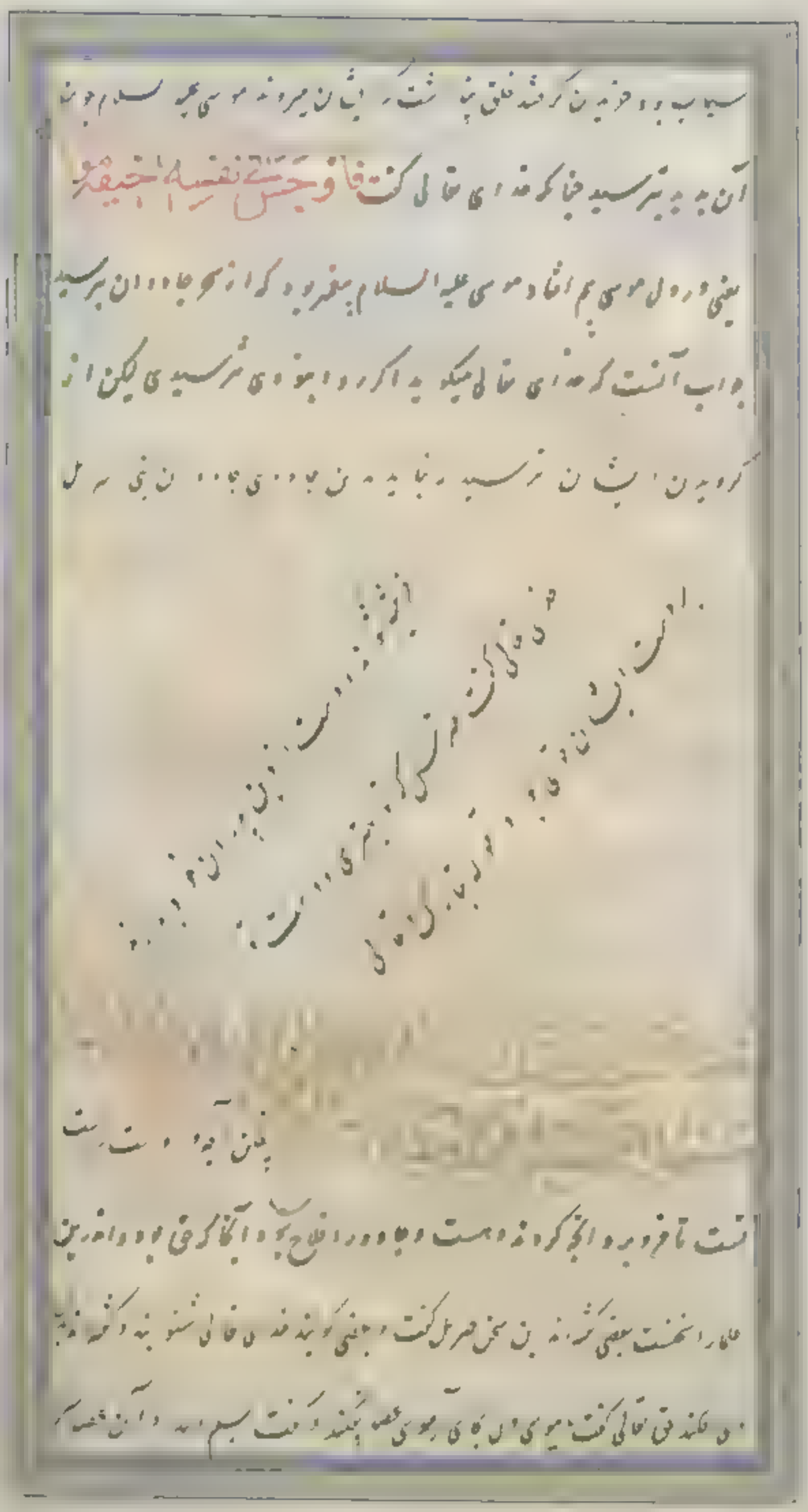

[illegible]

[illegible] موسی علیه السلام گفت خدای تعالی دشمن را

هلاک کند پس برخاست و بنزد فرعون آمد و گفت از خدای بترس و باز گرد و ایمان

آر و بنی اسرائیل را به بندگی مگیر که پیغمبر زادگانند و اگر نه دعا کنم تا عذاب آید فرعون

گفت هر چه خواهی بکن موسی علیه السلام چهل روز دعا میکرد تا جبرئیل علیه السلام بیامد

و گفت خدای تعالی میگوید که عذاب فرستم بر ایشان که باز نمیگردند دل خوش دار

[illegible]

خدای تعالی موسی علیه السلام ظفر داد بر فرعون بمنازعت سحره و جادوان را

مسلمانی داد و فرعون علیه اللعنه ایشان را هلاک کرد و هامان بیامد تا بعضی از بزرگان

کافران با فرعون موسی را و بنی اسرائیل را یله کرده تا هر چه خواهند میکنند و میگویند

قوله تعالی [illegible]

[illegible]

[illegible] گفتند هر چه از ایشان پسر آید بکشیم و هر چه دختر آید برده کنیم

و ایشان را قهر کنیم چنانکه خدای تعالی خبر داد [illegible]

[illegible]

موسی علیه السلام گفت مر قوم خود را که یاری خواهید از خدای تعالی و صبر کنید که مر خدای
عز و جل این زمین را میراث دهد مر بندگان خود را که خواهد و عاقبت مر صبر کنندگان راست
بنی اسرائیل گفتند یا موسی ما را پیش از این بود از ایشان آنچه بود اکنون تا تو بیامدی
پیشتر گشت و ما را صبر نماند موسی علیه السلام برخاست و بدعا مشغول شد اول
بر ایشان طوفان آمد و چون موسی علیه السلام گفت مکنید که عذاب آید فرعون و هامان
گفتند چنانچه خدای تعالی خبر داد از ایشان وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِ مِنْ آيَةٍ
[illegible] که چنین آیتی سازی بر ما جادوی سازی تا تو
نخواهیم گرویدن چنانکه خدای تعالی گفت فَأَسَ[illegible]
[illegible]
[illegible] گفت [illegible] موسی را نه
آیات یعنی نه معجزه پیدا آورد مثل ما این نه معجزه که بود اول عصا دوم ید بیضا
سیم انفجار آب چهارم انقلاب بحر پنجم طوفان ششم جراد هفتم قمل هشتم ضفادع
نهم دم خدای تعالی باران عظیم فرستاد هفت شبانروز بارید چنانکه همه مصر
آب گرفت چون دریا گشت و خلق بیچاره گشتند بسوی فرعون آمدند و گفتند ای
خدای ما ما را ازین غم فرج آر و حیله کن فرعون گفت این موسی کرده است بسبب

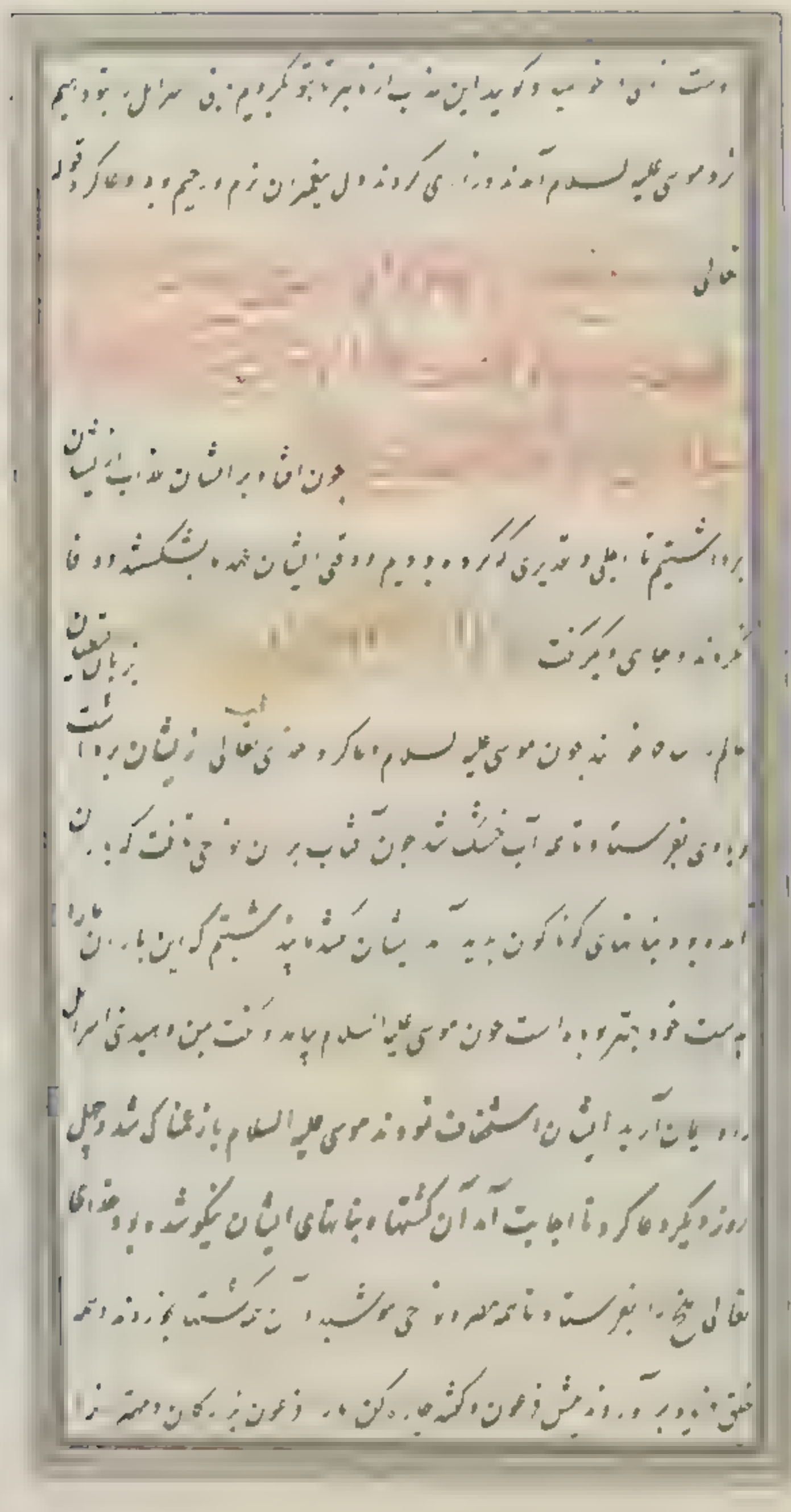

گفت که بنزدیک موسی روید و عذر خواهید و بگویید آن بار عامهٔ خلق آمده بودند و عامه
را قول نباشد و وفا نبود و عهد نباشد ما مهترانیم آمده‌ایم تا با تو عهد کنیم اگر این عذاب
از ما ببری ایمان آوریم و بنی اسرائیل را بتو باز دهیم موسی را علیه السلام رحم آمد و
دعا کرد خدای تعالی بادی بفرستاد تا آن همه ملخ بسوخت و از باقی غله که مانده
بود گفتند چرا بکردیم که ما را چندان هست که سالی بخوریم و کشته دیگر برسد موسی
علیه السلام غمگین شد و چهل روز دیگر دعا کرد خدای تعالی قمل را فرستاد و آن همه
کشتها را بخوردند و دیگر پیش فرعون آمدند که حیله کن فرعون گفت سرهنگان و خاصان
خود را که بروید و از موسی عذر خواهید و بگویید که آن رعیت بودند و رعیت را
وفا نبود و این بار خاصان و سرهنگان آمده‌ایم اگر این بار عذاب برگیری هر آینه
بتو بگرویم و بنی اسرائیل را بتو باز دهیم موسی علیه السلام دعا کرد خدای تعالی بادی
بفرستاد تا قمل را برداشت و بدریا افکند چون آن عذاب را نیز برداشت
هیچ چیزشان نماند که بخورند گفتند چرا کردیم چون هیچ نماند که بخوریم موسی علیه السلام
چهل شبانروز دعا کرد جبرئیل بیامد و گفت الله تعالی میگوید اینک عذاب آمد پس
هر چه در دریا غوک بودند همه برآمدند و آهنگ شهر کردند و خانها و دیوارها و کوهها
فرو گرفتند چنانکه کسی نخفتی و سه گز بر بالای وی برآمدندی تا همه بخواب و بیقرار گشتند

بیامدند و بنالیدند فرعون هامان را گفت این بار کار تست هامان بیامد و گفت ای موسی
زینهار این بار عهد منست بعهد وفا کنم موسی علیه السلام دعا کرد خدای تعالی عذاب از ایشان
برداشت بادی گرم بر ایشان فرستاد تا همه بمردند و باران بارید و همه را آب ببرد
موسی علیه السلام بیامد و عهد را طلب کرد نگرویدند هامان گفت دانیم که چیزی دیگر
نتواند کرد و خدای دیر روزی سیری گرفته باشد موسی علیه السلام بازگشت و چهل روز
دیگر دعا کرد جبرئیل علیه السلام آمد و گفت خدای تعالی میگوید عذاب نمیفرستم آن
شب همه بخفتند چون روز شد همه جویهای ایشان خون گشته بود مگر جوی که بنی اسرائیل داشتند
و در آن آب روشن میرفت و هفت شبانروز آن آب چنان بود که هر که از آن آب
میخورد میمرد تا بسیار مردم و چهارپایان از خوردن آن آب هلاک شدند فرعون
متحیر گشت و گفت این جوی مگر از بنی اسرائیلیان بستانیم خود برنشست و بیامد و همه جویها را
دید خون گشته مگر جوی بنی اسرائیل که آب روشن میرفت فرعون گفت بختی از آن
آب بیارید تا بخورم که بیمست که از تشنگی هلاک شوم رفتند و دست بدان آب کردند
بهر جا که دست میرسید خون میگشت فرعون گفت تدبیر آنست که خود روم و عهد کنم
فرعون بیامد پیش موسی علیه السلام و گفت این بار من عهد میکنم و ملوک عهد نشکنند موسی
علیه السلام دعا کرد خدای تعالی آن خونها را آب گردانید موسی علیه السلام بیامد و گفت

ببینم تا ایمن گردیم موسی علیه السلام گفت یا قوم اینک جبرئیل آمد و مژده داد گفتند چنان
باید که ما بچشم خویش ببینیم فرمان آمد از خدای تعالی که قوم تو رسیده شده اند باز گردان
تا ببینند موسی علیه السلام با بنی اسرائیل باز گشتند تا لب دریا و آن طاقها زدند گفتند این
آب را می بینیم ولیکن ندانیم که دشمن ما اینجا هلاک شده یا نه نباشد که باز گشته بود و راه
دیگر جویند تا بیایند و ما را هلاک کنند اگر هلاک شده اند باید که مرده یا زنده ببینیم گفتند یا موسی
دعا کن تا خدای تعالی این مردگان را بنماید موسی دعا کرد فرمان آمد که عصا بر آب زن او
زد همه مردگان از آدمی و چهارپا بر سر آب آمدند بدیدند و بشناختند آنگاه خدای عز
و جل شکر کردند و ایمن گشتند قوله تبارک و تعالی وَأَنجَيْنَا مُوسَىٰ وَمَن مَّعَهُ
[illegible] گفته اند فرعون غرق می شد
جبرئیل علیه السلام آنجا حاضر بود فرعون گفت [illegible]
[illegible] جبرئیل علیه السلام گل سیاه از قعر دریا برگرفت و در دهنش کرد و گفت
[illegible] خداوندان اشارت چنین گفته اند که جبرئیل علیه السلام باز گشت
خدای تعالی گفت ای جبرئیل چرا نماندی تا فرعون آن سخن تمام کردی و وی را بیامرزیدمی
و موسی علیه السلام را خاله زاده بود سامری نام در آن وقت که جبرئیل علیه السلام آمد
هیچکس جبرئیل را نشناخت مگر سامری که بشناخت و بیامد و مشتی خاک از زیر سم اسب جبرئیل

تا من نصرت کنم و خشنودی من بیابید پس موسی علیه السلام شادمان بسوی اسرائیلیان آمد
و این پیغام رسانید بنی اسرائیلیان شاد گشتند همه گفتند ما نیز برادر بودیم و رفتن را کارها
بساختند و از شهر بیرون آمدند تا بدان بیابان پس آن ملک خبر یافت از آمدن بنی اسرائیل
چون از هلاک فرعون خبر یافته بود رسول فرستاد بموسی از تقیت عادیان با قوت و
شوکت بیامدند بنزدیک موسی علیه السلام و آن قوت و ادابها که حرب را بکار آید بنمود
موسی علیه السلام گفت برو و بگو که مرا از قوت و رجولیت سواران تو چه باکست که ناصر
من خدایست عز و جل و من حرب بفرمان خدای کنم بگروید بخدای و اگر نه شما را هلاک کنم
رسول بازگشت با هم و با فزع و بنی اسرائیلیان در بیابان آمده بودند گفتند راه بتابیم تا
دشمن از ما خبر نیابد ناگاه برویم و از راه هفت فرسنگی تافته و بنی اسرائیلیان رسول را
دیده بودند و قوت و مردی او مشاهده کرده با یکدیگر میگفتند که این قوم با قوت
و شوکت اند و ما ضعیف ما را موسی میبرد تا بدست ایشان هلاک کند و این بدان میکند
که ما بتعبد اصنام میل کرده ایم و خدای تعالی ما را عقوبت خواهد کرد و خدای تعالی
بموسی گفته است تا ما را بکشتن دهد و هلاک کند ما خود نرویم و همچنین می باشیم در میان
بیابان و اگر موسی برود گو برو و از این جهت که در بیابان تیه چهل سال بماندند والله اعلم

قوله تعالی

عبادت کند پس گفت [illegible] خدای تعالی دعای او را اجابت کرد

و من و سلوی فرستاد قوله تعالی [illegible] علیکم المن والسلوی

[illegible] سلوی [illegible] بریان کرده و آن از آن بود که خدای

تعالی هر شبی ابری فرستادی تا بر خارها فرود آمدی ایشان آن را بوقت آفتاب برآمدن

بچیدندی از آن خارها چنانکه قوت ایشان بودی آن روز اگر یک درم سنگ زیاده

آمدی گنده شدی فاما سلوی بریان بودی که بر ایشان فرود آمدی نماز دیگر همه بانداز

قوت برداشتندی [illegible] همچنین تا چهل سال تمام

بماندند آنجا طعام ایشان آن بود آب خواستند موسی علیه السلام بیرون آمد و دعا کرد و

گفت الهی این همه بندگان تواند با صلحا و علما بنی اسرائیل ایزد تعالی دعای او را اجابت

کرد موسی را فرمود تا عصا بر سنگ زد قوله تعالی [illegible]

[illegible] گفته اند آن سنگی بود چون سر گربه که جبرئیل علیه السلام

آورده بود از آن سنگها که معجزه آدم صفی بود صلوات الله علیه و نیز گفته اند که آن

سنگی بود که موسی علیه السلام عصا را بیفکندی آن در تبره داشتی بگردن افکنده بامدادان

سنگ بیرون کشیدی دوازده چشمه آب گشاده شدی و جویها روان و بر هر سبطی

یک جوی برفتی تا ستوران و دوم همه سیراب شدندی و باز شبانگاه چنین کردندی

کوهی را دید که بگیرید توریة را نور تعالی [illegible] چون بدیدند
که کوه بدان سان نزدیک آمد بسجده افتادند یک نیم روی بر زمین نهاده میگریستند از بهر
آن سجده جهودان یک نیم رویست آنگاه از بیم عذاب نذیر شدند فاما قصان گویند که مردی
بوده عاج بن عوج که آن کوه را بنی اسرائیل برداشت این هرگز نبوده و جبرئیل علیه
السلام بوده است از بهر ناپذیرفتن توریة آنگاه چون نذیر شدند جبرئیل علیه السلام
آن کوه را باز برد بامر خدای تعالی پس بنی اسرائیل بران جمله شریعت میراندند بدشواری
و حیله ها میکردند تا از حجتی که میکردند کارها بر ایشان سخت میگشت [illegible]
[illegible]
پس چون روزگاری برآمد و بنی اسرائیلیان بیامدند بسوی موسی علیه السلام که ما را
وعده کرده بودی که خدای تعالی شما را عطایی دهد که شما را بر جهانیان فضل بود
اکنون وقت آمد موسی علیه السلام گفت که من از خدای تعالی نخواهم چند روز دعا میکرد
و همچنان قاضی میکردند تا یک روز همه گرد شدند و مهتران را گفتند که موسی چنین میگوید
که خدای با من سخن گفت اگر چنین باشد ما را نیز بشنوند چون ما نیز پیغمبرزادگانیم هم بر آن
صلیم که اینست موسی علیه السلام بشنید دعا کرد اجابت آمد و گفت تا بهترین قوم
خویش بگزیدند و با خویشتن ببرد تا کلام خدا بشنوند سبحانه و تعالی

[illegible]

و آن چنان بود که دوازده سبط بودند از فرزندان یعقوب علیه السلام و ایشان را
علما و صلحا و زهاد بودند از هر سبطی چهار عالم و یک زاهد و یک حکیم بگزیدند از سبطی شش
تن شد که از ایشان بزرگتر بودند تا بشنوند سخن ایزد تعالی را پس موسی علیه السلام
بفرمود تا همه سنتها بجای آوردند و جامهای پاک پوشیدند و روزه داشتند
همچنانکه فرموده بود و آنچنان بود که چون موسی علیه السلام گفت من بکوه می آیم با گروهی
قوم خویش خدای تعالی موسی را فرمود تا یک ماه روزه دارند شکر اجابت را
چنانکه گفت [illegible]
[illegible] اما روزه بروز بود و خدای تعالی شب یاد
کرد از بهر افطار که بشب بود حرمت موسی را وقت نعمت یاد کردند وقت شدت
اما سخن اندر آن که خدای تعالی گفت [illegible]

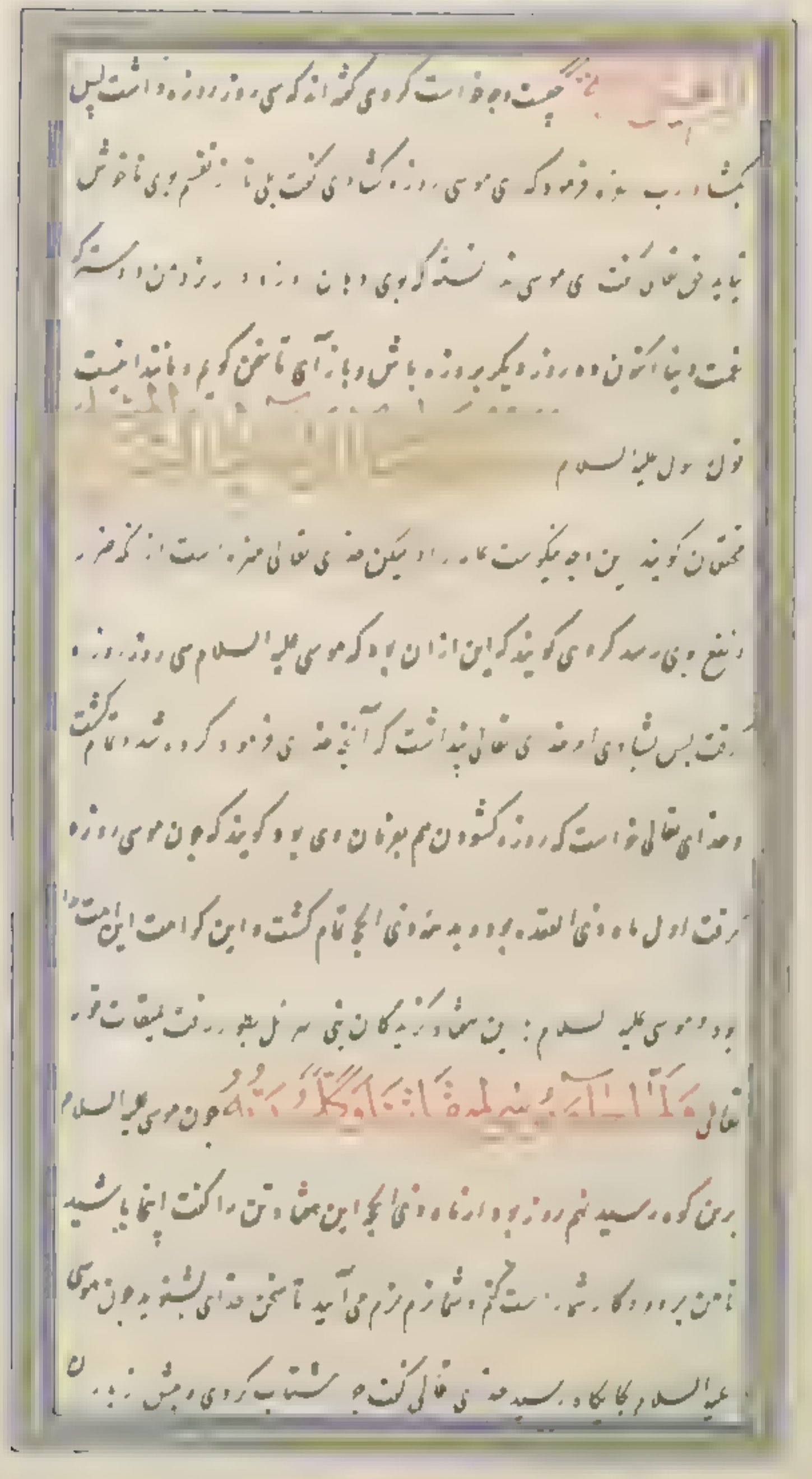

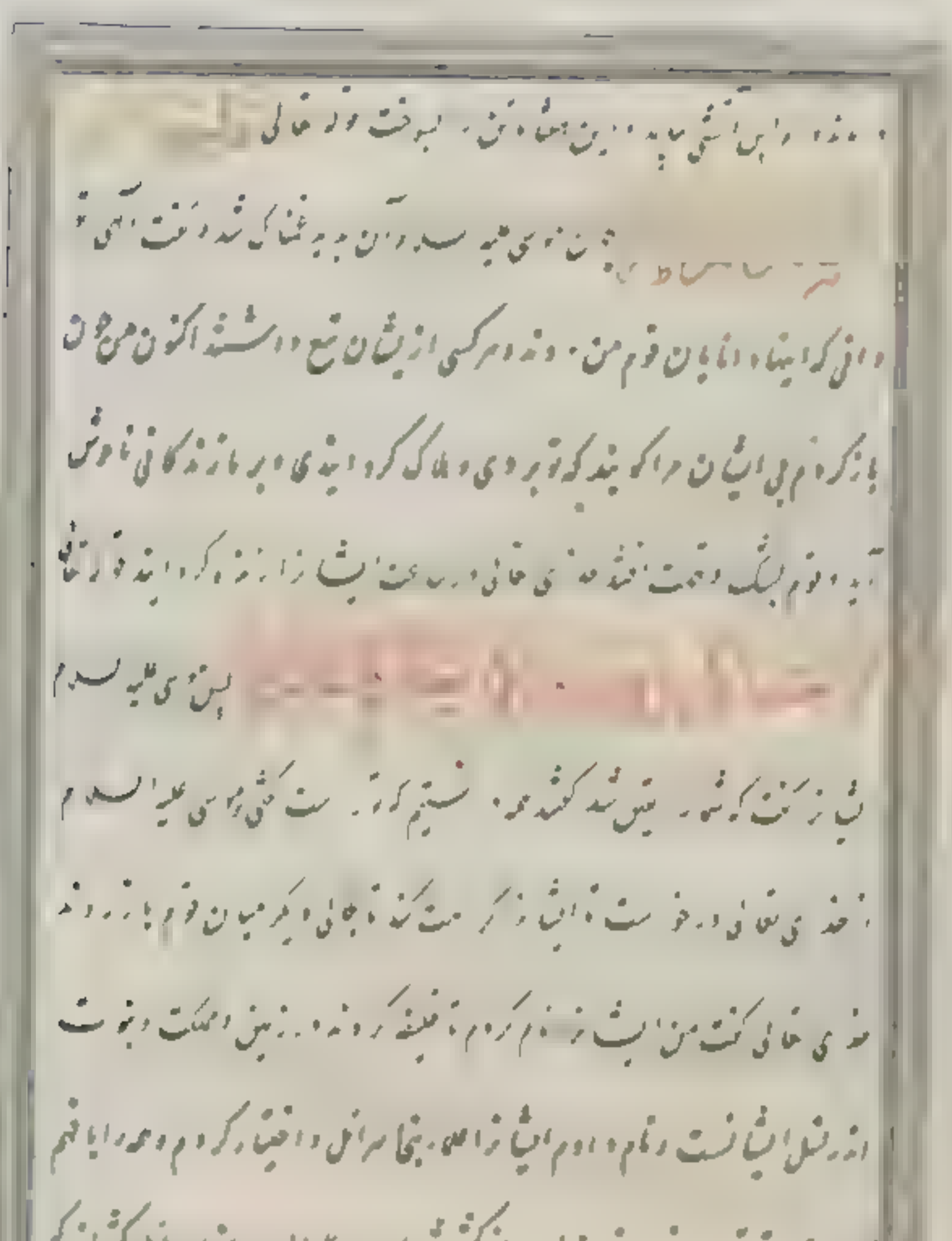

فَأَخْرَجَ لَهُمْ عِجْلًا جَسَدًا

حلیم و نرم بود برخاست با این دو سبط و نیم که با وی بودند جدا شدند و ایشان از
فرزندان یوسف و ابن یامین بودند و این همه دیگر از فرزندان هود بودند و درین
علامتی و حجتیست و آن آنست که نیک بودن پدران فرزندان را سود دارد و صلاح
پدران بفرزندان رسد و خدای تعالی در کلام خویش یاد کرده قوله عز و جل
[illegible] نکته درین آنست که یوسف علیه السلام و ابن یامین بری بودند از
آزار پدران خدای تعالی فرزندان ایشان را نگاه داشت از پرستیدن گوساله و این
برادران که جرم کرده بودند فرزندان ایشان را بگوساله پرستی افکند و یهودا که بعضی
با جرم بود و بعضی بی جرم اندر کار یوسف یک نیمه نگاه داشت تا خلق بدانند که خدای
تعالی کردار هیچکس ضایع نکند پس هرون علیه السلام با این دو سبط و نیم بیامدند و
گفتند ما نیز کار باز کردیم که این گوساله خدای نیست و میپرستید هیچ حال نپذیرفتند
چنانکه خدای تعالی خبر کرد [illegible] نکردند
و گفتند ما هم برین خواهیم بود تا موسی علیه السلام بیاید و چگوید اگر نیست بود و اگر نیست
گوید نیست آنگاه باز گردیم قوله تعالی قَالُوا لَنْ نَبْرَحَ عَلَيْهِ عَاكِفِينَ
يَرْجِعَ إِلَيْنَا مُوسَىٰ پس هرون علیه السلام باز گشت و گفت من نیز با این کسان که متابعند و با منند
سخا باشیم و خدای را عز و جل میپرستیم تا آمدن موسی باشد و موسی علیه السلام بطور

آورد و بسبب میان بنی اسرائیل سامری گفت مرا مراد چنان بود که یکچند تو مهتری
کردی در میان بنی اسرائیل من نیز خواستم تا مرا عزت بود موسی علیه السلام گفت
من از تو بیزار شدم و از من و قوم من دور باش سامری گفت یا موسی نه در جهان
مردم تویی و برادرت هر که مرا بیند مرا عزیز دارد و با من پیوندد موسی علیه السلام
گفت الهی وی را از میان خلق دور کن و خلق را از وی دور گردان جبرئیل علیه السلام
آمد و گفت یا موسی خدای تعالی میگوید دعای تو مستجاب کردم و آنچه خواستی دادم
موسی علیه السلام گفت [illegible]
[illegible] بیرون تر نکشم و نزنم و حق خویش نگاه دارم و لیکن
روی به بیابانها آر تا کس با تو آرام نگیرد و تو با کس آرام نگیری خدای تعالی وحشت
بر وی افکند تا هیچکس بر وی آرام نگرفت و نه وی با کس و نه آدمی و وحوش و پری تا آنگاه
که بمرد پس موسی علیه السلام از خشم بیرون آمد و غمگین گشت که الواح را شکسته بود
بیامد با هرون و با این سه سبط دیگر که مسلمان بودند تا الواح شکسته را بردارند و
نگاه دارند همه بآسمان شده بود و آن ریزها که مانده بود آنرا برچیدند و اندر صندوقی
کردند و آن همچنان می بود تا وقت زکریا علیه السلام و قصه تابوت بجایگاه وی
بگویم قوله تعالی [illegible]

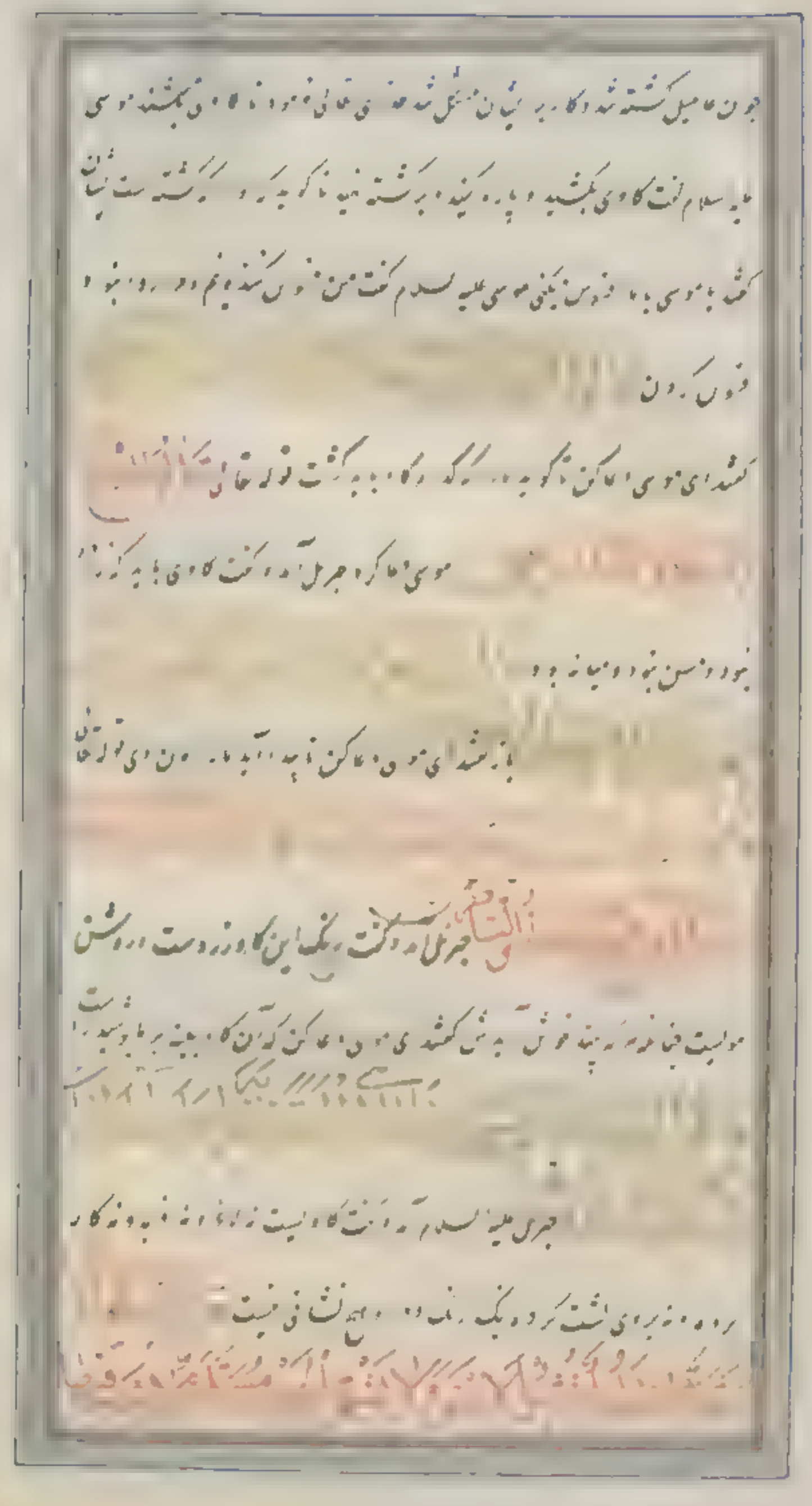

تا آنگاه که علم کیمیا بیاموخت و خداوندان قصه چنین گفته‌اند که سبب آن بود که موسی علیه السلام
مال نداشت و خدای تعالی فرموده بود که توریت را بزر بنویس تا خطا باقی ماند موسی
علیه السلام گفت ای جبرئیل مرا چندین زر از کجاست که بتوانم نوشت جبرئیل علیه السلام
بموجب فرمان علم کیمیا بدو آموخت و کیمیا گیاهی بود در کوه ویرا تعلیم داد که هرگاه
که خواهی زر گردد موسی علیه السلام خواست که بدان مشغول شود که از پیغمبران آن
شغل کردن نیکو نبود لیکن قارون را بیاموخت تا آن شغل پیش گرفت و کارش بدانجا
رسید و گروهی گویند قارون خود گیاهی یافته بود و آن کار کرد تا مالش جمع شد
و بر ایشان بیرون آمد و در اخبار آمده است که قارون را هفتاد هزار و یک روپیه بود
و همه را از زر آگنده داشت و در خانها نهاده و هر خانه را قفل و کلید زرین بوزن یک
مثقال و چندان کلید بود که ده مرد بایستی که کلیدها برداشتی چنانکه خدای تعالی
یاد کرده [illegible] بِالْعُصْبَةِ أُولِي الْقُوَّةِ چون قارون را
چندین مال جمع شد موسی علیه السلام گفت زکوة مال بده قارون نخواست زیرا
که مال بسیار می بایست داد ستیزه و نافرمانی کرد و از موسی علیه السلام بیزار شد
و از شریعت و توریة ای تو تعالی [illegible]
این حال بجایی رسید که بنی اسرائیل قصد هلاک موسی علیه السلام کرد موسی علیه السلام

نسخه:

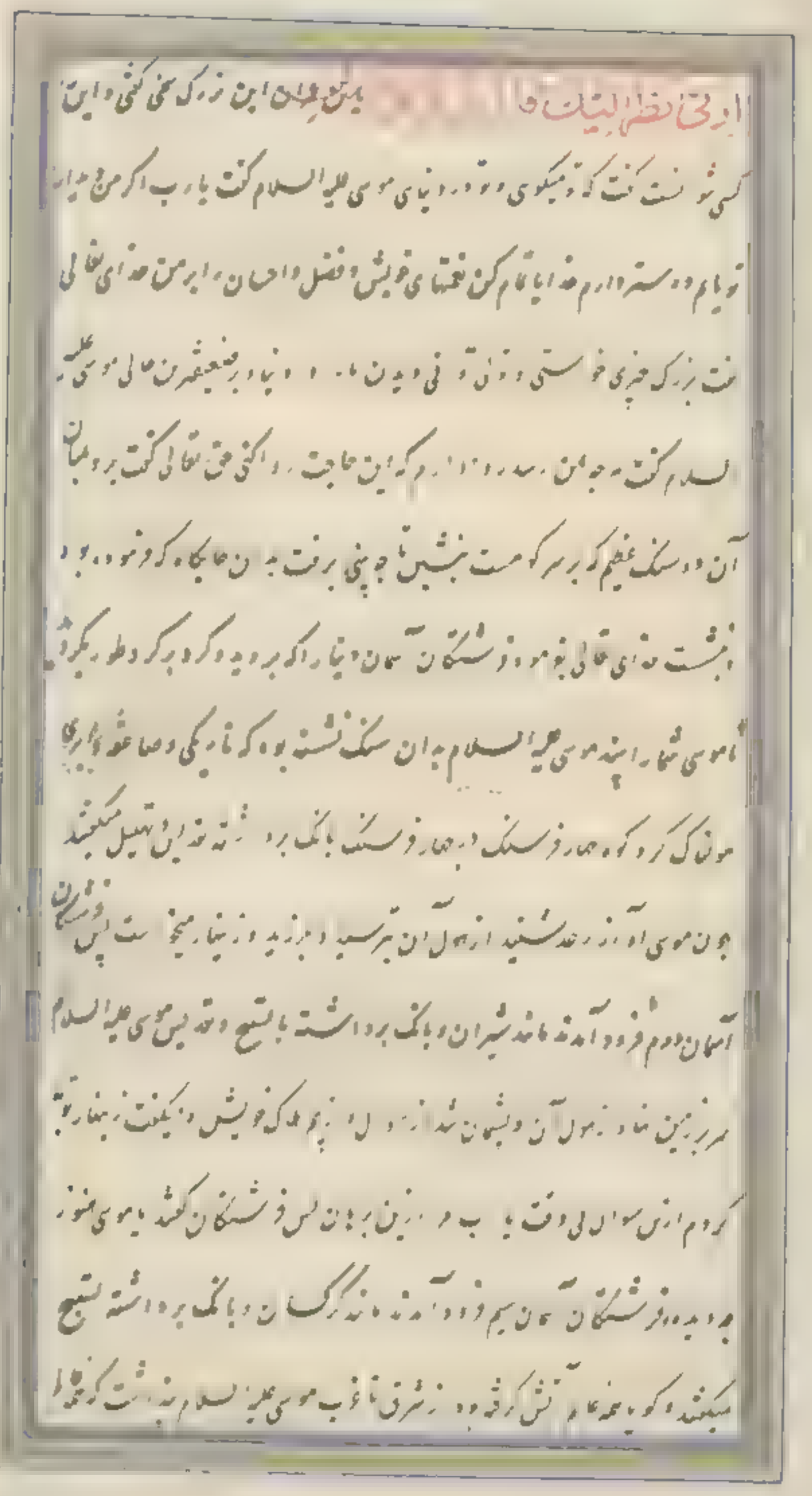

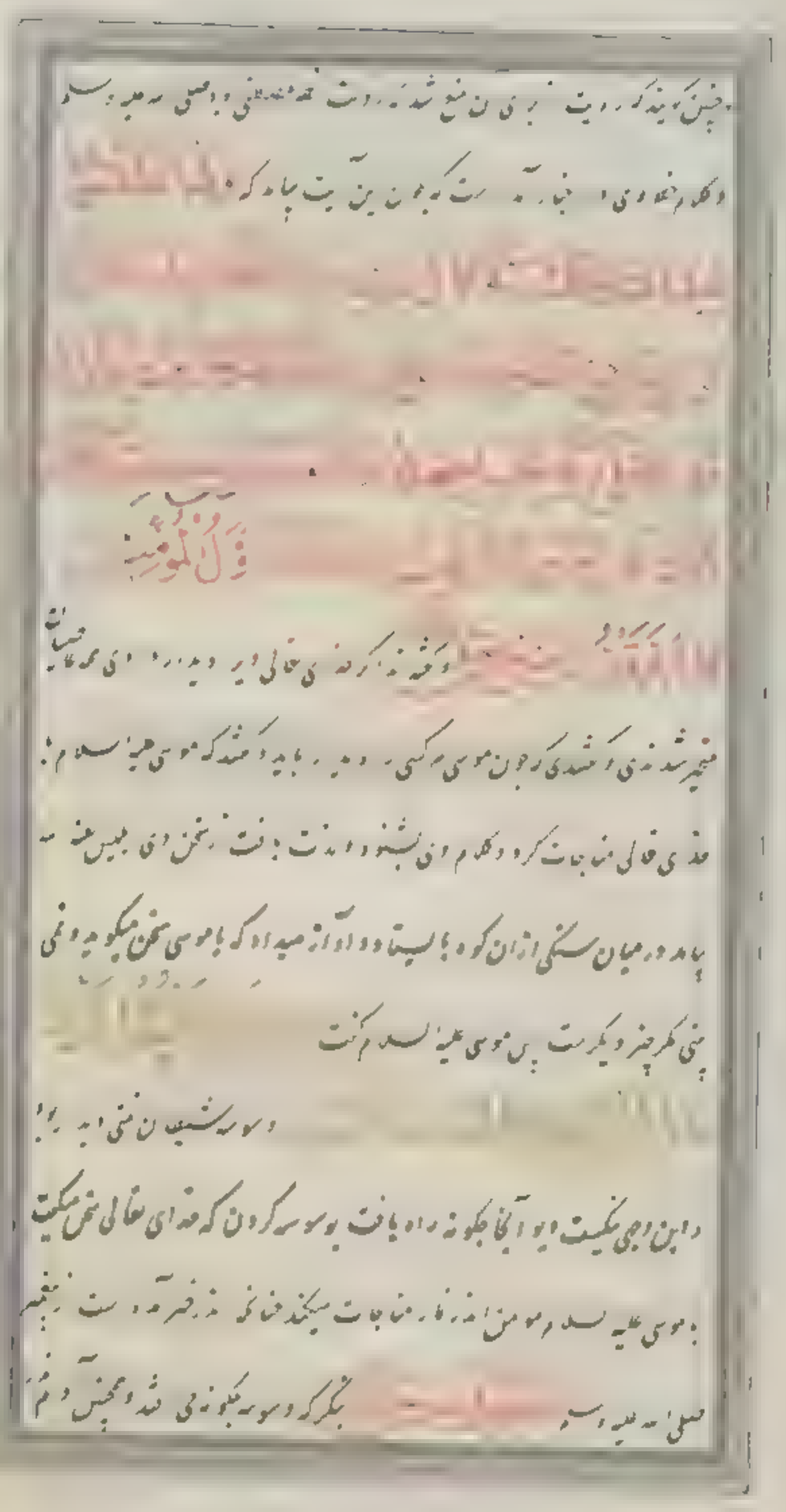

را صلی الله علیه وسلم قوله تعالی

و قوله تعالی

در قصه چنین آمده است که موسی علیه السلام دیدار خواست خدای تعالی گفت یا موسی
فراموش کردی و آدمی فراموش کار بود پیش از این دیدار حبیب میخواستی گفت
آری گفت دیدار من نیابی هر که دیدار مرا دید دیدار هیچکس نیابد نخواهم که دیدار
دوست من سبک آید ترا صبر کن تا وی را ببینی و از دیدار وی بهره گیری و ترا بزرگ
آید آنگاه مرا ببینی و بدیدار من رسی دیگر آنکه گفت یا موسی ما حکم کردیم که هر چشم که ما را
دید هرگز آن چشم را سختی نرسد و بر هیچ مکروهی نیفتد و ترا مرگ و قیامت می آید
دید صبر کن تا این همه بگذری تا آنگاه بدیدار من رسی دیگر گفت [illegible] زیرا
که جهان از رشک آلوده است اگر ترا دیدار بدهم همه اولیا و انبیا بر رشک و غم افتند
و من دوستان را خواهم که بر تو رشک برند صبر کن تا همه بهم ببینند تا هیچکس
غم نیابد دیگر گفت کریم چیزی پیش نیارد تا آنگاه که همه دوستان حاضر نشوند خاصه
دوست عزیز که آن محمد مصطفی است صلی الله علیه وسلم که بی وی دیدار نیابی دیگر
آنکه موسی علیه السلام گفت [illegible] مخاطبه کرد و گفت بنمای

خدای تعالی گفت مرا بنده هست که از تو داناتر است موسی گفت خداوندا پیغمبر هست یا نه گفت
هم از جمله شماست لیکن تو رسولی او را بشریعت تو کار باید کرد موسی علیه السلام گفت یا رب
او را بمن نمای و مرا دستوری ده تا از وی علم آموزم خدای تعالی گفت یا موسی اگر خواهی طلب
کن تا از وی علم آموزی و جایگاه وی ساحلست موسی علیه السلام برخاست و یوشع که شاگرد
و خلیفه وی بود با خود ببرد و لختی ماهی بریان توشه با خود بردند و آمدند تا بکنار دریا رسیدند
چشمه آب و هوا گرم شده بود آنجا فرود آمدند و دست و روی بشستند و نانی بیاسودند یوشع
آن توشه را فراموش کرد آنجا چون لختی برفتند موسی علیه السلام گفت آن توشه بیار تا چاشت
کنیم که مانده شدیم یوشع فرو ماند گفت ای رسول خدای ساعتی درین سایه کوه باش تا ماهی
که فراموش کرده ام بیارم از آن چشمه که آنجا بودیم چنانکه خدای تعالی از آن خبر میدهد
[illegible] موسی علیه السلام گفت
من نیز باز گردم که اندرین بیابان [illegible] مشکلست نباید که [illegible] از من جدا گردی پس
هر دو باز گشتند بهمان راهی که آمده بودند تا بکنار چشمه چون بکنار چشمه رسیدند خضر را علیه
السلام دیدند که بر کنار چشمه نماز میکرد و تو نه تعالی [illegible]
[illegible] موسی علیه السلام صبر کرد تا خضر از نماز فارغ
شد و سلام کرد خضر گفت و علیک السلام یا نبی الله موسی علیه السلام گفت من انت [illegible]

تا من خود بگویم قوله تعالی [illegible]

لک منه [illegible]

موسی علیه السلام و شیع را گفت تا باز گرد ابنی اسرائیل را بگو تا موسی بگیرند با خضر خواهد برد

پس رفتند خضر علیه السلام با موسی در کشتی نشسته بود خضر کشتی را شکستن گرفت موسی گفت چیست

که میکنی خضر گفت ای موسی ترا نگفته بودم که با من صبر نتوانی کرد قوله تعالی فانطلقا

[illegible]

موسی علیه السلام گفت که فراموش کردم و اندیشگی گفتم از من

مگیر پس از آن کشتی بیرون آمدند کودکی را دیدند که با کودکان بازی میکرد خضر آن کودک

را از میان ایشان بیرون آورد و بکشت موسی تنگدل گشت گفت کودکی را بی جرم کشتی

نه بر وی قصاص بود و نه موجبی این زشت کاری بود که کردی خضر علیه السلام گفت

ای موسی ترا نگفته بودم که طاقت نداری با من موسی گفت این بار از من درگذر اگر دیگر

گویم از من جدا شو قوله تعالی [illegible]

[illegible] بعد از آن بدیهی رسیدند و دو دهان آن دیه را گفتند که ما را مهمانی

کنید و طعام دهید مهمانی نکردند و طعام ندادند موسی علیه السلام تنگدل شد برخاستند

که بروند بعضی از دیوارهای آن دیه ویران دیدند خضر بیامد و دیواری راست کرد موسی

گفت ای خضر دیوار را راست کردی فرو بستان تا طعام خوریم قوله تعالی

خضر

[illegible] یکی [illegible] بگردانیدند و جهود گشتند یوشع بعد از موسی علیه السلام

نه سال و هشت ماه عمر یافت [illegible] خلیفه بود [illegible] جل [illegible] بکشت و معصیت

اندر جهان افتاد تا آنگاه که خدای تعالی [illegible] علیه السلام بفرستاد پس [illegible] که صد و چهل

پیغمبر فرستاده بود [illegible] بود قصه یوشع بن نون علیه السلام

قال الله تبارک و تعالی

[illegible]

شعیب صلوات الله [illegible] فرزندان

صالح بود و از صالح تا وی سیصد و شصت سال بود و مادر وی دختر زاده لوط بود و مفسران

سخن گفته اند در قول خدای تعالی که گفته است [illegible] چه حکمت بود که رسول

خود را بکافران بست و برادر ایشان خواند ابن عباس رضی الله عنه گوید بلغت عرب

سبب خواندن اخاهم شعیبا آن بوده است که اندر یمن همسایه را اخ خوانند و شعیب و صالح

[illegible] از محبت ایشان بودند [illegible] اخاهم خواند یعنی [illegible] اشارت

گویند [illegible] ایشان تا نرم گردد زیرا که شفقت خلق بر برادر بیشتر است

نه بینی که رسول ما را صلی الله علیه وسلم از ایشان خواند و گفت

[illegible] رحمت [illegible] تو پیری و ضعیفی [illegible] میان [illegible] خویشتن [illegible]

[illegible] قوله تعالی [illegible]

[illegible]

پس شعیب علیه السلام گفت که خویشان من بر شما عزیزتر اند از خدای تعالی خوار گرفتند خدای را

عز و جل که وی داننده است بر آنچه شما کنید قوله تعالی [illegible]

[illegible] چون از ایشان نومید

گشت خدای تعالی گفت یا شعیب عذاب نزدیک آمد اهل بیت خویش را از میان ایشان جدا

کرد و آنکه گرویده بودند جمله هزار و هفتاد تن بودند و آنچه مال و چهارپایان ایشان بود

همه از مدین بیرون کرد بیک فرسخی مدین و کافران بر فتن وی میخندیدند خدای تعالی جبرئیل را

بفرستاد و بهلاک ایشان جبرئیل بیامد بوقت صبح و ایشان همه خفته بودند بانگی بر ایشان زد

از هول بانگ جبرئیل ایشان و چهارپایان همه هلاک شدند و آتشی از میان برجست و ایشان را

میسوخت چنانکه شعیب و قومش میدیدند خدای تعالی گفت ولما جاء امرنا

[illegible]

[illegible] چون بدید که هلاک شدند گفت ای بار خدای کجا رویم فرمان آمد که

[illegible] خویش [illegible] بازآمدند با اهل خویش تا آنگاه که بسیار شدند و در بیابانها

[illegible]

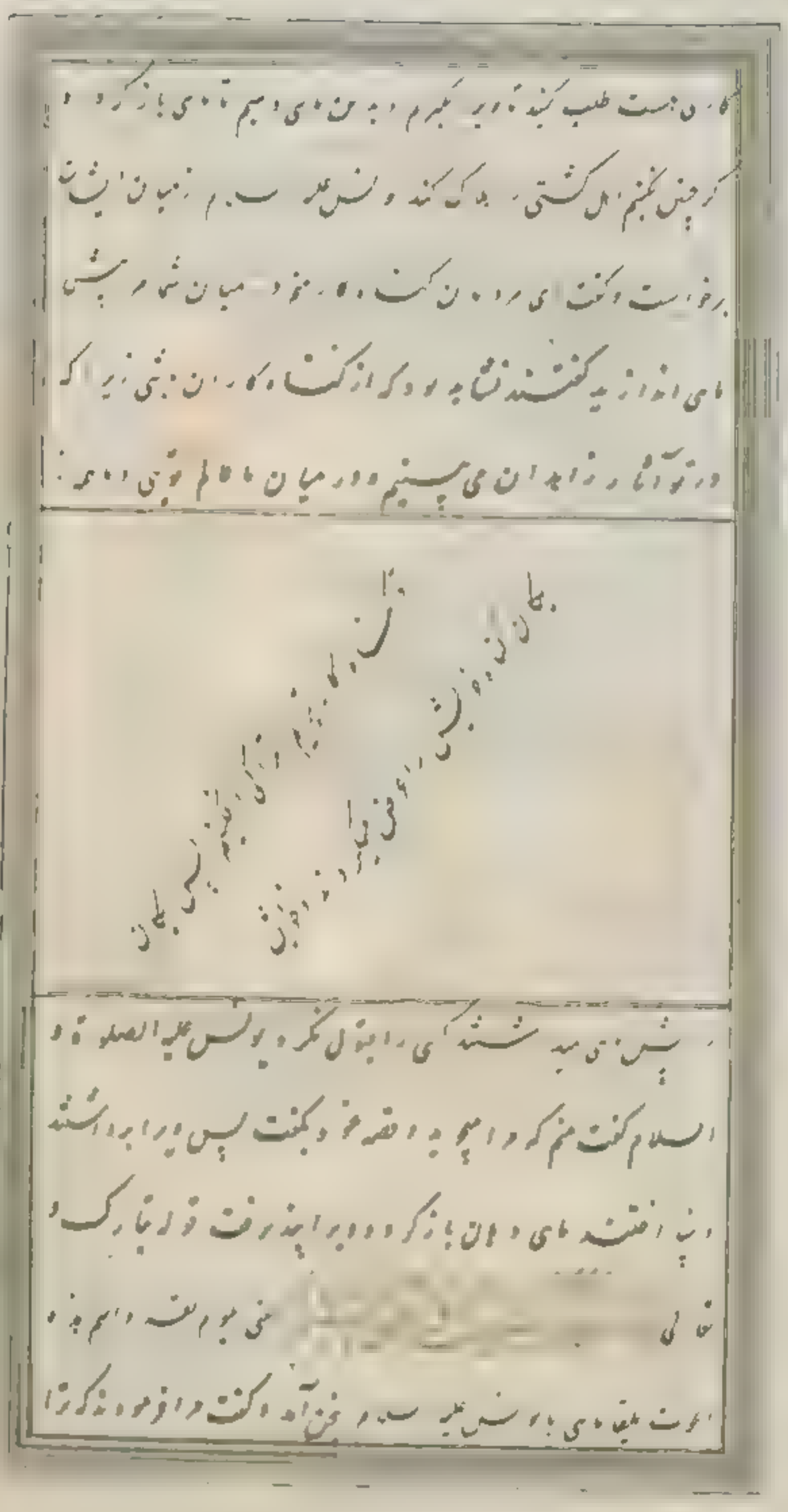

نقاب

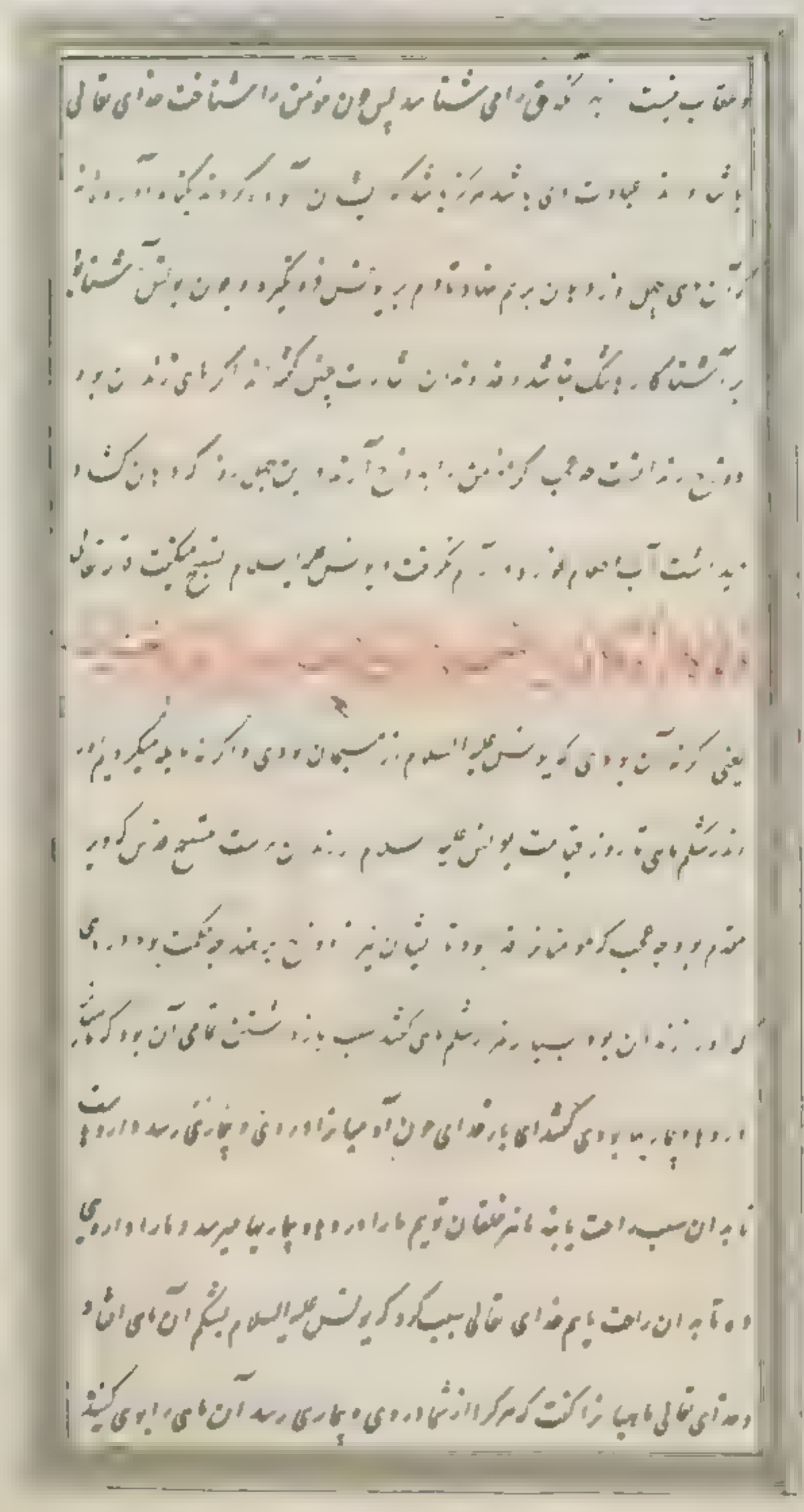

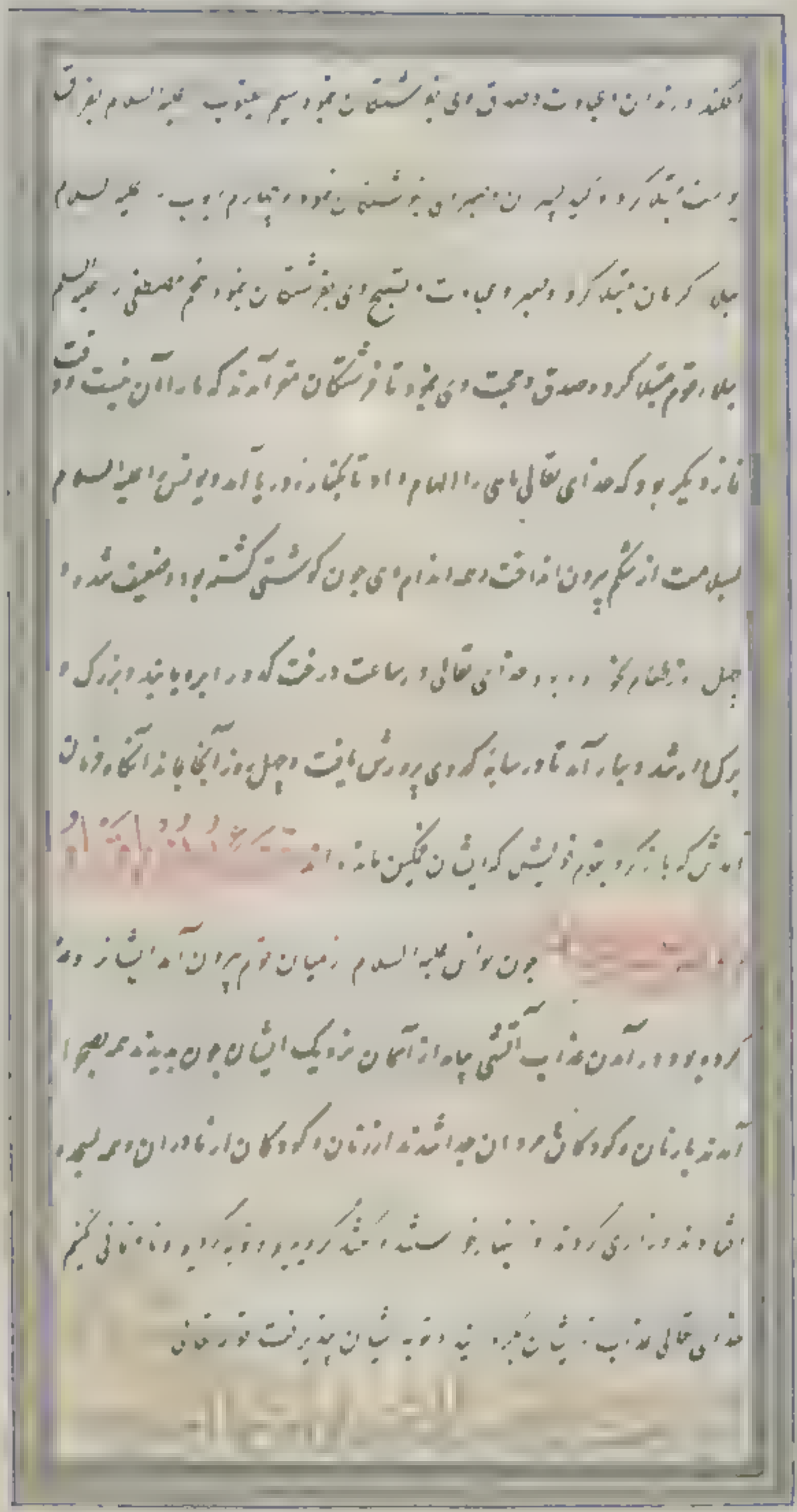

برفت پس از آن فرزندان رفتند گفته‌اند که چهل [illegible] گوسفند داشت هر [illegible] چهل هزار گوسفند
چون [illegible] صد فرسخ بود که گوسفندان را چرا کردی خدای تعالی سببی فرستاد تا همه گوسفندان
هلاک شدند هفت روز دیگر برآمد آتشی در مرغزار گاوان افتاد و جمله چهارپایان را بسوخت
ایوب در محراب نشسته بود بدو گفتند که گاوان همه هلاک شدند گفت اگر در شما چیزی بودی
همه هلاک می‌شدید و روی بعبادت آورد هفت روز دیگر برآمد که ساربانان آمدند و گفتند
که اشتران را جای خوابانیده بودیم چون برخاستیم همه را مرده یافتیم گفت اگر در شما
چیزی بودی همه هلاک می‌شدید و روی بعبادت آورد چون هفت روز دیگر برآمد انبار
داران بیامدند و گفتند انبارها همه گرم گرفت و همه خوردند گفت اگر در شما چیزی بودی
همه هلاک می‌شدید چون هفت روز دیگر برآمد گله‌بانان بیامدند و خبر دادند که کشتها
همه بسوخت ایوب علیه السلام گفت هنوز هست چون هفت روز دیگر برآمد ناگاه آتشی
از میان خانه برخاست و هرچه فرش بود و اوانی همه بسوخت و ایوب علیه السلام در محراب
بود بیرون نیامد گفتند حال چنین بود گفت چیزی که داده بود باز خواست هنوز زر و سیم
هست هفت روز دیگر برآمد نگاه کردند همه زرها و سیمها سنگ شده بود ایوب چون
آن بدید بخندید و با کسان خود بگفت آنچه بود از ما بستدند و آنچه بهتر است با ماست یعنی
تندرستی هفت روز دیگر برآمد و برا چهار پسر و سه دختر بود بدبیرستان بودند پیش

تا بوشید و ایوب برفت و بر سر بلندی بنشست و رحمه از آن قریه‌ها نان می‌آورد و چاه و ایوب را ندید

بانگ برداشت و گفت ای مبتلا کاشکی دانستمی که کدام گرگ خورده و مرا هم کاشکی بخوردی ایوب

علیه السلام آواز داد و گفت ما اصابک چه رسید ترا رحمه نزدیک وی رفت و گفت مرا بیماری

آنجا بود و نمی‌شناسم هیچ دانی که حال وی چگونه است ایوب علیه السلام گفت چگونه کسی بود و نامش چه بود

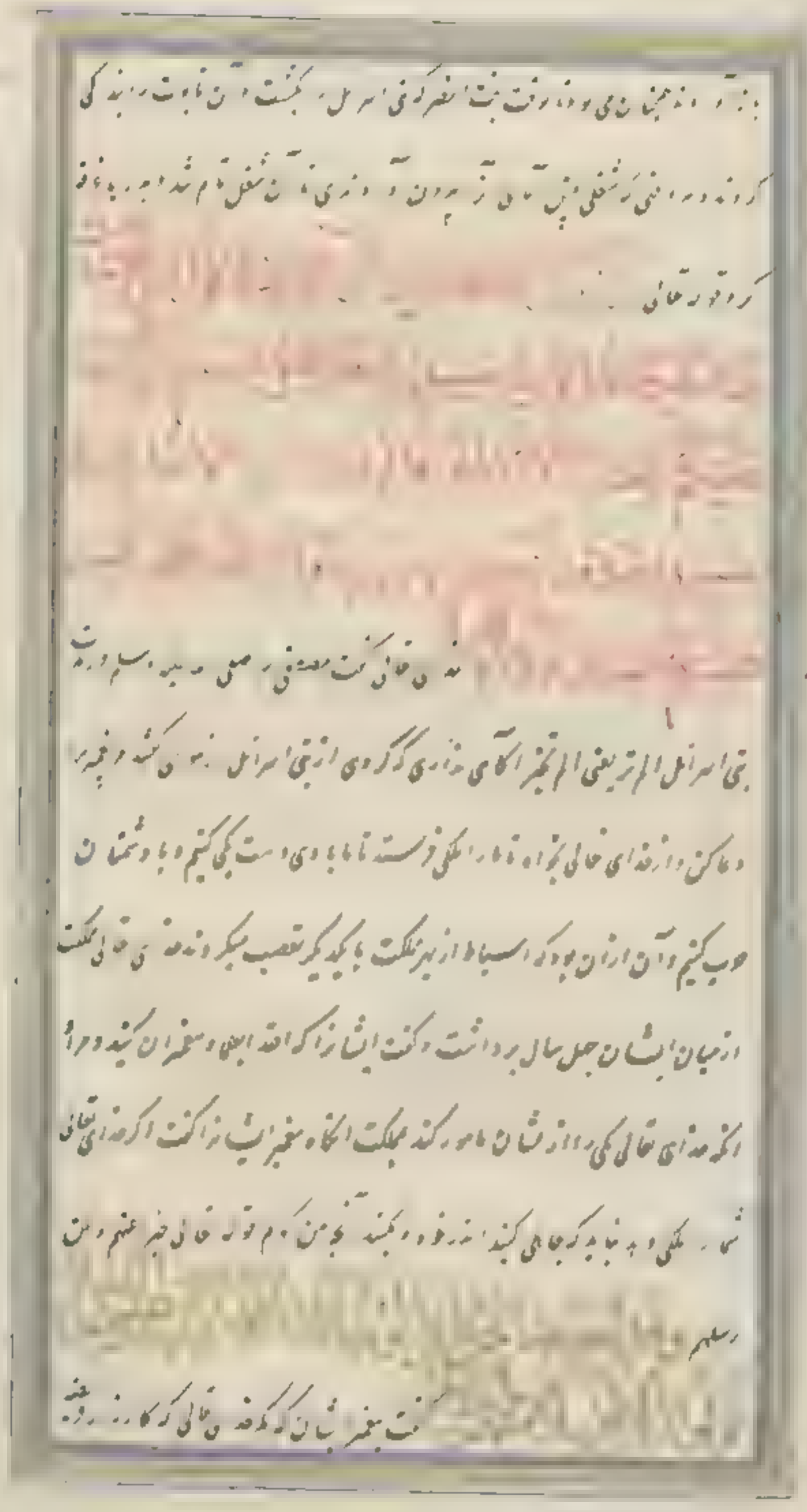

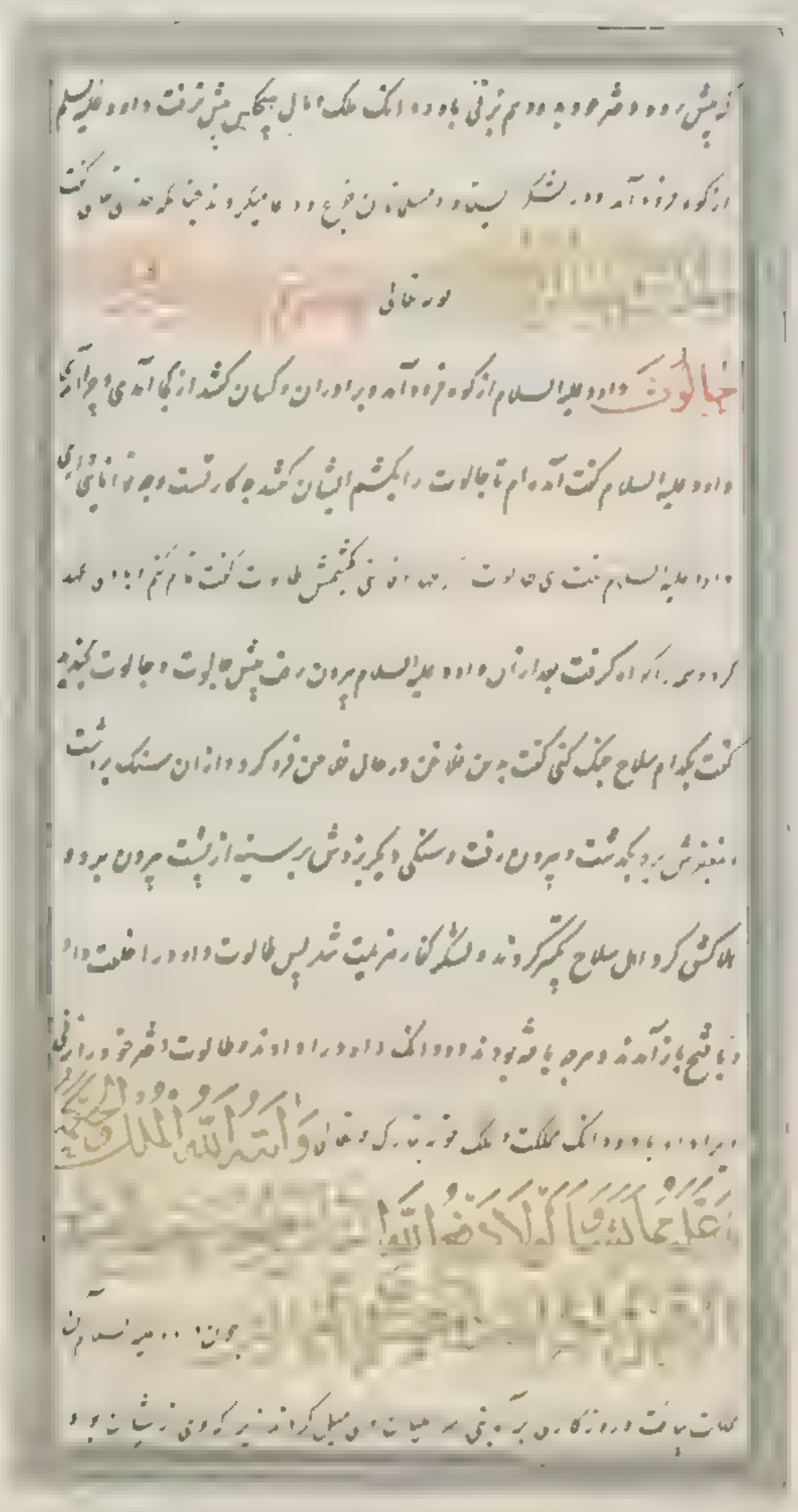

هیچ فایده نبود گویند آن زن از فرزندان یوسف علیه السلام بود و اوریا از فرزندان
ن یامین و از بزرگان و نامداران بنی اسرائیل بود پس چندگاه برآمد شغل اسباط پیش
آمد و در دل داود آن بود که کافران غلبه کنند و سرهنگی لشکر اسلام باوریا دهد پس سرهنگی
نامزد اوریا کرد و با ایشان بفرستاد چون بدان حصار رفتند کافران غلبه کردند و بیشتر
مسلمانان شهید شدند و اوریا نیز کشته شد نامه نوشتند پیش داود و خبر جنگ و غلبه کافران
جواب نوشت که الجنة خیر لهم پس از آن یکچندی برآمد و آن در دل داود میگشت پس از آن
خواست تا آن زن را در نکاح آرد زن قبول نکرد داود علیه السلام در رای می آمد جبرئیل
آمد و گفت ای داود ان هذا الماء لا یشبه ابرهیم و لا اسحق و لا یعقوب داود سر فرو
افکند و خجل شد و بازگشت چون چند روز برآمد صبر نتوانست دیگر بار بر آن زن خواست
زن گفت بدان شرط قبول کنم که اگر مرا فرزندی بود از تو ولی عهد تو باشد و مملکت وی را
بود و نیز خواهی کار تو نیز در من باشد اگرچه ترا نود و نه زنست داود علیه السلام گفت چنین
کنم آنگاه بزنی خواست و از وی سلیمان آمد علیه السلام و روزی از روزها داود علیه السلام
در محراب نشسته بود و با آن زن سخن میگفت خدای تعالی دو فرشته فرستاد بر صورت
آدمی ناگاه در آمدند داود علیه السلام چون دید بترسید چنانکه خدای تعالی خبر داد هل
[illegible]
گفت مائید خبر دو خصم

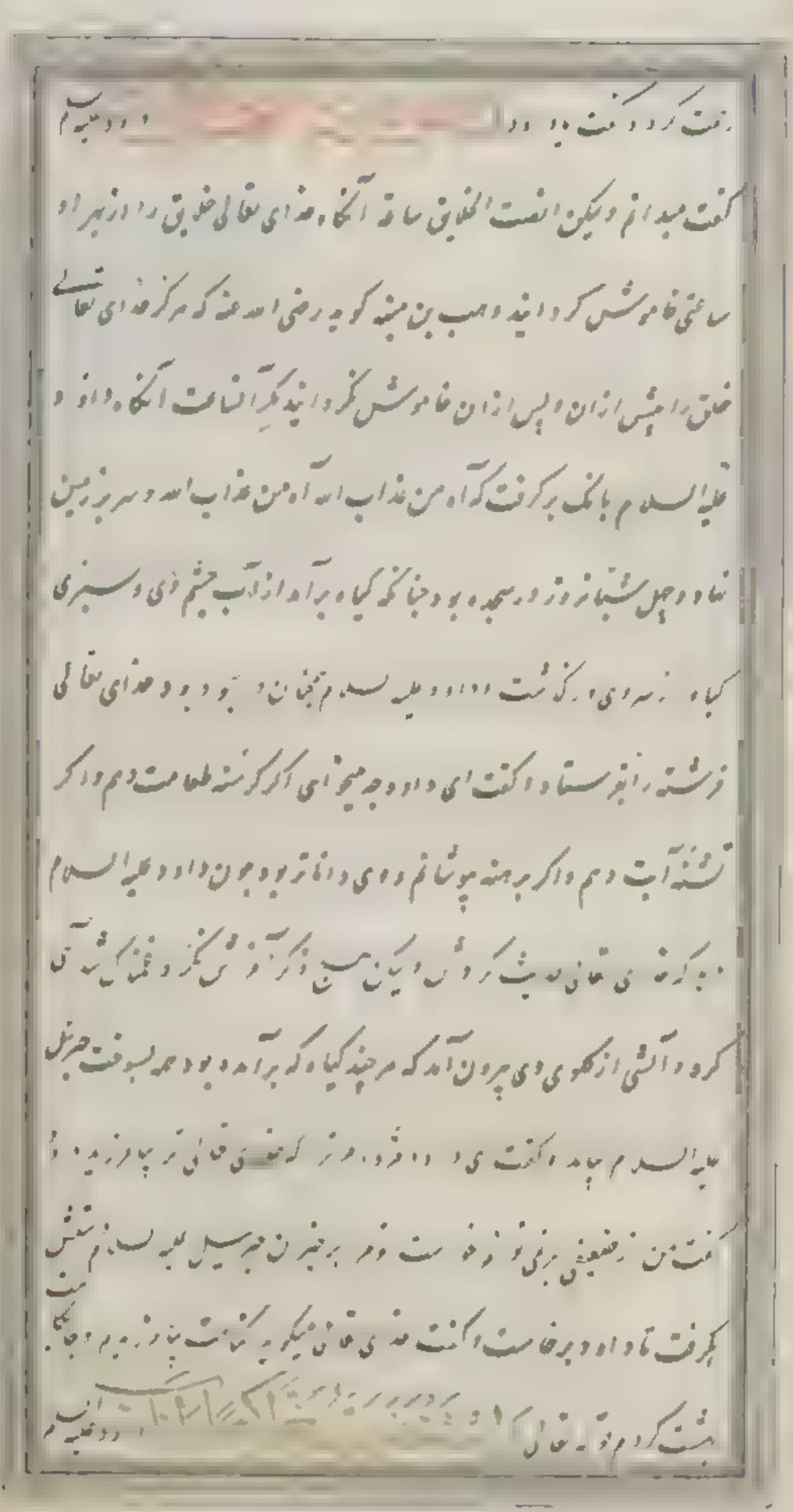

خلق تر باشند چنانکه تو مرا بودی دعای وی مستجاب گشت و همه خلق فرمان بردار
وی شدند داود پذیرفته بود که پس از توبه از کسب دست خویش خورد آنگاه زره
گری بیاموخت که آهن در میان انگشتانش چون موم بودی قوله تعالی
و قوله تعالی وَعَلَّمْنَاهُ صَنْعَةَ لَبُوسٍ لَكُمْ یعنی بیاموختیم وی را زره گری
کردن تا بلاها از شما باز دارد و شکر کنید مر این را و گویند که پیش از آن زره گری
کردی و کسی ندانستی وهب بن منبه رضی الله عنه گوید که روزی داود علیه السلام دعا
کرد و گفت ای بار خدای آنکس که در بهشت قرین من خواهد بود بمن بنمای وحی کرد بدو
که بانگ بر مردیست کاوبان قرین تو خواهد بود در بهشت داود علیه السلام بطلب
وی رفت چون آنجا رسید شب بود و کاوبانی دید که می آمد بسوی شهر داود سلام
کرد و گفت امشب مهمان تو باشم کاوبان گفت من جایگاه ندارم لیکن درین شهر
کسی هست که ترا نیکو دارد داود گفت من خرسندم بدانچه تراست داود کاوبان
نگاه داشتی و دو نان ستادی یکی بخوردی و یکی نابینایی را دادی امشب که داود
علیه السلام بیامد یک نان به نابینا داد و یک نان بداود و خود روزه نگشود چون روز
شد کاوبان را بیرون برد داود گفت من نیز با تو بیایم گفت تو دانی هر دو بیرون رفتند
چندانی برفتند که داود مانده شد داود گفت چرا اینجا چرا ندهی گفت حلال نیست و

سلیمان [illegible] خواب جای [illegible] نشسته [illegible] گفت [illegible] گفت [illegible]

[illegible] سخن [illegible] خوش [illegible] گفت [illegible]

[illegible] سخن [illegible] پیش [illegible] صلوات [illegible]

و سلام علیه بخندید گفت بزیر نخیزم و من از داود باک ندارم و درین سخن بودند که داود درآمد

عزرائیل برخاست و بزیر تخت شد زن گفت ای داود مردی آمد چنین و چنین گفت داود

گفت کجاست گفت بزیر تخت داود بزیر تخت بنگریست عزرائیل دستش بگرفت و گفت

دانی که من از بهر چه آمده ام و با یکدیگر سخن میگفتند داود علیه السلام بخفت ملک الموت

جانش قبض کرد چنانکه آن زن میدید [illegible] گفت که این ملک الموت است پس کس

فرستاد و سلیمان را خبر کرد سلیمان بیامد و پدر را مرده دید بگریست و پدر مملکت بوی

سپرده بود و خلق همه جمع شده میگریستند و همه خلق سلیمان را فرمان بردار شده بود

و آن روز بغایت گرم بود سلیمان علیه السلام کرکسان را بخواند و گفت شما بر هوا خود

باز کنید تا خلق سایه بود تا همه جمع شدند و نماز کردند بر داود علیه السلام و آن کرکسان

مشک میریختند و بر خلق نثار میکردند تا داود را دفن میکردند و [illegible] که [illegible]

داود [illegible] قوله تعالی

[illegible] سُلَیْمَانُ دَاوُدَ وَقَالَ

[illegible] خدای تعالی گفت مهر [illegible] سلیمان [illegible] پادشاهی و آموختند
سخن مرغان و من سخن ایشان بدانم و مرا خدای تعالی از هر چیزی و این از خدای
تعالی فضلی بزرگ است که با من کرده است چون سلیمان را ملک مسلم شد [illegible] بر
منبر آمد و خطبه گفت و بنی اسرائیل را گفت پدر من ملک شما و پیغمبر و رسول بود و من نیز
همانم که پدر من بود و چیزهای دیگر خواهم تا همه مملکت دنیا بمن دهد تا در همه روی زمین
ملک نباشد غیر من و شما که بنی اسرائیلید و خویشان منید باید که ساخته باشید کار
مرا در قصه چنین آمده است که اول چیزی که بوده است سلیمان را در طلب کردن مملکت
صاحب خبر وی مرغان بودند که هر چه در روی زمین شغلی بودی مرغان بیامدندی
و وی را خبر کردندی چنانکه [illegible] از آفاق خبر یافتی و تدبیر آن بکردی و چنین
گویند که هفت شب بایستاد و عبادت کرد و دعا نمود و گفت یا رب مملکت مرا
بیفزای خدای تعالی وحی کرد بوی قَالَ اِنِّی قَا[illegible]
[illegible] یعنی من جان همه ملکان بردارم تا در دنیا هیچ ملک
نماند جز تو خدای تعالی جان همه ملکان برداشت تا سلیمان علیه السلام بر همه عالم ملک
شد و نیز گویند که از شام برخاست و بسوی عجم آمد و ایشان را نیز برداشت که ملکان
آن زمین بودند و آصف بن برخیا کتاب [illegible] بود و هیچ یک توریه خواندن نتوانست

[illegible] سلیمان بشهری دیگر حکم کردی

[illegible] پیش از آفتاب بر آمدن این همه خلقان آمدندی [illegible] جای خود [illegible]

و نشسته با او فرمودی تا لخت وی برداشتی و بدان نواحی که خواستی آوردی پیش

[illegible] چاشت شدی یکماهه راه برده بودی چنانکه خدای تعالی گفت غُدُوُّهَا شَهْرٌ

وَرَوَاحُهَا شَهْرٌ وَأَسَلْنَا لَهُ و دیگر گفت وَأَسَلْنَا [illegible] یعنی

القطران و گویند که پیش از آن قطران نبود و قال بعضهم و قطر بلغت عرب زر بود که چشمه

[illegible] پدید آورده بود ویرا که هرجا که خواستی با وی رفتی و گویند که قطر چشمه آب بود

و قطر نام آن جایگاه است و دیگر گویند که قطر آنست که خدای تعالی از بهر بنی اسرائیل

پدید آورده بود بجایگاهی که هرگز آب آنجا نبود و گروهی گویند که عین القطر معنی آنست

که [illegible] میان کوه [illegible] عالم چیزی بشکستی

[illegible] کشتی آنگاه گفت وَمِنَ الْجِنِّ مَنْ يَعْمَلُ [illegible]

دیگر گروهی بودند که پیش وی کار کردندی [illegible] و طباخی کردندی

و بعضی دیگر گویند که دیوان و پریان کردندی و گویند که هفت چیز در عالم دیوان

نهادند در وقت سلیمان علیه السلام که آدمیان نکرده بودند یکی گرمابه و دوم آسیا

و سیم آهک کردن و چهارم نگار کردن و پنجم بدریا فرو شدن بطلب جواهر ششم

خشم گرفت

گفت عذاب سخت کنمش یا بکشمش تا چرا از خدمت من غایب گردی گویند که چنین

گفت که از یارش جدا کنم یا بیارد حجتی پیدا پس فی الحال هدهد بیامد مرغانش خبر کردند

از قهر سلیمان علیه السلام هدهد گفت و ما استثنی نبی الله گفت اَوْ لَیَأْتِیَنَّ بِسُلْطَانٍ

مُبِینٍ پس بیامد و برابر سلیمان بایستاد سلیمان بخشم گفت کجا بودی و خواست

که عذابش کند هدهد گفت [illegible] گفت من چیزی دارم که

[illegible] رسیده ام که نرسیده سلیمان را خشم زیاده شد چنانکه خدای تعالی

خبر داد [illegible] هدهد گفت من از سبا

می آیم و خبر درست می آرم [illegible]

گفت زنی را دیدم که پادشاه ایشان بود و از هر چیزی که دارد تختی بلند و عظیم دارد

سلیمان می شنید و جوابش نمی گفت تا آنگاه که گفت [illegible]

یَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ چون سلیمان این بشنید از جای برخاست و گفت خدای را سجده

و عبادت نمیکنند هدهد گفت تو سلیمان گفت حجتها آورده تا بنگرم که راست میگوئی یا دروغ

[illegible] آنگاه سلیمان آصف را

بخواند گفت هدهد چنین میگوید چگونه بود که خدای تعالی مرا همه دنیا داد و بعضی دیگر دارد

آصف

بسم الله الرحمن الرحیم

بر سرهنگان و حشم خویش بخواند گفت اکنون چه بهند تا چه کنیم جنگ دهیم یا صلح یا بمال

سرهنگان و حشم چون بشنیدند آن نامه را و آن هیبت بدیدند تدبیر بر وی افکندند

قوله تعالی [illegible] گفت ای

سرهنگان این کاری بزرگست که پیش آمده و من هیچ کار نیندیشم تا بشما نگویم

[illegible]

[illegible] و شمشیر زنند و [illegible] اِلَیْکِ فَانْظُرِی مَاذَا تَأْمُرِینَ گفتند تدبیر

نشناسیم و فرمان تراست و تو ملک مایی بنگر تا چه صواب باشد هرچه فرمای آن

کنیم اگر حرب کنی حرب کنیم و اگر صلح کنی صلح کنیم بلقیس گفت چون رای و تدبیر من افکندید

من حرب نکنم زیرا که اگر این ولایت ما بستانند و ما را قهر کنند از نعمتهای خویش بیفتیم

و اگر به نیکویی پیش آییم بر جای بماند قوله تعالی [illegible]

بلقیس گفت شما بخانهای خویش روید تا من بمال و خزینه پیش روم مگر بمال

از ما باز گردد قوله تعالی [illegible]

[illegible]

عَلَیْهِ السَّلَامُ سلیمان علیه السلام هدهد را فرموده بود تا همه گوش کرد

و از آنچه ایشان گویند و کنند خبر دهد پس از آن بلقیس بخانه در آمد و از آن زرها که از

رسولان نزدیک آمدند چهار هزار گاو دیدند همچنان در مرغزار یله کرده متحیر شدند گفتند
ما چهار اسب آورده‌ایم از آن ما کجا پدید آید چون بمیدان در آمدند چهار هزار خشت
دیدند بر آن صفت و آن رسولان با یکدیگر گفتند نباشد که گویند این خشتها از آن ماست
عاجز و بیچاره گشتند که چگونه کنیم چون پیشتر آمدند چهار هزار اسب دیگر دیدند مجلل شدند
و پیش آمدند آن عظمت و هیبت و مرتبه دیدند از آدمیان و پریان و آن غلامان
با آن جامها که وصف کردیم ایستاده بودند و آن کرسیها دیدند و بعضی از بزرگان
بر آن کرسیها نشسته بودند بیچاره گشتند و پیش سلیمان علیه السلام بتواضع و زاری
بنشستند سلیمان علیه السلام روی بایشان کرد و گفت مرا بمال میفریبید خدای تعالی
مرا چندین مملکت و سپاه داد قوله تعالی فَلَمَّا جَاءَ سُلَيْمَانَ
بِمَالٍ فَمَا آتَانِيَ اللَّهُ خَيْرٌ مِمَّا آتَاكُمْ [illegible] سلیمان علیه
السلام گفت چنین چیزها مرا بکار نیاید من شما را باسلام میخوانم و بطاعت
خدای تعالی و طاعت رسول وی اگر بیایید فبها و اگر نه سپاهی فرستم که ندیده باشید
و نشنیده و غازی و قهر بیرون آرم قوله تعالی فَلَنَأْتِيَنَّهُمْ بِجُنُودٍ
[illegible] صاغرین [illegible] رسول بازگشت و قصه
بلقیس گفت و وصف کرد و گفت روی آن می‌بینم که این کار را پیش رویم تا هرچه

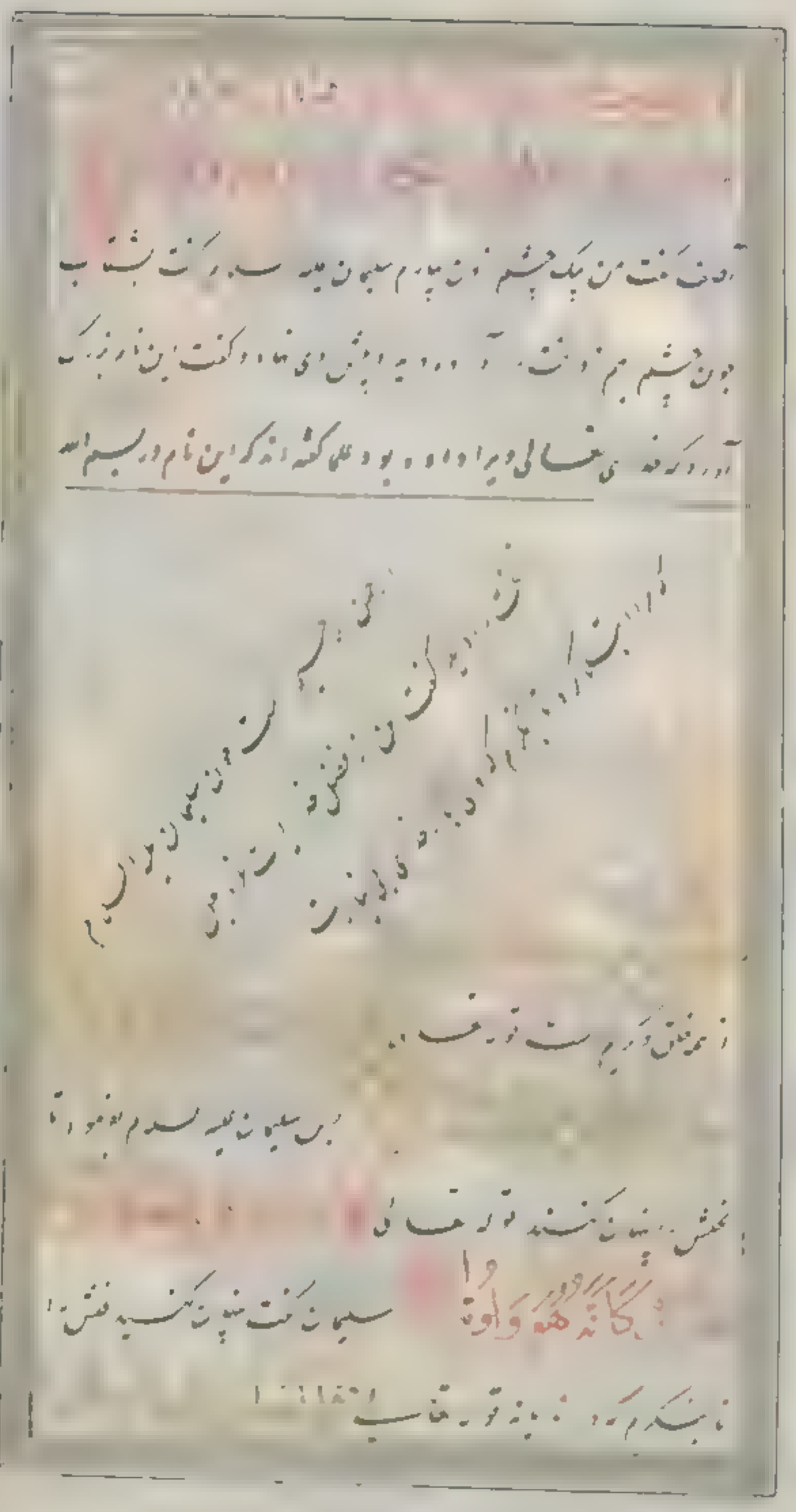

چون بلقیس بیامد سلیمان علیه السلام بفرمود تا دیوان
و پریان صف کشیدند و علما بنی اسرائیل بر کرسیها نشسته شد و سلیمان بر تخت بنشست

[illegible] گفت این تخت منست [illegible] و [illegible] نشسته که [illegible] چنین تخت

سلیمان گفت مرا علم بیش ازین داده اند و انبیا را بهمه چیزی علم بود زیرا که ما مسلمانیم

و خداوندان اشارت و گفته اند که این قول بلقیس بود که سلیمان علیه السلام را

گفت مسلمان شو سلیمان گفت چه [illegible] یافتی و سبب چه بود گفت [illegible] بودن [illegible]

[illegible] سبب آن [illegible] مسلمانی یافتم سلیمان علیه

السلام گفت کدام بود گفت بسم الله الرحمن الرحیم بود سلیمان علیه السلام [illegible]

سخن متحیر شد و از دانش وی قوله تعالی وَصَدَّهَا مَا [illegible]

[illegible] چون بلقیس [illegible] برگشت سلیمان علیه السلام [illegible]

[illegible] خود فرستاد [illegible] صفت دانش بلقیس کرد [illegible] سلیمان

[illegible] گویند بزی سلیمان گفت که بلقیس موی ناکست و ساقهای وی پر موی است

و سلیمان موی را بر زنان دشمن داشتی و گویند که رسول صلی الله علیه وسلم دوست

داشتی موی بر ساق زنان سلیمان خواست تا ساقهایش ببیند با خود گفت چگونه بینم

دیوان گفتند ما جوی کنیم آبگینه بر مثال جوی که گذر آب بود سلیمان گفت نیک بود چون

چنان کردند سلیمان علیه السلام از پس آن آبگینه بنشست چنانکه بلقیس [illegible]

و آن آبگینه مانند آب بود چون وقت گذشتن بلقیس بود پرسید که این چیست گفتند

[illegible]

این آیت بلقیس جامه بکشید و پای برهنه در نهاد و ساقش برهنه گشت و سلیمان
از پس آبگینه میدید چون بلقیس دید که آب نبود شرمنده گشت قوله تعالی

چون بلقیس شرمنده گشت گفت

[illegible] سلیمان دیوان را گفت که هیچ حیله
دانید که این مویها بر وی گفتند و اینم آهک و زرنیخ ساختند تا آن مویها ببرد سلیمان
علیه السلام وی را بزنی خواست و آن مملکت که وی را بود همه بنام وی کرد و همه مسلمان
شدند و وی را از همه زنان نیکوتر داشتی قصه کرسی سلیمان علیه
التحیة والسلام پس سلیمان علیه السلام آدمیان و دیوان و پریان را بخواند و
گفت مرا کرسی باید کردن حسن و حسین بنگرید تا که تواند کردن از جمله پریان پری
بود که از جمله عفریتان بود گفت من بسازم چنانکه تو خواهی زر خواست و الوان
گوهرها تا آنگاه کرسی ساختند پایهاش چهار شیر از زر سرخ بطلسم گرد اگرد آن
دونده و از دمنهای ایشان دم می آمد و عنبر انداختندی مادام که سلیمان برآمدی
و چون غیر از سلیمان برآمدی آتش از دم ایشان برآمدی و آهنگ سوختن کردندی
و بهر جا که سلیمان میخواستی رفتی و بر یک پایه وی دو شیر دیگر ساخته بودند بطلسم

که ساخته بودند خواست که بر کرسی برآید آن دو شیر که ساخته بودند چون برآمد پایش
را بشکستند و گویند زیر کنده است تا پای کجا خواهد نهاد بوقت برآمدن و سلیمان
علیه السلام پیش نداشتی پس بفرمود تا کرسی پاره پاره کردند و بدریا انداختند
و از آن خشم که پایش بشکست خداوند آن جنازه چنین گویند که فرشتگان بردند
و هم در آن زیر صخره بنهادند در بیت المقدس [illegible]

[illegible]

[illegible]

یُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ وَمَا أُنْزِلَ [illegible]

[illegible]

[illegible] چون کارهایش راست شد و بتلبیس و عیان خویش مشغول
گشت تا سبب شد که چهل روز از مملکت بماند و در قصه آمده است که سلیمان علیه السلام
مملکت نگاه داشتی خدای تعالی همه چیزها مسخر وی کرده بود و برکت آن نامها که بر وی
نوشته بود و آن را بحکمت میداشت و هر گاه که بطهارت رفتی آن را از انگشت بیرون

کردی و بخادم امین دادی تا روزی که این خادم در وقت طهارت کردن غایب بود چون
بطهارت جای رفت گویند دیوی بیامد بر صورت آن خادم و انگشتری را بستد و در
انگشت خود کرد و بیامد و بر آن تخت نشست خلق پنداشتند که سلیمانست چون سلیمان
از طهارت جای بیرون آمد انگشتری را طلب کرد و نیافت متحیر گشت بیامد برابر تخت
دیو دید بر تخت نشسته و خلق مطیع وی شوند گفت که من سلیمانم که دیو بر وی
استخفاف کردندی چون کارش تنگ شد از شهر بیرون آمد و بکنار دریا آمد
و مزدوری صیادان گرفت هر روز نیم درم و یکماهی یافت و برنج روزگار میگذرانید
و از آن تعجب فرو مانده بود چهل روز برآمد دیو بترسید از آن و گفت و گویی
در میان خلق افتاد و آصف میگفت از گفتار این لذت نمی یابم چنانکه پیش ازین
می یافتم و سخنش مانند سلیمان نیست و بکردارش نیز مانند نیست این خبر در میان
بنی اسرائیل افتاد و آن دیو بترسید و بگریخت و آن خاتم را در دریا انداخت و
خدای تعالی سبب کرد تا آن ماهی انگشتری بدهن گرفت و فرو برد و همان روز بدام
افتاد و قضا را آن ماهی بسلیمان رسید سلیمان شکم ماهی بشکافت آن خاتم را
یافت و دانست که خدای تعالی آن مملکت را بوی خواهد داد انگشتری در انگشت
کرد و صیادان که با وی بودند دانستند که سلیمانست پس وی بخانه نهاد و بر تخت

نشست

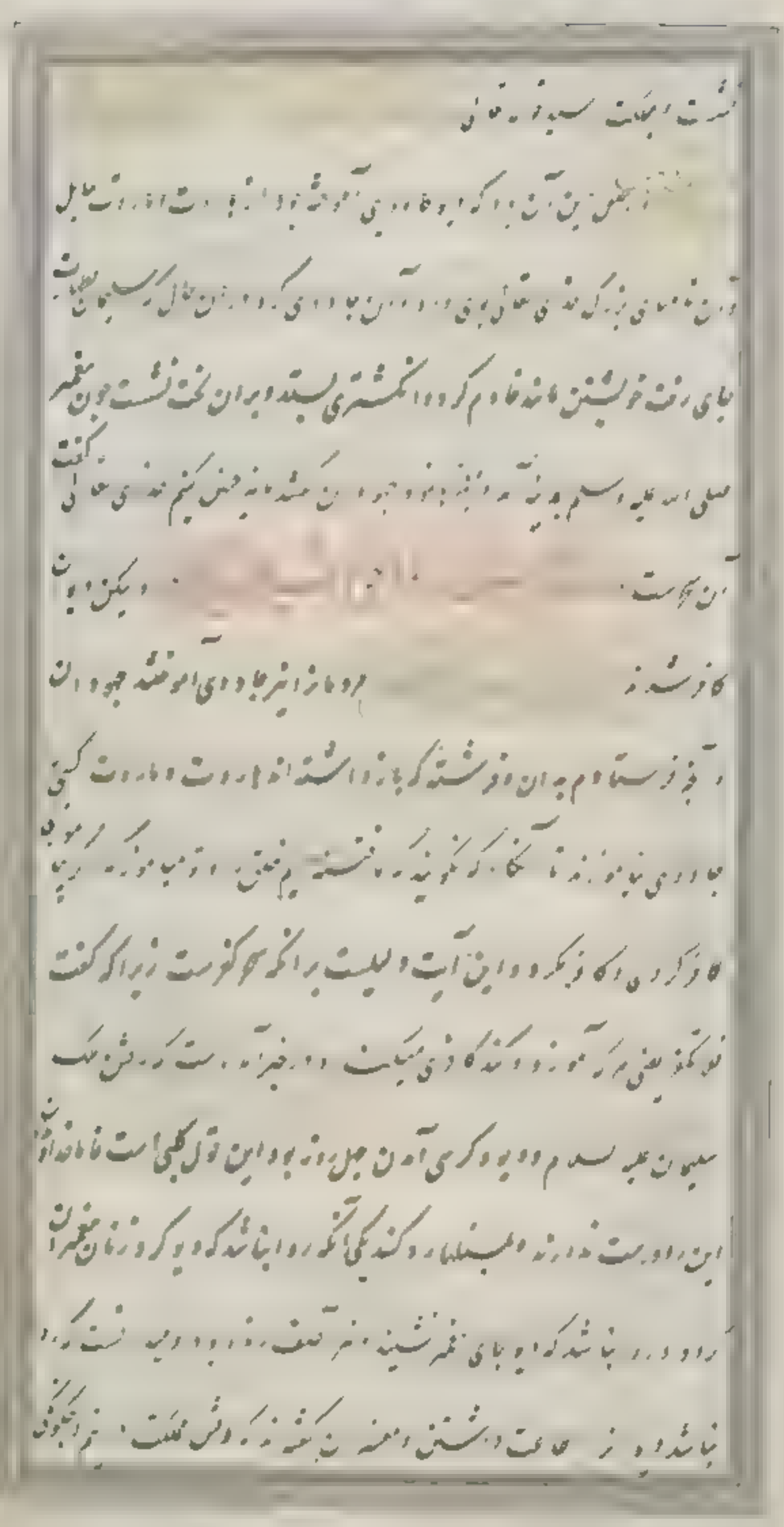

از خانه بیرون آمد و بدهمان کیسه که بوی داده بود برداشت و بسرای خود نهاد
این مرد باز آمد و هزار درم دیگر وام خواست لقمان همان کیسه بیاورد و او
داد آن مرد کیسه بر بغل گرفت بهمان نیت و میرفت تا بجوی رسید آن کیسه از زیر
بغل وی در آب افتاد و هرچند طلب کرد نیافت و این جوی را گذر بسرای لقمان بود
لقمان طهارت میکرد این کیسه را دید که آب می آرد برداشت دیگر بار بیامد و گفت
هرچه بمن داده باز دهم بیامد و هزار درم دیگر وام خواست لقمان همان کیسه بیاورد
و وی را داد آن مرد کیسه درم را ببرد و یکسال بازرگانی کرد آمد و سه هزار درم بوی
داد لقمان پرسید که این چیست گفت سه بار از تو قرض کردم هر بار هزار دینار اکنون
آورده ام لقمان گفت یکهزار وامست آن دو بار پیشین نیت میکردی که باز ندهم
خدای تعالی بمن میرسانید و این بار گفتی که باز دهم ترا چندین برکت بدید آورد
این دو هزار خویش بردار که مرا نشاید برخواست این مرد برداشت و توبه کرد
که درم دیگری حلال نداند روزی خداوند وی بر وی نامه فرستاد که باید که بر روی
و گوسفندی بسمل کنی و هرچه در اندام او بهترست بنزدیک من آری لقمان برفت
و گوسفندی بکشت و دل و زبان وی برداشت و بسوی خواجه آورد دیگر بار گفت
برو و گوسفندی بسمل کن و آنچه بر اندام وی بهاست بنزدیک من آر لقمان برفت

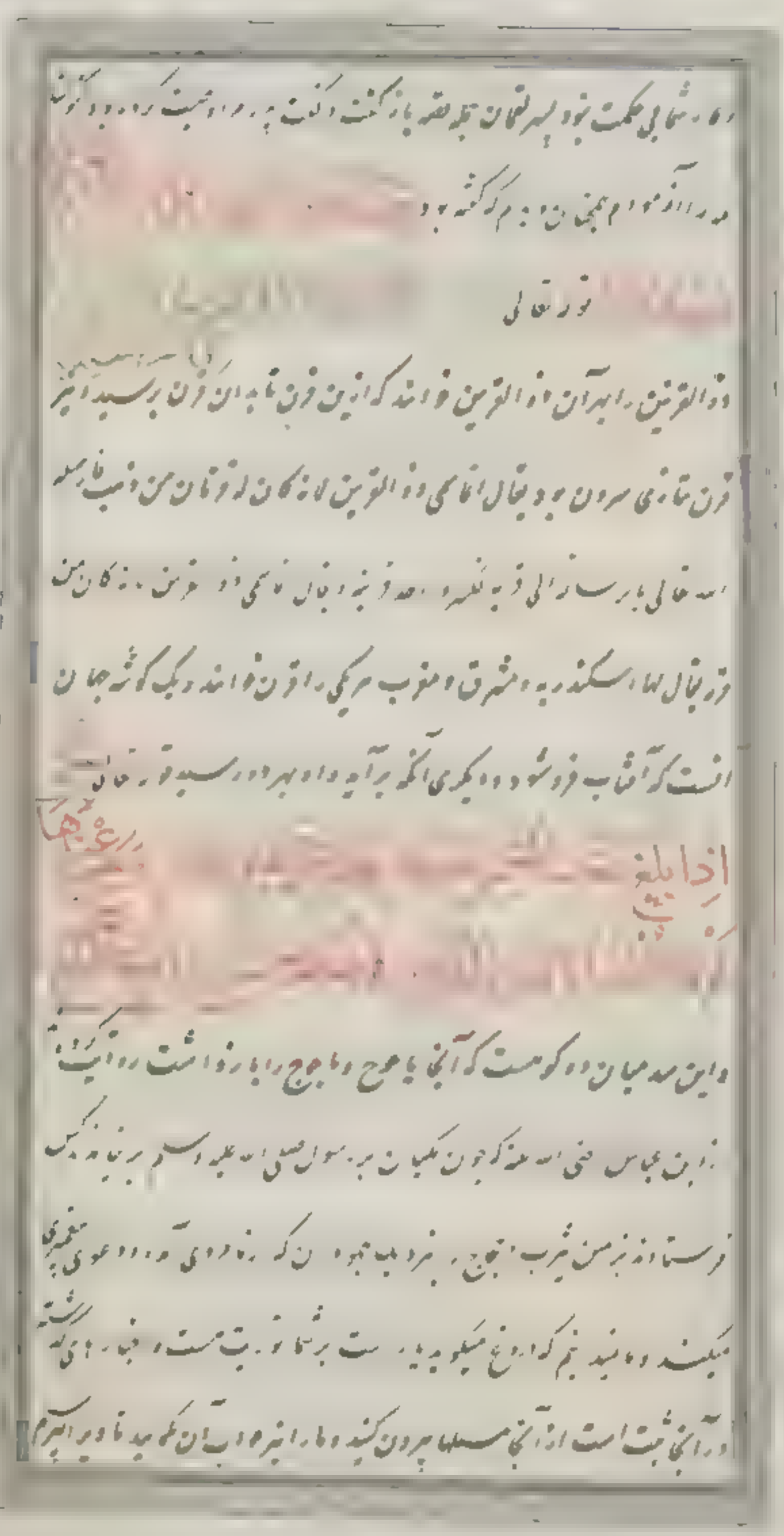

دیگر اختیار کرد و بفرستاد حق سبحانه و تعالی ایشان را نیز هلاک کرد و ده پیر دیگر اختیار کرد
و بفرستاد از میان این ده یکی گفت شما باشید تا من بروم اگر من هلاک شوم شما باری
بجهید و خلاص شوید که خدای تعالی رحم [illegible] پیغمبران برداشته چون وی نیز هلاک شد
آن دیگران بازگشتند و گفتند ما خود روی بخداوند آریم و عذر خواهیم امیر و رعیت همه
بیرون آمدند و زاری کردند و گفتند ای بار خدای ما بتو بگرویدیم و بتان را بیکبار بشکستند
آنگاه خضر و الیاس از کوه فرود آمدند و بشهر رفتند بخانه پیرزنی درویش آمدند و
گفتند ترا هیچ طعام هست گفت نه و گفت نگفته است که طعام نخورده ام از آنکه نبوده
گفتند برخیز و بر خانه رو و نگاه کن اگر سبوی سابی بیار پیرزن در خانه رفت و گرد
خانه برگشت سبوی یافت و گفت این یافتم ایشان بستدند و اندر کف بمالیدند آرد
گشت پیرزن گفتند پیر و خمیر کن تا بخوریم که گرسنه ایم گفت زینهار که اگر آتش کنم
دود شود و خلق بدانند و ملک را خبر کنند و گمان برند که درین خانه طعامست و خانه من
غارت کنند گفتند مترس که ایشان با تو هیچ نتوانند کرد برخاست و خمیر کرد و آتش
کرد و نان پخت و دود شد مردمان گرد شدند و ملک را خبر کردند ملک فرمود تا آن خانه
را مهر کردند پس برنشست و آمد و مهر برداشت ملک در آمد و در کنج خانه خضر و الیاس
را دید ایستاده نماز میکردند امیر و رعیت همه در پای ایشان افتادند و عذر خواستند

کردن تو خود ... قوله تعالی ام

[illegible] والرقیم اصل ایشان آن بود که ملکی بود در روم و برادر دقیانوس

را بجایزه گفتندی و ویرا مملکت بسیار بود و خیل و حشم بسیار داشت و ویرا خبر کردند که

فلان ملک قصد ولایت تو کرده است این دقیانوس سپاه جمع کرد و پیش آن ملک

باز رفت و او را قهر کرد و غارت نمود و پسران او را اسیر کرد و این ملک که بحرب

دقیانوس آمده بود او را شش پسر بود هر شش بدست دقیانوس گرفتار شدند ایشان

بخدمت خود برپای کرد و یکی را خاص کرد بخدمت وی آن بود که چون از خلا فارغ شدی

اندام نشستن ویرا پاک کردندی زیرا که چنان فربه بود که دست وی نرسیدی و نیز دعوی

خدایی کردی و این غلام را بغایت سخت آمدی این کار اگر چه ایشان را نیکو داشتی حسن

گویند که اصحاب کهف ایشان بودند و پیوسته در تدبیر آن بودند که چگونه کنیم تا بگریزیم

که خدمت این پلید نتوانیم کرد تا آنگاه که بگریختند و گریختن ایشان را سبب آن بود که

دقیانوس روزی از خلا حاجت بیرون آمد آن غلام را ندید بفرمود که چون بیاید صد چوبش

بزنند تا خدمت غایب نشود روزی دیگر صد چوبش بزدند آن غلام دل تنگ شد گفت

خدمت چنین کس باید کرد و چوب نیز باید خورد چون شب در آمد پیش برادران رفت و

گفت بدانید که این ملعون دعوی خدایی میکند و خلق را بسجده خود میفرماید و کون خود

و ایشان بعلیکی [illegible] بودند که ملک ایشان بت پرست بود [illegible]

هفت هیچ شک نکرده اند علما و اهل تفسیر [illegible] که ایشان هفت بودند و هشتم سگ

بود و این اختلاف که ایزد تعالی یاد کرده در عدد ایشان نه از بهر شک است بلکه حکایت

از اهل اخبار و انجیل که مشرکان قریش آموخته بودند که ایشان مختلف بودند گروهی

گویند که هفت تن بودند و هشتم سگ بود [illegible] تعالی [illegible]

[illegible] یعنی بگو [illegible] که خدای تعالی [illegible] که چند بودند

عبد الله بن عباس رضی الله عنه گفت که الذین استثناهم قال الله تعالی بعدد اصحاب

الکهف و قال ما یعلمهم الا قلیل دلیل بر آنکه هفت تن بودند و هشتم سگ بود خدای

تعالی چنین یاد کرد [illegible] و معنی کلب [illegible] تعالی بسیار است

این بود قصه اصحاب کهف قِصَّةُ الْبِئْرِ مُعَطَّلَةٍ

چنین گویند که در بنی اسرائیل ملکی بود بت پرست و [illegible] بود مسلمان [illegible]

و زیرک و در حکم و چهار هزار مرد مسلمان بودند روزی [illegible] این ملک [illegible] رفت

گشت و برخاست و از پیش این ملک با چهار هزار مسلمان برفت و گرد بیابانها بگشت

تا برسیدند بزمین نرم و خوش و خاکی بی شوره آنجا فرود آمدند و هر کس خود را جای

بکندند و آب بر آمد [illegible] ناخوش لیکن بدان قانع بودند و هر کس خانها بر آوردند و

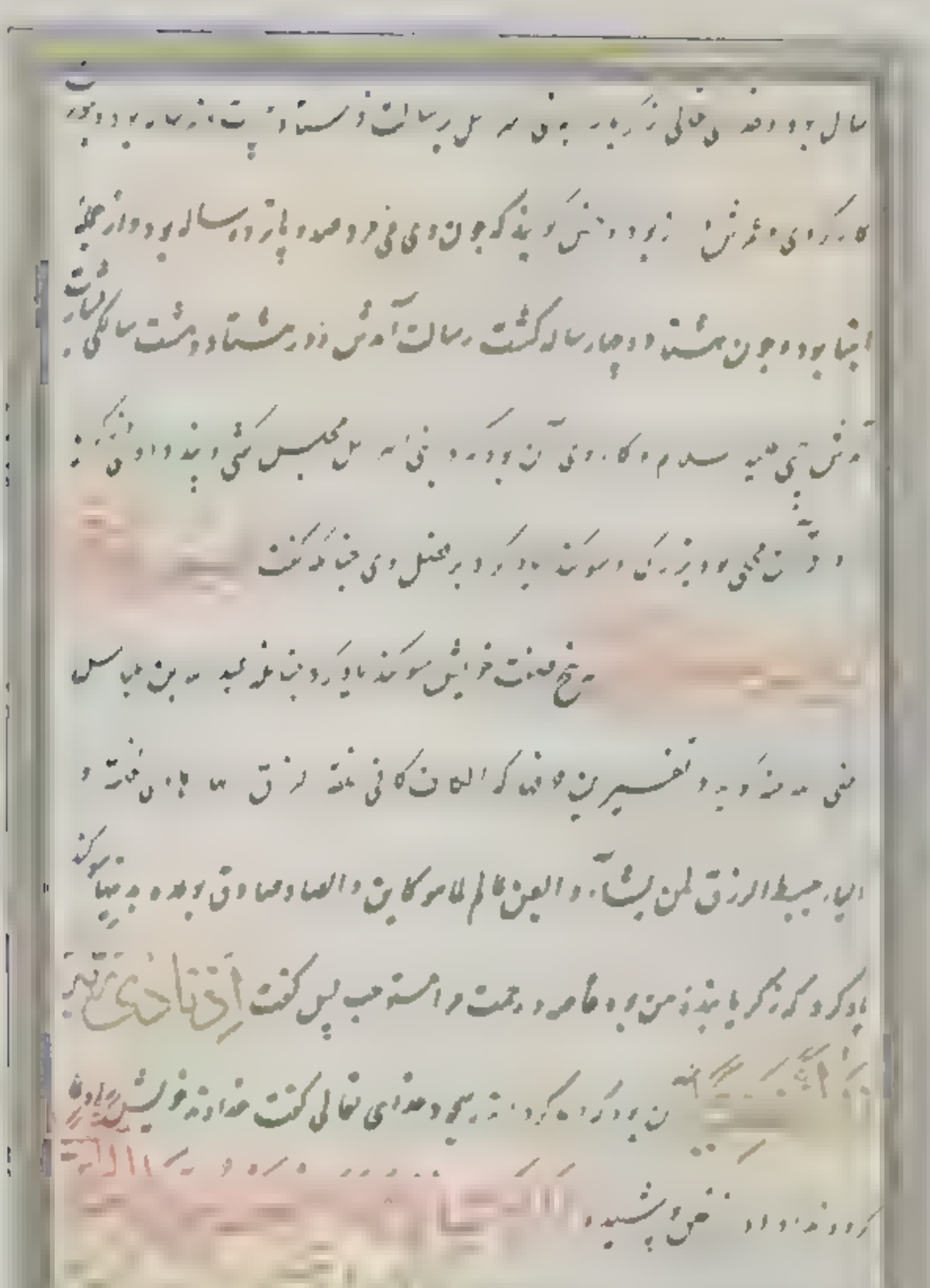

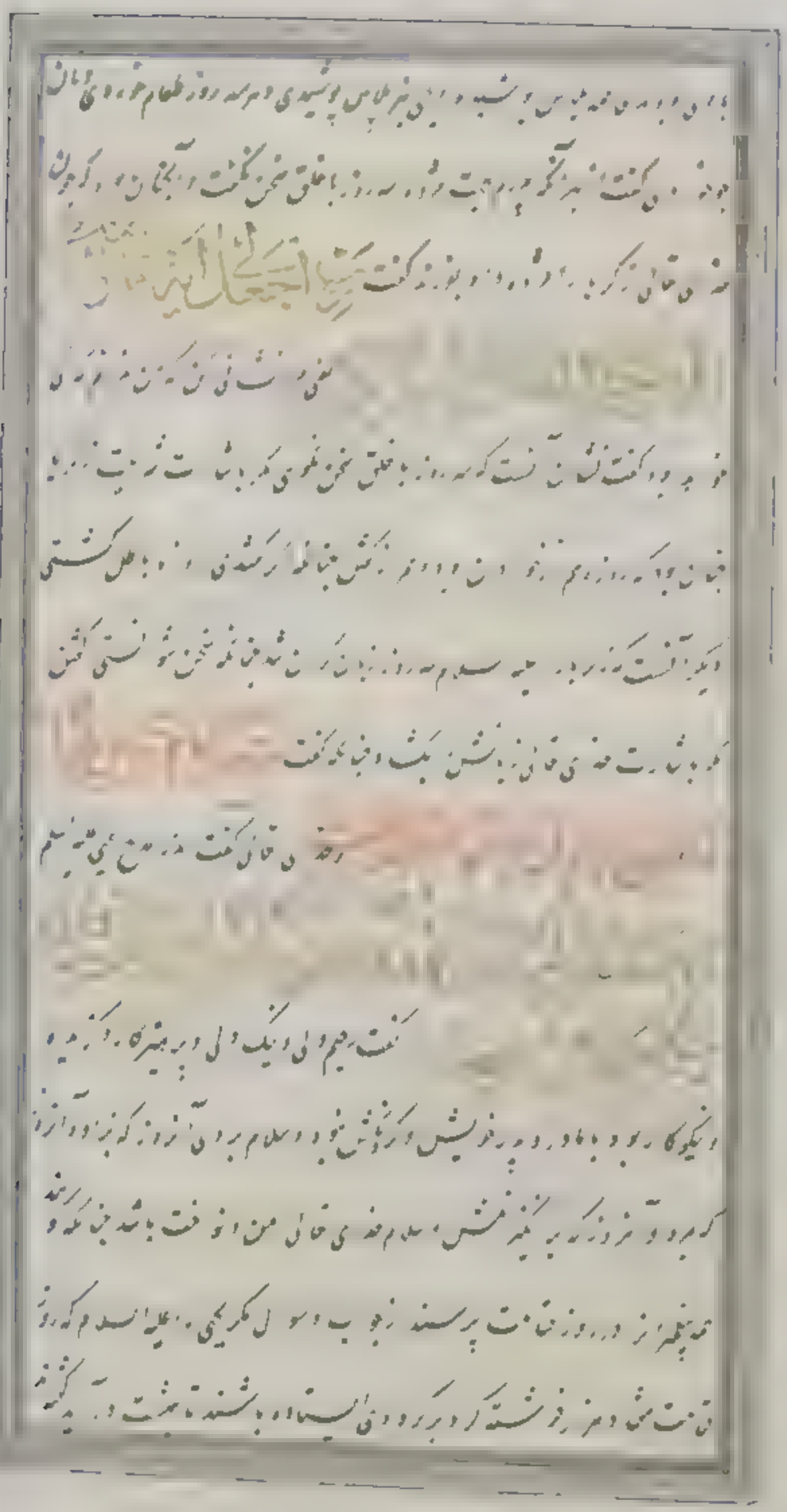

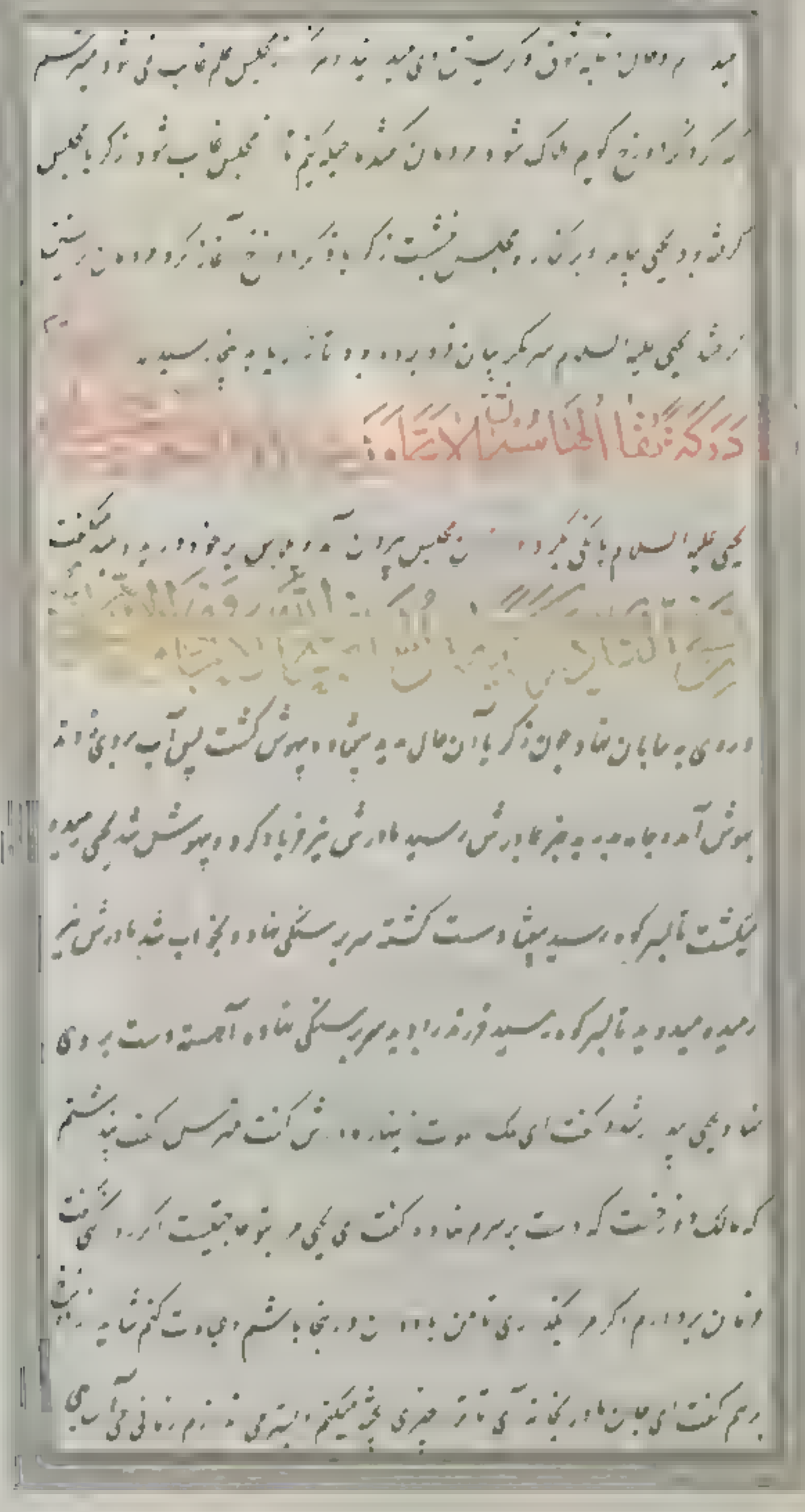

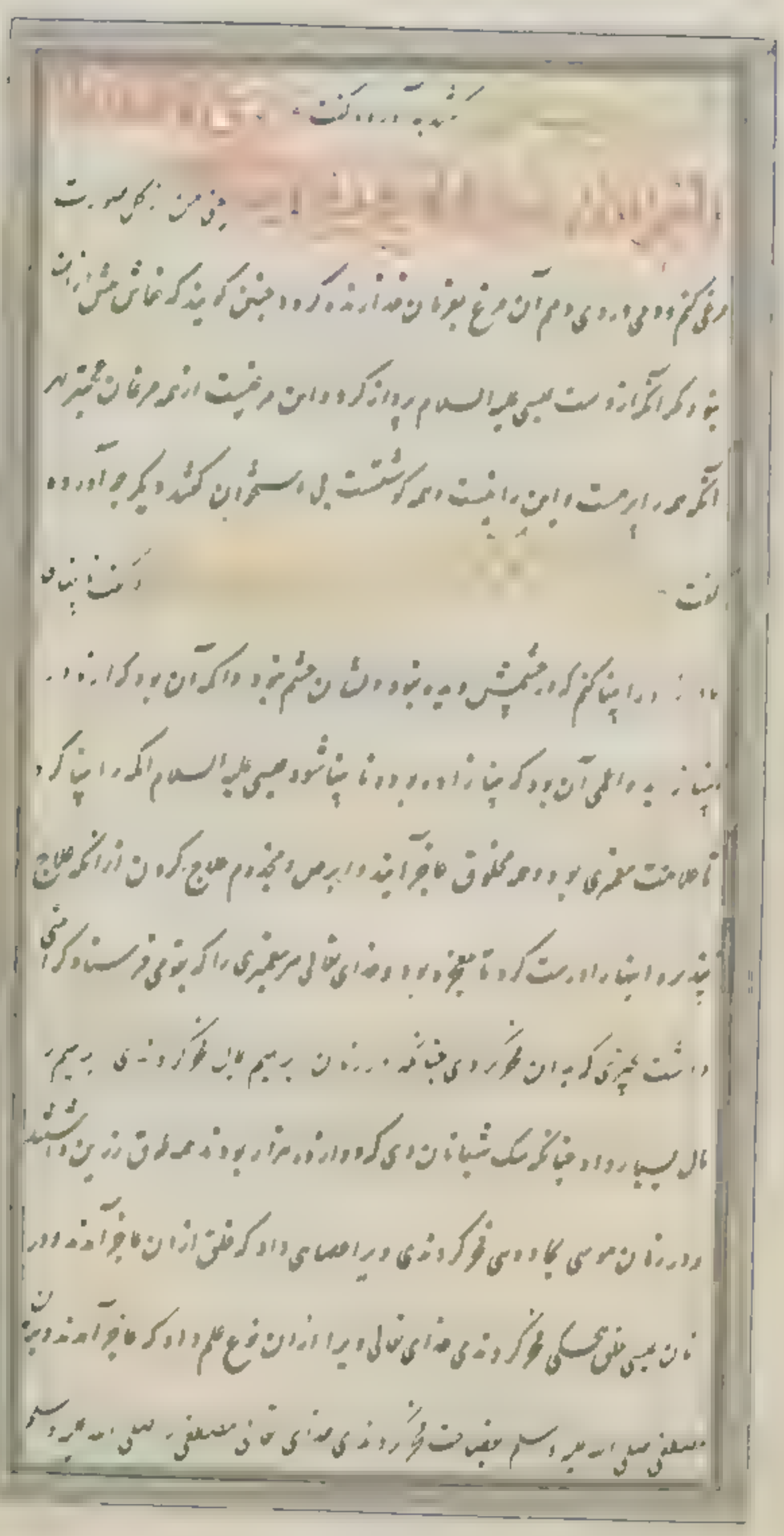

[illegible] عیسی [illegible] آدمی [illegible] بعد [illegible] کردند

[illegible] عیسی علیه السلام [illegible] عیسی علیه

السلام [illegible] بودی که یکجا مقیم شود زیرا که [illegible] بود و خلق [illegible]

بودند و چون برفتی جمله [illegible] بودی [illegible]

بستدی [illegible] عیسی

علیه السلام بر شش تن از ایشان بگذشت دید ایشان را که صید میکردند ایشان را گفت اگر شما

جهد آن کنید که این عاصیان را از آتش بیرون آرید بهتر باشد یعنی تنهای خویش را ایشان

[illegible] عیسی گفت با این شش تن که

آنچه بشما گفتم شما نیز بدیگران میگوئید آن شش تن پیش دیگران رفتند و گفتند ما ایمان آورده‌ایم

بعیسی و حسن و حسین چون ایشان شنودند پند قبول کردند و بعضی گویند این دوازده تن

کازران بودند چنانکه یاد کرده شد پیغمبر صلی الله علیه وسلم گفته است که هر پیغمبری را حواری

بود و حواری من طلحه و زبیر است رضی الله عنهما یاران ضعیف عیسی علیه السلام پیغامی داده

بودند گفت با شما هیچ طعامی هست یکی از ایشان گفت با من هفت گلیمه هست عیسی گفت بیار

بیاوردند بستد و بشکست و پیش ایشان نهاد و ایشان هر چند خوردند کم نشد و زیاده

شد تا هشتصد تن سیر شدند تا همه گمان بردند که مسخ شده‌اند چون یکبار دیگر در بیابان

افتادند

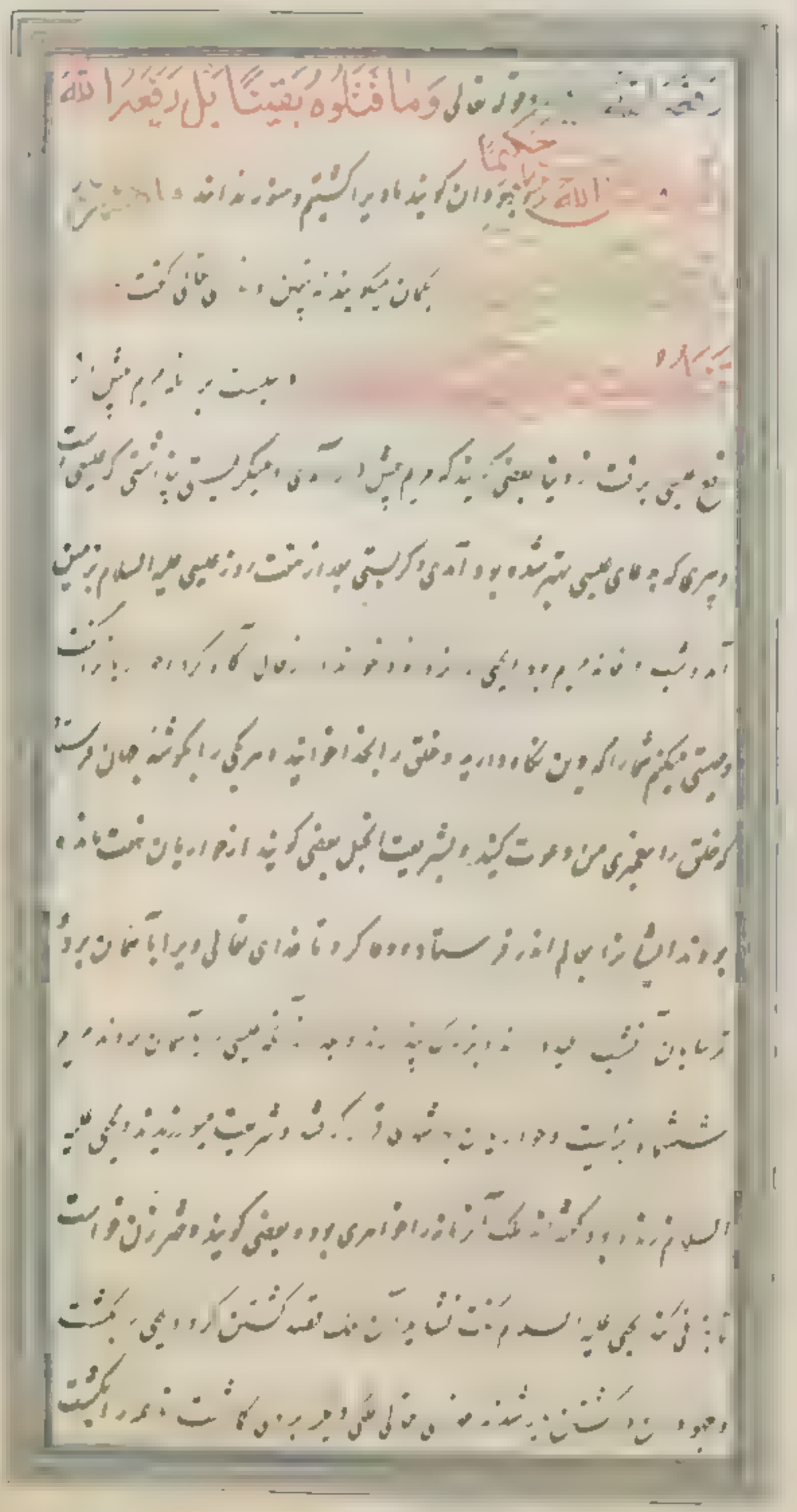

گویند که روزی روباهی از غار خود بیرون آمد عیسی علیه السلام گفت
جای حسن هست روباه گفت نیست تو مرا این سخن شنیدند گفتند جای مرا آریم تا
که ضعیف شده و در حسن زحمت بسیار می‌یابی عیسی علیه السلام گفت مرا دل نیست گفتند
و برآریم گفت من گویم کجا برآید عیسی علیه السلام گفت آنجا که موج گاه بود برآید گفتند
زیر موج دریا برآید آنگاه باقی بود عیسی علیه السلام گفت و این جهان خری را جا بود
گفتند نه گفت پس چگونه موج گاه نبود [illegible] عیسی را گفتند باید که ترا خری
بخریم که پیوسته سفر میکنی تا سوار شوی عیسی گفت نیک آید خری بخریدند و بوی دادند چون
شب درآمد هفتاد بار برخواست بهر صف و آب و از عبادت مشغول شد چون روز
دیگر شد خر را بخداوندش داد گفت مرا چیزی نباید که از خدا مشغول کند و روشنایی
دل نقصان کند مشغول شدن بوی حکایت زنی بود نیکو روی بصلاح و پارسا
روزی تنور بافته بود نان پختن را وقت نماز درآمد آن کار بگذاشت و بنماز ایستاد
کودکی خرد داشت که گرد خانه میدوید و بازی میکرد و در تنور افتاد و ویرا حق تعالی
نگاه داشت که هیچ جایش نسوخت مادرش از نماز فارغ شد در تنورش یافت که با آتش
بازی میکرد و برکشیدش و بشوهر گفت او شوهر عیسی گفت عیسی علیه السلام گفت آن کودک
را نزد من آرید آن کودک را بیاوردند عیسی گفت ای مرد در زن تو چه خصلتست که فرزندش

چکایت

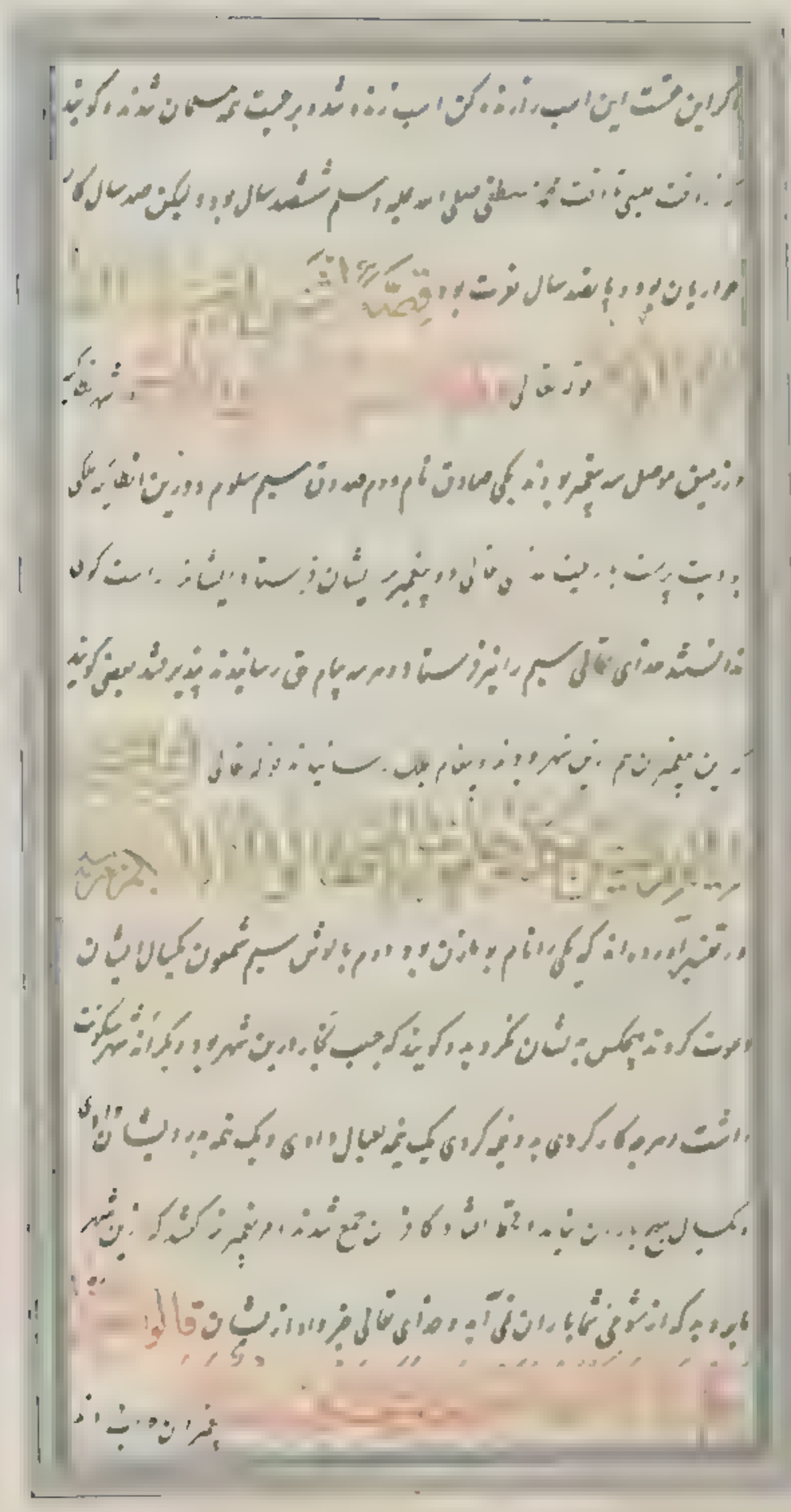

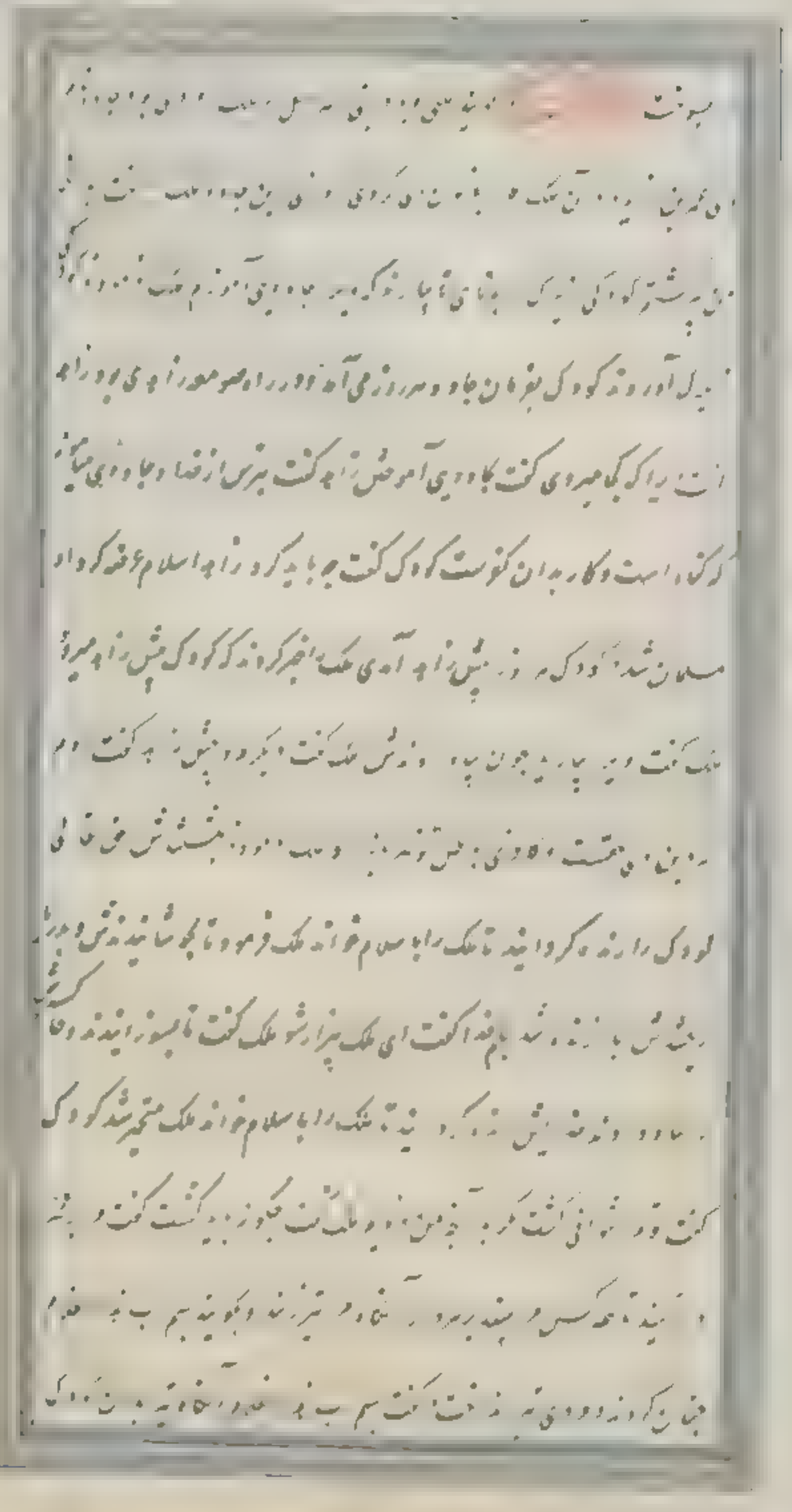

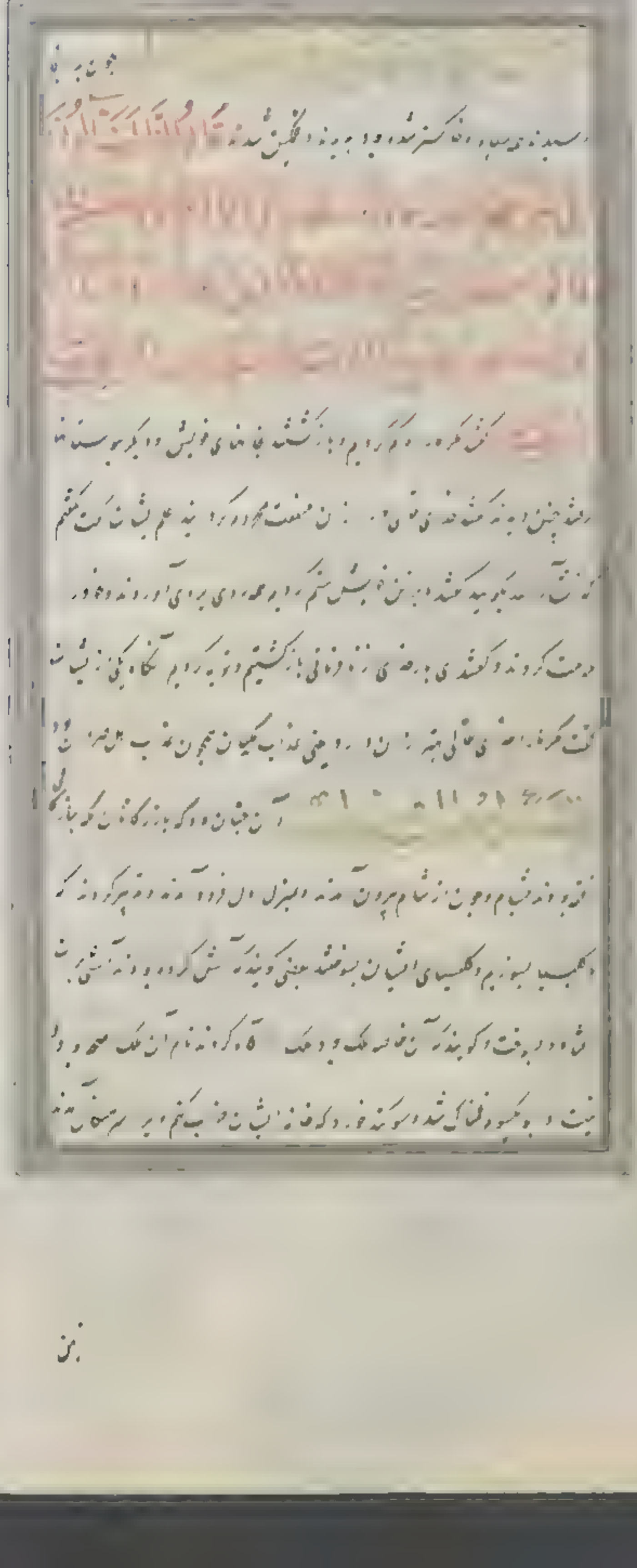

[illegible]

رسیدند همه سیاه و خاکستر شده و جدا بودند و غمگین شدند قال الله تعالی [illegible]

[illegible]

گفتند مگر ما را گم کردیم و بازگشتند بخانهای خویش و دیگر بوستانها

رفتند چنین دیدند گفتند خدای تعالی [illegible] از آن صفت محروم کرد [illegible] علم ایشان گفت گفتم

که ایشان را [illegible] بگویید گفتند ما بر تن خویش ستم کردیم همه روی بروی آوردند و خود را

ملامت کردند و گفتند ای بار خدای از نافرمانی بازگشتیم و توبه کردیم آنگاه یکی از ایشان

گفت مگر ما را خدای تعالی بهتر از آن دارد یعنی عذاب کلیان همچون عذاب اهل صرصر بود

[illegible] آن چنان بود که بازرگانان مکه بازرگانی

رفته بودند بشام و چون از شام بیرون آمدند و بمنزل [illegible] فرود آمدند و تدبیر کردند که

کلیسیا بسوزیم و کلیسیای ایشان بسوختند بعضی گویند که آتش کرده بودند آتشی بر آن

[illegible] و گویند که آن خاصه ملک بود [illegible] آگاه کردند نام آن ملک صحه بود

[illegible] و بگیسو [illegible] شد و سوگند خورد که خانه ایشان خراب کنم [illegible]

[illegible]

[illegible] گفتند که کودکی که کار [illegible] میدارد [illegible] کس فرستاد تا بیاورند [illegible] خود

خدمت نکرد [illegible] نشان نبوت [illegible] تا بدید ابوبکر رضی الله عنه آگاه کرد که این آن

پیغمبرست که بآخر الزمان خواهد بود و تو خلیفه وی باشی و ابوطالب را گفت که وی را از جهودان

نگاه دار [illegible] بکشند چون [illegible] نزدیک عابد باز گشتند شمشیرها برکشیدند تا اگر جایی

جهودی قصد وی کند بکشند میرفتند تا بشام رسیدند و از آنجا بسلامت باز گشتند و سود

بسیار از برکت وی دیدند پس از آن ابوطالب نتوانست که بازرگانی رود زود مال

وی کم شد روزی محمد علیه السلام گفت [illegible] نیست [illegible] تو مگر ترا کاری بسازم نکرم

[illegible] بگویم که کاروان [illegible] فرستد [illegible] کاروان [illegible] فرستد که [illegible] ابوطالب رفت

بسوی خدیجه رضی الله عنها و گفت از امانت و قوت محمد میدانی باید که وی را با کاروان فرستی

تا مگر [illegible] وی چیزی [illegible] خواهیش خدیجه گفت [illegible] محمد [illegible] من [illegible] فرستم

یک شتر دهم و یک خروار [illegible] اگر محمد برود وی را دو شتر دهم [illegible] تا

وی منفعتی بود و وی را غلامی بود میسره نام وی را بخواند و گفت چنان باید که هیچ منزل

فرو نیایی و بار برنداری و چیزی نخری و نفروشی مگر بدستوری محمد آنگاه مهار اشتر

محمد علیه السلام بگرفت و میسره بر عقب بر اشتر نشسته می آمد چون بمحمد رسید از اشتر

فرود آمد و گفت نیکو نبود من سوار و تو پیاده بیا بر اشتر نشین پیغمبر علیه السلام بر اشتر

نشست

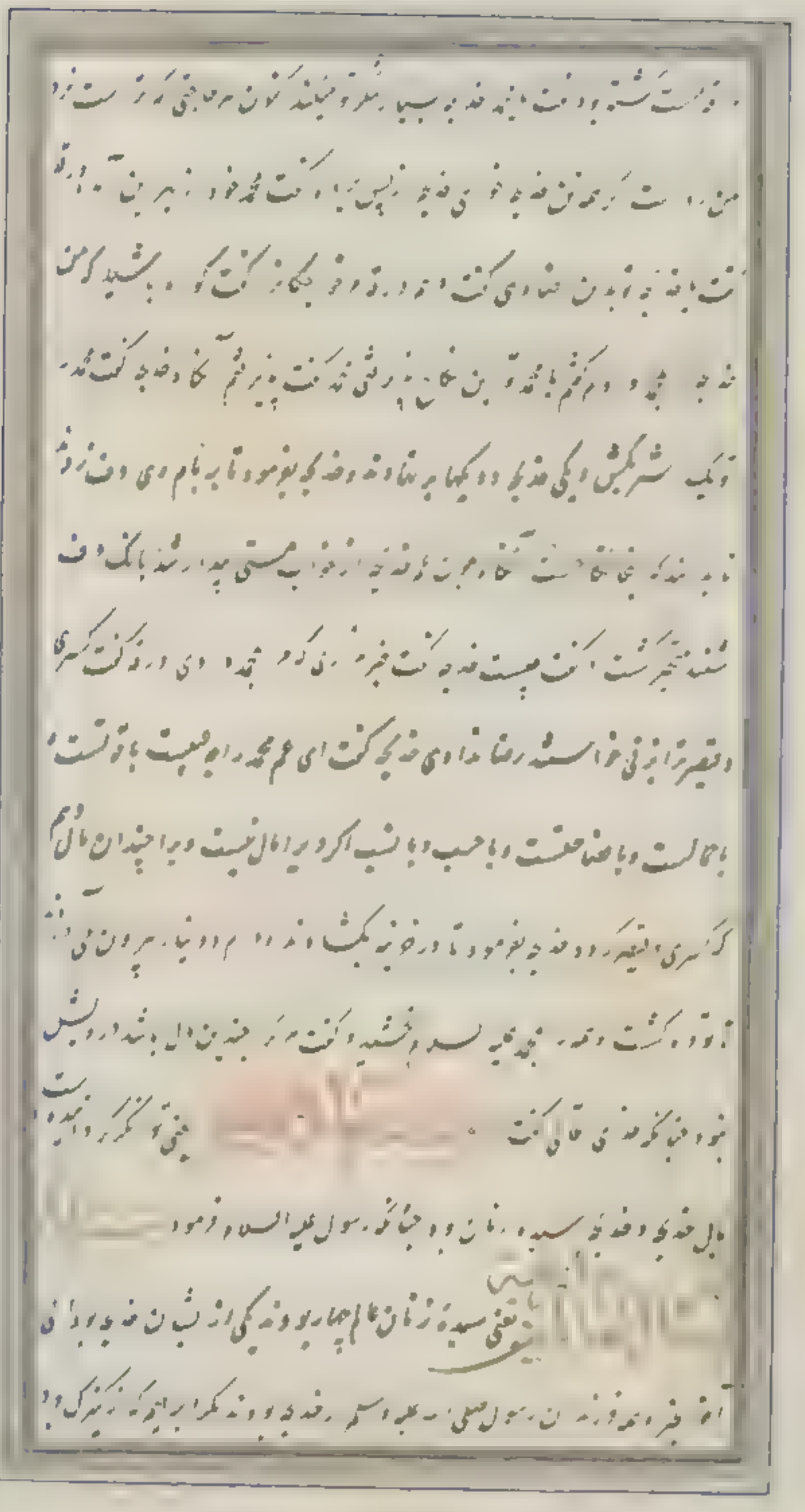

نشانی بیارست و بعد از آنکه عیسی بآسمان شد جبرئیل نیامد مگر بر بهترین خلق که محمد است علیه
السلام اکنون تو باز گرد و محمد را بگو که چون وی بیاید مرا آگاه کن و چون ترا آگاه کند
تو سر برهنه کن اگر جبرئیل بود سوی تو ننگرد و اگر دیو است نگرد خدیجه بخانه آمد و محمد را گفت
سخن ورقه چون جبرئیل بیامد خدیجه را آگاه کرد خدیجه سر برهنه کرد و گفت یا محمد بینی گفت نه
خدیجه سر پوشید گفت بینی گفت بینم خدیجه سه بار سر برهنه کرد و بپوشید آنگاه بیامد و عم را
گفت و چنین گویند که دعوت رسول علیه السلام بورقه بود و پیغمبر صلی الله علیه وسلم سیزده
سال بمکه بود و حدیث وحی را پنهان میداشت بعد از چند سال وحی را آشکارا کرد و دعوت
گرفت و از پس آنکه هجرت کرد ده سال وحی آمدش و بیست و سه سال بوی وحی آمد و پیغمبر
پرسیدند که از کی باز پیغمبری داشتی گفت از آنگاه که آدم میان آب و گل بود و بروایت
دیگر چنین گفت که آدم در میان روح و جسد بود آنگاه گفت چون خدای تعالی آدم را
علیه السلام بیافرید نور مصطفی صلی الله علیه وسلم در پیشانی وی پدید آمد آن نور از پدر بپدر
می شد تا نهاده شد بپشت عبد الله قال الله تعالی
یعنی پیشانی پدران از وقت آدم تا بوقت عبد الله و چون پیغمبر علیه السلام خلق را بدعوت
خواند نخستین کسی که اجابت کرد از پیران ابوبکر صدیق بود رضی الله عنه و از جوانان
علی بن ابی طالب کرم الله وجهه پیغمبر علیه السلام گفت که هیچکس نبود که وی را دعوت کردم

کردی

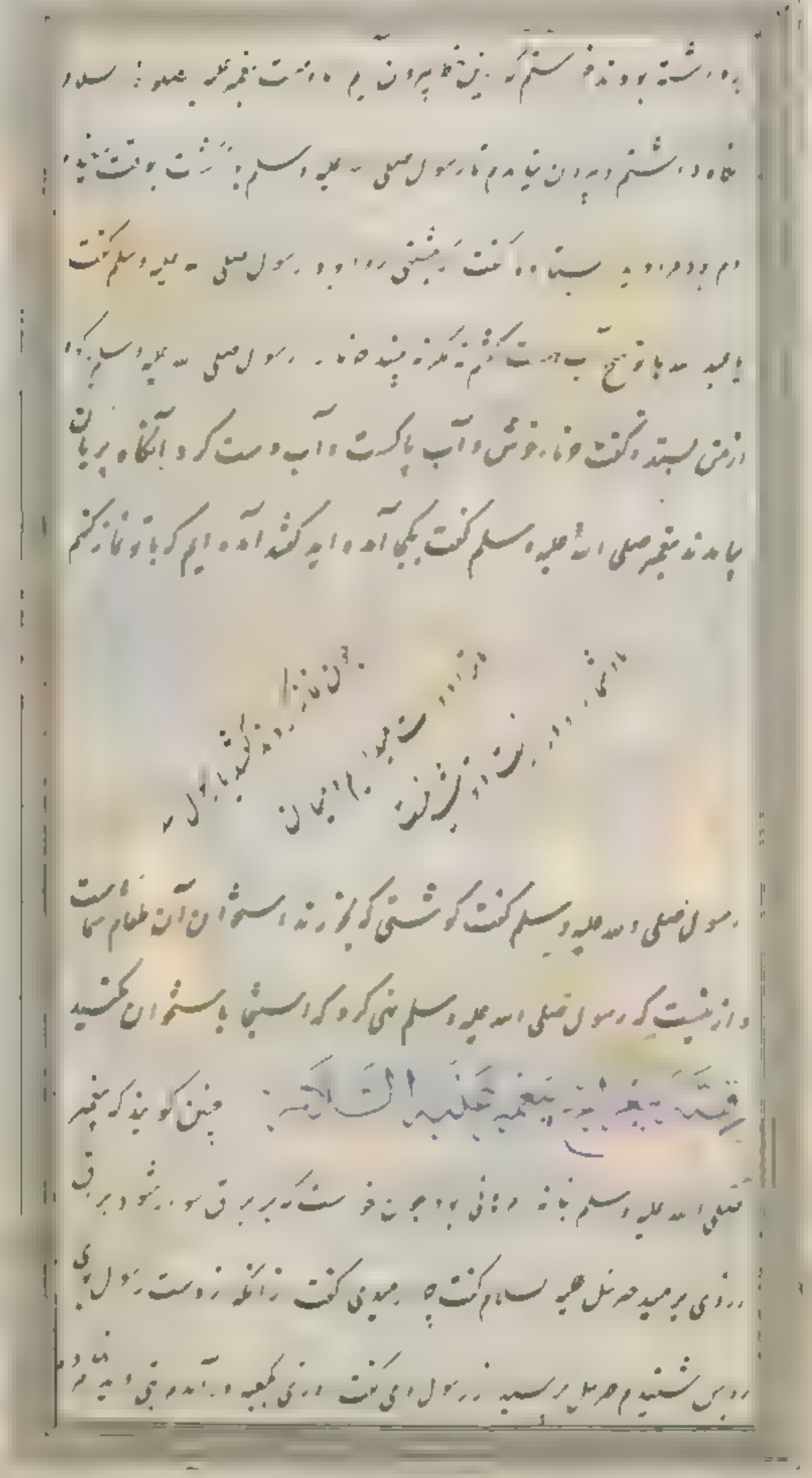

از نور سرخ تا برسیدم بحجاب عظمت و بگذراند دیدم عرش خدای تعالی چون عرش را
دیدم بلرزیدم از هیبت خدای شنیدم از راست عرش که سبحانک من ملک بغیر عینک و از
چپ عرش ندا آمد که سبحانک من عفوک لقدرک و از پیش عرش ندا آمد که سبحانک این انت
لا یعلمهم العرش این انت و از پس عرش شنیدم که سبوح قدوس رب الملائکة والروح
و رسیدم بحجاب کبریا بر زمین افتادم و بایستادم خدای تعالی حجاب از دلم برداشت
بچشم و دل خدای را چون آبی چگونه دیدم دلم متحیر شد زبانم نماند و حرکت نماند گفتم اگر سلام
کنم سلام خود است و اگر خاموش باشم نه از ادب است آبی در دهانم آمد از برف و شهد شیرین
تر و سرد تر دلم قوی گشت گفتم التحیات لله والصلوات والطیبات خدای تعالی گفت
السلام علیک ایها النبی و رحمة الله و برکاته ندای شنیدم که امت را بهره کن از دعا
و عطا گفتم السلام علینا و علی عباد الله الصالحین ندا آمد که سل تعطه یعنی بخواه تا بدهم گفت

[illegible]

ندا آمد که خطا و نسیان از امت برداشتم و گفت اگر از بهر تو نبودی
خلق را هلاک کردمی به چیز سنگ باران یا خسف یا مسخ کردمی و بر تو و بر امت تو رحمت
فرستم و آمرزیدم معصیت ایشان را و گفتم که الهی آدم را صفی خواندی و ملائکه را بسجده
او فرمودی و نوح را بکشتی در آوردی و آتش را بر ابراهیم سرد کردی و موسی را کلیم

خواندی و یاری

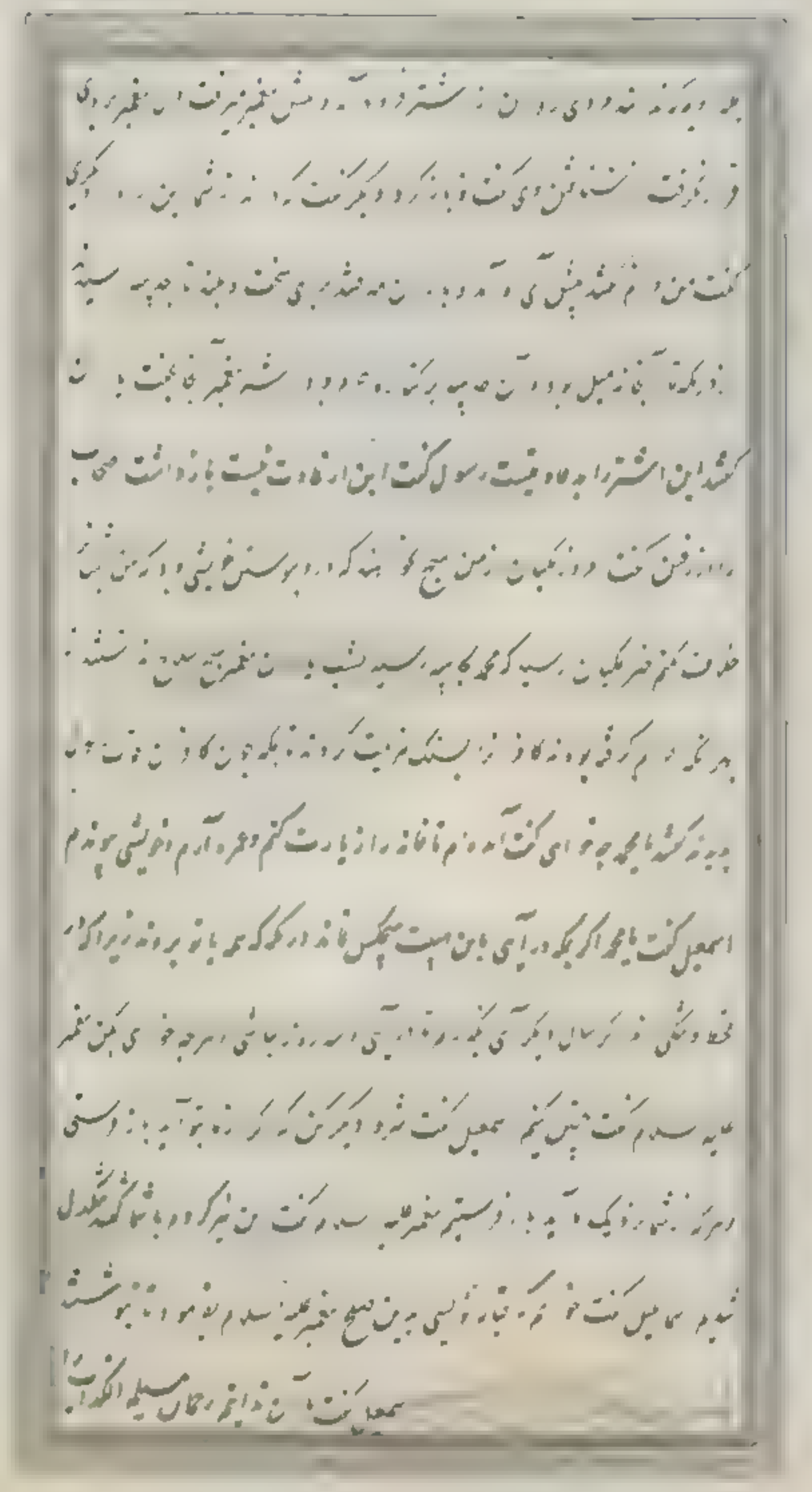

بینداخت و مسلمانان در خیبر رفتند و بغارت برآمدند و زنان را بگرفتند زنی بود که وی را
صفیه خواندندی زنی بود دانا شبی در خواب دید که ماه بکنارش افتاد شوی خود را گفت
شوی پیغمبر را با خود گفت این زن زن پیغمبر گردد و مرد زن خویش نزد پیغمبر برد و برای
آنست که علی آن زن را نزد پیغمبر برد رسول علیه السلام او را بزنی خواست این زن گفت
حاجت من آنست که از اهل بیتم جزیه برداری پیغمبر فرمود علی را که هیچکس از اهل بیت این
جزیه نستاند [illegible] پیغمبر علیه السلام بمدینه در آمد بنی
نضیر با رسول عهد کرده بودند که ما با تو حرب نکنیم و تو نیز با ما مکن چون پیغمبر علیه السلام
حرب بدر کرد ایشان گفتند بیایید تا بوی ایمان آریم کعب بن اشرف برنشست با هفتاد
تن و برفت تا قریش را جمع کند که شما از اینجا بیایید و ما از اینجا تا یاران وی را بکشیم
خدای تعالی پیغمبر را خبر کرد و گفت یکی از یاران را بفرست تا او را بکشند رسول علیه السلام
ابن اشیر را بخواند که برود و کعب را بکشد او برفت و کعب را بکشت و جهودان آمدند
کعب را دیدند کشته بخانها آمدند و سلاحها برگرفتند و از پس یاران پیغمبر رفتند یاران
پیغمبر از راه دیگر رفته بودند ایشان در نیافتند جبرئیل آمد و گفت یا رسول الله حصار
جهودان خالی مانده پیغمبر با یاران برفت و حصار بگرفت و آنها که در حصار مانده بودند
جنگ را ساخته شدند و مسلمانان درختان ایشان میزدند جهودان گفتند یا محمد میگوئی

Ame. Diez.
A. Fol. 3

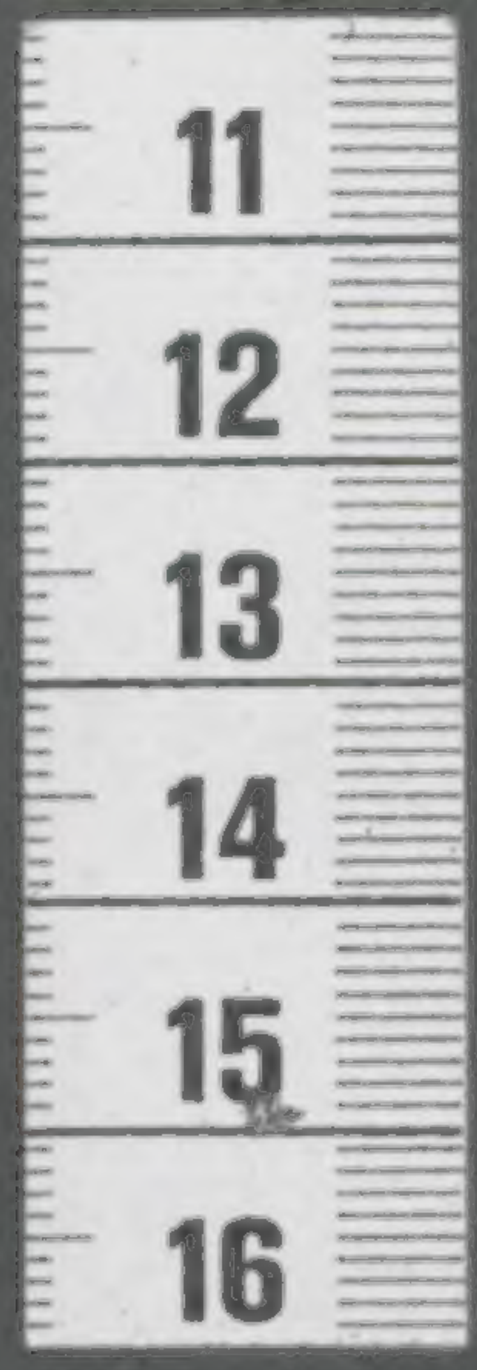
11
12
13
14
15
16

1.0
4.5
2.8
2.5
5.0
3.2
2.2
5.6
6.3
3.6
2.0
4.0
1.8
1.1
1.25
1.4
1.6